

RAPORT PRIVIND SISTEMATIZAREA ȘI SIMPLIFICAREA PROCEDURILOR DE CONSTATARE ȘI EVALUARE LA NIVEL LOCAL A DAUNELOR DETERMINATE DE EVENIMENTELE AFERENTE TIPURILOR DE RISC SPECIFICE MINISTERULUI, RESPECTIV FENOMENELE METEOROLOGICE PERICULOASE ȘI A RISCURILOR PENTRU CARE MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ȘI PĂDURILOR ASIGURĂ FUNCȚIA DE SPRIJIN

CONTRACT DE SERVICII NR. 66/ 16.05.2022

Servicii consultanță și expertiză pentru elaborarea unui set de măsuri pentru eficientizarea procedurilor de constatare și evaluare la nivel local a daunelor produse de evenimentele generate de tipurile de risc specifice Ministerului Mediului”, în cadrul proiectului “Dezvoltarea capacității administrative a Ministerului Mediului privind gestionarea situațiilor de urgență generate de riscurile specifice ministerului și a situațiilor privind starea mediului”, cod SIPOCA/MySMIS nr.596/127554

BENEFICIAR: Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor

PRESTATOR: Asociera CIVITTA Strategy & Consulting S.A. (lider de asociere) – EPC Consultanță de Mediu SRL (asociat)

INFORMAȚII PRIVIND CONTRACTUL

Titlul contractului	Servicii consultanță și expertiză pentru elaborarea unui set de măsuri pentru eficientizarea procedurilor de constatare și evaluare la nivel local a daunelor produse de evenimentele generate de tipurile de risc specifice Ministerului Mediului”, în cadrul proiectului “Dezvoltarea capacității administrative a Ministerului Mediului privind gestionarea situațiilor de urgență generate de riscurile specifice ministerului și a situațiilor privind starea mediului”, cod SIPOCA/MySMIS nr.596/127554
Nr. contract	66/16.05.2022
Data de începere	16.05.2022
Data finalizare	16. 03.2023 (10 luni)
Beneficiar	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor
În atenția	Dorina MOCANU, Director Marilena GHIU, Consilier, Manager de Proiect
Adresă:	B-dul Libertății, nr. 12, sector 5, București
Telefon/ Fax:	021/408.96.04, Fax:021/316.37.04
Consultant/Prestator	Asocierea CIVITTA Strategy & Consulting S.A. (lider de asociere) – EPC Consultanță de Mediu SRL (asociat)
Reprezentant legal	Carmen Veronica MARIȘ (administrator)
Lider de echipă	Marius NISTORESCU
Manager de proiect	Cristina MACARIE
Adresă birou	Str. Ion Slătineanu, nr. 3, sector 1, București
Telefon/ Fax:	031 805 3588
E-mail:	info.ro@civitta.com

LISTA DE CONTROL A DOCUMENTULUI

Titlul contract	Servicii consultanță și expertiză pentru elaborarea unui set de măsuri pentru eficientizarea procedurilor de constatare și evaluare la nivel local a daunelor produse de evenimentele generate de tipurile de risc specifice Ministerului Mediului		
Titlu raport	Raport privind sistematizarea și simplificarea procedurilor de constatare și evaluare la nivel local a daunelor determinate de evenimentele aferente tipurilor de risc specifice ministerului, respectiv fenomenele meteorologice periculoase și a riscurilor pentru care Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor asigură funcția de sprijin (Activitatea 4.2.1)		
Data predării			
Lista modificărilor	Versiunea	Data	Sinteza modificării
	Raport_02_final	15.12.2022	
	Raport_02_final_rev	28.12.2022	
Elaborat/contribuții	Marius NISTORESCU	Costel NEGREI	
	Veronica TOZA	Vasile STRAT	
Beneficiar	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor		
Avizat		
Aprobat		

ABREVIERI

AFER	Autoritatea Feroviară Română
AGIFER	Agencia de Investigare Feroviară Română
AJPS	Agencia Județeană pentru Protecție Socială
ANAR	Administrația Națională "Apele Române"
ANPM	Agencia Națională pentru Protecția Mediului
APL	Autoritate publică locală
BIRD	Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BMSPSU	Biroul Monitorizarea Serviciilor Publice și Situații de Urgență
CJ	Consiliul Județean
CJSU	Comitetul Județean pentru Situații de Urgență
CLSU	Comitetul Local pentru Situații de Urgență
CMBSU	Comitetul Municipiului București pentru Situații de Urgență
CNAIR	Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere
CNCAN	Comisia Națională pentru Controlul Activităților Nucleare
CN/CJ/CLSU	Comitetul Național/Județean/ Local pentru Situații de Urgență
CN CFR SA	Compania Națională de Căi Ferate CFR SA
CSC&EP	Comisia de Specialitate pentru Constatarea și Evaluarea Pagubelor
DSU	Departamentul pentru Situații de Urgență
FG	Focus-grup
GNM	Garda Națională de Mediu
GST	Grup de Suport Tehnic
HG	Hotărâre de Guvern
IGPR	Inspectoratul General al Poliției Române
IGSU	Inspectoratul General pentru Situații de Urgență
IP	Instituția Prefectului
ISCTR	Inspectoratul de Stat pentru Controlul în Transportul Rutier
ISU(J)	Inspectoratul pentru Situații de Urgență (Județean)

MADR	Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MApN	Ministerul Apărării Naționale
MCID	Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării
ME	Ministerul Economiei
MEd	Ministerul Educației
MDLPA	Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației
MMAp	Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor
MS	Ministerul Sănătății
MT	Ministerul Transporturilor
OM	Ordin de ministru
OP	Ordin de prefect
OUG	Ordonanță de Urgență a Guvernului
PO	Procedură operațională
RoF/ ROF	Regulament de organizare și funcționare
SAECSPD	Serviciul Afaceri Europene și Conducerea Serviciilor Publice Deconcentrate
SGA	Serviciul de Gospodărire a Apelor
SIPOCA	Sistemul Informatic Programul Operațional Capacitate Administrativă
SNMSU	Sistemul Național de Management al Situațiilor de Urgență
STS	Serviciul de Telecomunicații Speciale
SthP/ STP	Secretariatul Tehnic Permanent
UAT	Unitate administrativ-teritorială

CUPRINS

1	CONTEXT	10
2	SOLUȚII POSIBILE PENTRU SISTEMATIZARE ȘI SIMPLIFICARE	11
2.1	Opțiunea 1- Menținerea status-quo-ului.....	11
2.1.1.	Analiza procedurilor de constatare și evaluare existente – situația curentă.....	11
2.1.2	Analiza multi-criterială a procedurilor	23
2.1.3	Analiza individuală a procedurilor selectatae	30
2.1.4	Redundanțe, suprapuneri, lipsuri și neconcordanțe.....	51
2.1.5	Precizări terminologice – daună, pagubă, prejudiciu.....	55
2.2	Opțiunea 2 – Procedură complementară cu metode/tehnici de evaluare.....	70
2.3	Opțiunea 3 – Procedură complementară cu metode/tehnici de evaluare sau expertizare specializată 101	
3	CONCLUZII SI RECOMANDARI	102
3.1.1	Opțiunea recomandată	102
3.1.2	Aspecte de avut în vedere, indiferent de opțiunea aleasă de Beneficiar:	103
3.1.3	Concluzii și recomandări cu caracter general.....	103
	ANEXE.....	105

LISTĂ A FIGURILOR

<i>Figură 1 - Tipuri de riscuri în scopul proiectului</i>	11
<i>Figură 2 - Tipuri și forme de daune identificate în cadrul analizei</i>	74
<i>Figură 3 - Institute de cercetare din domenii ce țin de mediu.....</i>	104

LISTĂ A TABELELOR

<i>Tabel 1 - Pași principali, comuni, în realizarea constatării și evaluării daunelor (analiză documentară) ...</i>	13
<i>Tabel 2 - Relevanța documentelor analizate pentru activitatea CSC&EP.....</i>	14
<i>Tabel 3 - Analiza multi-criterială a procedurilor ce detaliează activitatea CSC&EP</i>	23
<i>Tabel 4 - Detalierea pașilor procedurali privind CSC&EP (Bistrița-Năsăud).....</i>	30
<i>Tabel 5 - Analiza multi-criterială (Bistrița- Năsăud)</i>	31
<i>Tabel 6 - Detalierea pașilor procedurali privind CSC&EP (Botoșani).....</i>	32
<i>Tabel 7 - Analiza multi-criterială (Botoșani)</i>	34
<i>Tabel 8 - Detalierea pașilor procedurali privind CSC&EP (Galați)</i>	35
<i>Tabel 9 - Analiza multi-criterială (Galați).....</i>	39
<i>Tabel 10 - Detalierea pașilor procedurali privind CSC&EP (Gorj)</i>	40
<i>Tabel 11 - Analiza multi-criterială (Gorj).....</i>	41
<i>Tabel 12 - Detalierea pașilor procedurali privind CSC&EP (Ialomița)</i>	42
<i>Tabel 13 - Analiza multi-criterială (Ialomița)</i>	43
<i>Tabel 14 - Detalierea pașilor procedurali privind CSC&EP (Neamț).....</i>	44
<i>Tabel 15 - Analiza multi-criterială (neamț)</i>	45
<i>Tabel 16 - Detalierea pașilor procedurali privind CSC&EP (Suceava).....</i>	46
<i>Tabel 17 - Analiza multi-criterială (Suceava)</i>	47
<i>Tabel 18 - Detalierea pașilor procedurali privind CSC&EP - inundații, fenomene meteo periculoase (Vrancea)</i>	47
<i>Tabel 19 - Detalierea pașilor procedurali privind CSC&EP- cutremure, alunecări de teren (Vrancea)</i>	49
<i>Tabel 20 - Detalierea pașilor procedurali privind CSC&EP- fenomene meteo de iarnă (Vrancea).....</i>	50
<i>Tabel 21 - Analiza multi-criterială (vrancea).....</i>	50
<i>Tabel 22 - Schema logică - Instrument de lucru propus pentru elaborarea procedurii</i>	73
<i>Tabel 23 - Listă de control privind categoriile și formele bunurilor ecosistemice conform clasificării CICES74</i>	
<i>Tabel 24 - Listă de control privind metodele și tehnicile de evaluare a daunelor specifice MMAP</i>	87
<i>Tabel 25 - Listă de control privind tipul și forma daunelor relevante pentru scopul proiectului</i>	88
<i>Tabel 26 - Daune provocate de accidente, explozii și incendii în industrie, inclusiv prăbușiri de teren cauzate de exploatarea miniere sau alte activități tehnologice.....</i>	92
<i>Tabel 27 - Daune provocate de accidente, explozii și incendii în activități de transport și depozitare produse periculoase – implicații pe amplasament</i>	93
<i>Tabel 28 - Daune provocate de accidente, explozii și incendii în activități de transport și depozitare produse periculoase – implicații în afara amplasamentului.....</i>	93
<i>Tabel 29 - Daune provocate de accidente, explozii și incendii în activități de transport și depozitare produse periculoase – accidente cu produse periculoase pe timpul activității de transport.....</i>	94
<i>Tabel 30 - Daune provocate de accidente, explozii și incendii în activități de transport terestru</i>	95

<i>Tabel 31 - Daune provocate de accidente, explozii și incendii în activități de transport aerian</i>	<i>95</i>
<i>Tabel 32 - Daune provocate de accidente, explozii și incendii în activități de transport naval</i>	<i>95</i>
<i>Tabel 33 - Daune provocate de fenomene meteo periculoase – furtuni și viscol.....</i>	<i>96</i>
<i>Tabel 34 - Daune provocate de fenomene meteo periculoase – tornade</i>	<i>96</i>
<i>Tabel 35 - Daune provocate de fenomene meteo periculoase – temperaturi extreme</i>	<i>97</i>
<i>Tabel 36 - Daune provocate de fenomene meteo periculoase – avalanșe</i>	<i>98</i>
<i>Tabel 37 - Daune provocate de fenomene meteo periculoase – grindină</i>	<i>99</i>

1 CONTEXT

Contractul prezent, alături de celelalte activități/ sub-proiecte ale SIPOCA 596, urmărește atingerea obiectivului general, respectiv *sistematizarea și simplificarea legislației naționale prin realizarea și implementarea regulamentului de gestionare a situațiilor de urgență generate de tipurile de risc specifice Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, inclusiv fenomene meteorologice periculoase și a tipurilor de risc unde ministerul asigură funcția de sprijin, precum și a situațiilor privind starea mediului.*

Dacă sub-proiectul ***Servicii de consultanță și expertiză pentru elaborarea unei propuneri legislative și a unui studiu de eficientizare administrativă a managementului situațiilor de urgență generate de tipurile de risc specifice ministerului și stării mediului***, analizează legislația și reglementările naționale și europene în materia gestionării situațiilor de urgență generate de tipurile de risc specific- determinate de calitatea aerului, poluări accidentale, radioactivitate, dar și de fenomene meteorologice periculoase conform HG 557/2016, sistematizează și simplifică fluxul de date și rolurile actorilor implicați în gestionarea acestora, dar și dezvoltă și eficientizează Dispeceratul ministerului prin realizarea unei aplicații informatice suport pentru alarmare-informare, sub-proiectul ***Servicii de consultanță și expertiză pentru elaborare studii privind gestionarea situațiilor de urgență cu ajutorul senzorilor aeropurtați*** urmărește dezvoltarea unui sistem care să integreze datele înregistrate de senzorii aeropurtați în situații de poluări accidentale produse în aer, pentru (1) distribuirea lor operativă în cadrul aplicației software din cadrul proiectului de integrare și pentru (2) schimbul de informații și diseminarea între autoritățile și instituțiile implicate în gestionarea situațiilor de urgență generate de tipurile de risc specifice Ministerului Mediului și a situațiilor privind starea mediului, prezentul sub-proiect urmărește evenimentul post-producere, respectiv funcția de **investigare/evaluare post-eveniment**, respectiv ansamblul acțiunilor desfășurate de autoritățile responsabile pentru stabilirea și cuantificarea, la nivel local, a efectelor, cauzelor și circumstanțelor care au determinat producerea situației de urgență sau evenimentele asociate acesteia, așa cum este definită în cuprinsul HG nr. 557/2016 privind managementul tipurilor de risc.

Prezentul Raport reprezintă al doilea rezultat așteptat al contractului nr. 66/16.05.2022, respectiv ***Raport privind sistematizarea și simplificarea procedurilor de constatare și evaluare la nivel local a daunelor determinate de evenimentele aferente tipurilor de risc specifice ministerului, respectiv fenomenele meteorologice periculoase și a riscurilor pentru care Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor asigură funcția de sprijin***, ca urmare a derulării activităților specifice activității 4.2.2 - Elaborarea unei propuneri privind sistematizarea și simplificarea procedurilor de constatare și evaluare la nivel local a daunelor generate de riscurile specifice ministerului, respectiv fenomenele meteorologice periculoase și a riscurilor în care ministerul asigură funcția de sprijin. Acesta prezintă analiza a trei opțiuni de sistematizare și simplificare a procedurilor analizate.

2 SOLUȚII POSIBILE PENTRU SISTEMATIZARE ȘI SIMPLIFICARE

2.1 OPȚIUNEA 1- MENȚINEREA STATUS-QUO-ULUI

2.1.1. ANALIZA PROCEDURILOR DE CONSTATARE ȘI EVALUARE EXISTENTE – SITUAȚIA CURENTĂ

În prezent, nu au fost identificate proceduri și metodologii de constatare și evaluare specifice tipurilor de riscuri analizate în cadrul acestui Raport (ci referiri sporadice, adiacente, nicidecum reglementate expres). Acest aspect se datorează în principal lipsei reglementărilor specifice tipurilor de risc avute în vedere, în prezent fiind în vigoare doar 4 Regulamente, existând un proiect de Regulament pentru fenomene meteorologice periculoase altele decât cele hidrometeorologice (care intră, de altfel, în scopul proiectului nostru).

Ca parte a activităților desfășurate în cadrul proiectului SIPOCA 596, cu sprijinul unei echipe de consultanți externi, au fost elaborate:

- ✓ O propunere de procedură operațională de gestionare a situațiilor privind starea mediului din perspectiva desfășurării activităților informatizate de transmitere a datelor și informațiilor în situații excepționale rezultate în urma unor accidente sau incidente neprevăzute în care au loc **degajări necontrolate de poluanți în mediu (poluări accidentale)**, în urma situațiilor în care se produc **degradări ale calității aerului** și a situațiilor de urgență generate de un **risc nuclear sau radiologic**,
- ✓ un proiect de Regulament privind **gestionarea situațiilor de urgență generate de fenomene meteorologice periculoase, altele decât cele reglementate prin Ordin nr. 459/78/2019** privind aprobarea regulamentului privind gestionarea situațiilor de urgență generate de fenomene meteorologice periculoase având ca efect producerea de inundații, secetă hidrologică, precum și incidente / accidente la construcții hidrotehnice, poluări accidentale pe cursurile de apă și poluări marine în zona costieră,

Întregind, astfel, cadrul normativ incident.

Așa cum reiese din analiza elaborată în Raportul nr. 1 al proiectului, la nivel județean, nu există în prezent o bază de reglementare locală cu privire la activitatea de constatare și evaluare a daunelor produse de materializarea unuia dintre riscurile pentru care MMAP realizează funcția de sprijin, în mod particular a celor vizate de analiza prezentă. Luând în considerare și discuțiile purtate cu reprezentanții locali relevanți ce nu doar au confirmat lipsa unor astfel de proceduri pentru aceste situații specifice ci și faptul că în situațiile, din ce în ce mai dese, întâlnite, aplică proceduri/

Tipurile de riscuri vizate de analiză:

- Poluări accidentale:
 - Accidente, avarii, explozii și incendii în industrie, inclusiv prăbușiri de teren cauzate de exploatarea miniere sau alte activități tehnologice;
 - Accidente, avarii, explozii și incendii în activități de transport și depozitare produse periculoase;
 - Accidente, avarii, explozii și incendii în activități de transport (terestre, aeriene, navale);
- Fenomene meteorologice periculoase:
 - Viscol;
 - Furtuni – vânt puternic și / sau precipitații masive;
 - Căderi de grindină;
 - Căderi masive de zăpadă;
 - Tornade;
 - Temperaturi extreme;
 - Avalanșe

Figură 1 - Tipuri de riscuri în scopul proiectului

moduri de lucru de tip “proxy¹”, respectiv pe cele deja existente și aplicate în conformitate cu OM 459/78/2019, s-a considerat că analiza acestora este validă, furnizând suficiente informații relevante pentru a sta la baza elaborării unei proceduri operaționale specifice, în a treia etapă a proiectului.

Ținând cont că în urma Adreselor de înaintare transmise către entitățile responsabile la nivel Regional/Local, nu au fost primite proceduri operaționale care să facă referire strictă la constatarea și evaluarea daunelor pentru tipurile de risc specifice MMAP, decizia echipei de experți a constat în realizarea unei analize a procedurilor operaționale existente pentru celelalte tipuri de risc care pot conduce la crearea de situații de urgență (cutremure, alunecări de teren, inundații și viituri etc.).

Prin urmare, analizând problematica tratată de procedurile operaționale primite de la entitățile responsabile la nivel județean/ local s-a realizat o primă selecție care a avut la bază nominalizarea procedurilor operaționale a căror subiect era cel mai apropiat de problematica în cauză care urmează a fi analizată în cadrul prezentului proiect.

S-au selectat **10 proceduri operaționale** care urmau a fi supuse unei analize detaliate bazate pe **9 criterii** considerate de către echipa de experți a proiectului importante pentru tratarea problematicii. Aceste **9 criterii** selectate pentru analiză sunt:

1. **Tipul/forma daunei** – în scopul identificării obiectivelor afectate și a criteriilor luate în considerare în scopul constatării și evaluării;
2. **Statutul bunurilor** – pentru a extrage modul de abordare al problematicii constatării și evaluării daunelor la nivel de UAT, județean, național (spre ex. aflate în proprietatea/administrarea statului/ proprietate privată, bun asigurat/neasigurat, etc);
3. **Surse de date** – în vederea identificării bazelor de date care ar putea sprijini și/sau ușura procesul de constatare și evaluare;
4. **Competențe/ daună** – în scopul identificării entităților care dețin competențe și responsabilități în diferitele domenii implicate în procesul de constatare și evaluare (construcții, infrastructură, specii și habitate, arii naturale protejate, poluări accidentale etc.);
5. **Metode și tehnici de evaluare** – pentru identificarea unor metode standard care pot fi utilizate în procesul de constatare și evaluare a daunelor;
6. **Termene (finalizare, comunicare, contestare și definitivare)** – în vederea identificării orizontului de timp necesar de la comunicarea acțiunii fenomenului și până la soluționarea/definitivarea procesului de constatare și evaluare a daunelor;
7. **Acordare despăgubiri** – în scopul identificării entităților responsabile cu acordarea despăgubirilor în funcție de tipurile de risc și de daunele produse și identificate;
8. **Sancțiuni** – pentru a identifica dacă în cazul unor tipuri de risc se pot impune sancțiuni persoanelor juridice și/sau fizice;
9. **Terminologie** – în vederea identificării terminologiei specifice domeniului.

Analiza celor 10 proceduri operaționale având la bază cele 9 criterii a condus la identificarea unor lacune în ceea ce privește forma unitară a procedurilor aplicate la nivel județean/local, lacune prezente cel mai probabil ca urmare a abordării conceptului denumit „liber-arbitru” în sensul în care fiecare entitate locală/județeană a avut libertatea de a-și crea propriile metodologii. Dacă se aplică o abordare mai puțin critică asupra acestor proceduri se poate concluziona faptul că fluxul operațional al acestora corespunde într-o mai mică sau mare măsură, însă în unele cazuri lipsesc cu desăvârșire aspecte importante multe dintre acestea neacoperind cele 9 criterii selectate pentru analiză.

¹ În statistică, termenul “proxy” definește o variabilă care nu este relevantă în sine în cadrul unui model, dar înlocuiește o altă variabilă care nu este observată sau care nu poate fi măsurată. Pentru ca o variabilă să fie un proxy valid, trebuie să fie strâns legată de variabila pe care o înlocuiește. Corelația nu trebuie să fie liniară și poate fi atât pozitivă, cât și negativă.

Concluzia generală rezultată în urma analizei efectuate asupra procedurilor operaționale în cauză constă în faptul că la momentul actual, la nivel național nu există proceduri operaționale de constatare și evaluare a daunelor produse de tipurile de risc reglementate în cuprinsul HG nr. 557/2016, implicit pentru cele specifice Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor. Pe cale de consecință, nici la nivel local / județean nu au fost dezvoltate proceduri operaționale de constatare și evaluare a daunelor produse de tipurile de risc menționate anterior.

Mai mult, nu s-a putut identifica un flux operațional complet care să parcurgă întreg procesul de la semnalizarea producerii fenomenului/incidentului până la stabilirea și implementarea acțiunilor/măsurilor de limitare a daunelor, respectiv stabilirea prejudiciilor create.

Situația privind constatarea și evaluarea daunelor pentru tipurile de risc specifice MMAP a fost expusă mai pe larg în **Cap. 2 - Opțiunea 1 – Menținerea status-quo**, capitol în care au fost prezentate concluziile situației actuale.

În urma analizării documentelor primite de la nivel județean cu privire la constatarea și evaluarea pagubelor generate de tipurile de riscuri definite de HG 557/2016, a reieșit că în majoritatea cazurilor există proceduri, norme, reglementări referitoare la etapele de gestionare a situațiilor de urgență, până la restabilirea stării de normalitate.

Constatarea și evaluarea daunelor în sensul prezentului raport reprezintă activități distincte celor din funcția de evaluare/investigare post eveniment, așa cum este aceasta definită în HG 557/2016, însă preiau date și informații din aceasta din urmă.

Constatarea și evaluarea daunelor are în vedere atât estimarea fizică, cât și estimarea în termeni monetari a acestora, așa cum sunt înregistrate la nivelul diferitelor componente ale capitalului fizic. Acest proces se desfășoară în cadrul comisiilor de evaluare a pagubelor, formate din specialiști din domeniile relevante (din cadrul instituțiilor cu competențe în domeniul daunei identificate) și desemnate de prefect, care se deplasează la fața locului în vederea constatării/ validării daunelor în cazul materializării unuia dintre riscurile specifice MMAP și a estimării valorii sale.

Din analiza documentară realizată au putut fi identificați pașii principali derulați de autorități pentru a obține o evaluare a pagubelor:

Tabel 1 - Pași principali, comuni, în realizarea constatării și evaluării daunelor (analiză documentară)

Nr. crt.	Acțiunea/operațiunea	Responsabil	Termen	Act administrativ
1.	Este numită Comisia de specialitate pentru constatarea și evaluarea pagubelor (CSC&EP)	Prefect, în calitate de Președinte al CJSU	După restabilirea stării de normalitate	Prin Ordin al Prefectului, transmis ulterior membrilor comisiei
2.	Sunt centralizate date și informații cu privire la pagube, colectate în faza de gestionare a situației de urgență	CSC&EP/ STP al CJSU	După numire	Rapoarte operative întocmite de CJSU/Instituția Prefectului
3.	Datele și informațiile colectate sunt validate prin deplasarea la fața locului	CSC&EP	După colectare și centralizare	Procese verbale de constatare și evaluare, asumate prin semnătură de membrii CSC&EP
4.	Se întocmește Raportul de sinteză	CSC&EP/ STP al CJSU	După validarea datelor și informațiilor	Raportul de sinteză ce conține atât evaluarea fizică, cât și valorică (doar costuri estimate de refacere/ înlocuire),

Nr. crt.	Acțiunea/operațiunea	Responsabil	Termen	Act administrativ
				precum și descrierea evenimentelor
5.	Raportul de sinteză este transmis CJSU	CSC&EP	După asumarea prin semnătură de către membrii CSC&EP	
6	Raportul de sinteză este propus spre aprobarea CJSU	Președintele CJ / Inspectorul Șef al ISU județean	După primirea Raportului	
7.	Raportul de sinteză este aprobat	CJSU	În ședință extraordinară	Hotărâre CJSU ce indică și instituțiile încredințate cu îndeplinirea prevederilor sale
8.	Dispozițiile Hotărârii CJSU sunt comunicate	STP al CJSU	După emiterea Hotărârii CJSU	

Majoritatea documentelor primite spre analiză vizează fenomenele meteorologice periculoase, cu precădere fenomenele hidrometeorologice periculoase. În ceea ce privește constatarea efectelor poluărilor accidentale, niciunul dintre documentele de proceduri locale transmise spre analiză nu face trimitere la vreo procedură specifică de constatare a daunelor rezultate în urma unor poluări accidentale ori accidente / incidente ce intră sub incidența HG nr. 557/2016. Pe cale de consecință, nu a putut fi identificată nicio trimitere către legislația specifică privind răspunderea de mediu și remedierea daunelor de mediu (OUG nr. 68/2007), sau către alte acte normative ce dau expresie principiului "poluatorul plătește".

Pentru consistența analizei și a rezultatelor acesteia, dintre documentele primite de la nivel județean au fost selectate spre analiză profundă cele care vizează activitatea și rezultatele Comisiei de Specialitate pentru Constatarea și Evaluarea Pagubelor- CSC&EP, respectiv:

Tabel 2 - Relevanța documentelor analizate pentru activitatea CSC&EP

Județ	Descriu pași procedurali privind activitatea CSC&EP	Descriu componența CSC&EP	Rezultate ale CSC&EP	Altele
Buc.				<ul style="list-style-type: none"> ▪ ISU Dealul Spirii București Ilfov, Secretariatul Tehnic Permanent- adresa nr. 2058154/26.07.2022 ▪ Poliția Locală Sector 1- Biroul Prevenire Situații de Urgență (Secretariatul Tehnic al CLSU Sector 1) - adresa nr. 21973/ 1000/ 04.07.2022 ▪ Primăria Sectorului 3- Compartiment Situații de Urgență- adresa nr. 146632/19.07.2022

Județ	Descriu pași procedurali privind activitatea CSC&EP	Descriu componența CSC&EP	Rezultate ale CSC&EP	Altele
				<ul style="list-style-type: none"> Primăria Sectorului 6- Compartiment Activități Speciale- adresa nr. 31043/14.07.2022
AB		OP 177/2022-privind constituirea CSC&EP		<ul style="list-style-type: none"> Plan Județean de acțiuni pentru perioada sezonului de vară și în perioade de caniculă și secetă pedologică din anul 2022
AR				<ul style="list-style-type: none"> Plan de măsuri al CJSU Arad pentru creșterea gradului de siguranță a cetățeanului pe timpul sezonului rece 20210-2022 Plan de măsuri pentru atenuarea efectelor temperaturilor ridicate asupra populației pe anul 2022
AG				<ul style="list-style-type: none"> OP 323/21.07.2021- Regulamentul de organizare, atribuțiile și funcționarea CJSU Argeș
BC		OP 257/2021 -Privind actualizarea comisiei pentru constatarea și evaluarea estimativă a pagubelor produse în urma fenomenelor hidrometeorologice periculoase la nivelul județului Bacău		<ul style="list-style-type: none"> OP 111/2021- pentru aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare CJSU Bacău
BH				<ul style="list-style-type: none"> nu dețin documentele solicitate pe tipurile de riscuri indicate
BN	OP 113/23.06/2022 privind constituirea		Hot. CJSU nr. 34-35/2022-	<ul style="list-style-type: none"> Plan de prevenire a poluărilor accidentale

Județ	Descriu pași procedurali privind activitatea CSC&EP	Descriu componența CSC&EP	Rezultate ale CSC&EP	Altele
	Comisiei pentru constatarea și evaluarea pagubelor produse de fenomenele hidrometeorologice periculoase în județul Bistrița-Năsăud		pentru aprobarea Raportului de sinteză	asupra mediului- 2022 pentru CMID Târgu
BT	PO.13028/05.10.2021 pentru managementul situațiilor de urgență generate de fenomene hidrometeorologice			<ul style="list-style-type: none"> ▪ baza legală utilizată respectiv OM MAP/MAI 459/78/2019, M MTCT/MAI 1995/1160/2005, OM MT/MAI 1576/161/2017 și OM MADR/MAI 97/63/202
BR				<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nu dețin documentele solicitate pe tipurile de riscuri menționate ▪ Menționează proiectul Elaborarea hărților de riscuri naturale (cutremure, alunecări și prăbușiri de teren, fenomene meteorologice periculoase)- strategii și planuri de măsuri pentru contracararea acestor fenomene (www.gis.cjbraila.ro)
BV				<ul style="list-style-type: none"> ▪ Plan măsuri sezon estival 2021
BZ		OP 782/2018- RoF CJSU Buzău OP 790/2018- componența Grupurilor se Suport		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Componența Grupurilor de suport tehnic ale CJSU

Județ	Descriu pași procedurali privind activitatea CSC&EP	Descriu componența CSC&EP	Rezultate ale CSC&EP	Altele
		Tehnic ale CJSU Buzău		
CL				<ul style="list-style-type: none"> CJSU CL realizează evaluarea și constatarea daunelor conform OM 459/78/2019 cu completarea Anexelor nr. 8, nr. 9 și nr. 10 Proceduri standard de intervenție ale CJSU pentru toate tipurile de risc menționate în HG 557/2016- acțiuni de intervenție
CS				<ul style="list-style-type: none"> Proceduri privind gestionarea tuturor situațiilor de urgență generate inclusiv de cele specifice analizate
CT				<ul style="list-style-type: none"> HG 557/2016, OM MT/MAI 1576/161/2017, OM MAI/CNCAN 61/113/2018, OM MMAP/MAI 459/78/2019, OM MADR/MAI 97/63/2020
CV				<ul style="list-style-type: none"> HCJSU 6/2022- Plan de măsuri al CJSU Covasna pentru perioada sezonului estival 2022 si anexe
DB		Anexa 1 la OP 235/2022- componența CJSU		<ul style="list-style-type: none"> Componența CJSU
GL	Procedură operațională privind evaluarea pagubelor înregistrate ca urmare a producerii unei situații de urgență generate de inundații, fenomene			<ul style="list-style-type: none"> Plan de măsuri pentru prevenirea și atenuarea efectelor caniculei și secetei prelungite pe anul 2022

Județ	Descriu pași procedurali privind activitatea CSC&EP	Descriu componența CSC&EP	Rezultate ale CSC&EP	Altele
	meteorologice periculoase care afectează persoane fizice și juridice la nivelul UAT			
GR		Anexa la OP nr. 78/2022- Componența CJSU		
GJ	Procedura operațională pentru gestionarea situațiilor de urgență (PO-13- 2008)	OP nr. 45/ 2022- modificarea și completarea componenței CJSU		<ul style="list-style-type: none"> Procedură de monitorizare și ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse de prefect prin ordine și hotărâri ale CJSU Gorj (2014)
HR				<ul style="list-style-type: none"> Adresa nr. 9376/ 27.06.2022- cu aplicarea OM 459/78/2019
HD		OP nr. 378/ 2021- actualizarea componenței CJSU și aprobarea RoF CJSU		<ul style="list-style-type: none"> Componența CJSU actualizată și aprobarea RoF
IL	Procedură operațională privind evaluarea și stabilirea pagubelor produse pe suprafețele agricole din județul Ialomița, în sectorul vegetal, ca urmare a fenomenelor hidrometeorologice periculoase	OP stabilire componență comisie fenomene meteo periculoase OP stabilire comisie inundații OP stabilire componență comisie secetă pedologică		<ul style="list-style-type: none"> Se aplică doar cu privire la daunele aduse suprafețelor agricole, pășuni, fânețe, provocate de fenomene hidro-meteo
IS			Hotărâre CJSU ,nr. 109/2021 privind aprobarea Rapoartelor Sinteză și a valorilor daunelor constatate	<ul style="list-style-type: none"> Model de rapoarte sinteză aprobate prin hotărâre CJSU

Județ	Descriu pași procedurali privind activitatea CSC&EP	Descriu componența CSC&EP	Rezultate ale CSC&EP	Altele
IF				<ul style="list-style-type: none"> ▪ Este instituită Comisia de specialitate pentru constatarea și evaluarea pagubelor produse în județul Ilfov ca urare a fenomenelor hidrometeorologice periculoase (conform OM nr. 459/2019) ▪ CJ Ilfov a aprobat prin Hot. Nr. 27/2021- privind aprobarea „Programului de măsuri și acțiuni pentru prevenirea și combaterea lunecușului și înzăpezirii pe drumurile județene din județul Ilfov pe perioada timpului nefavorabil specific iernilor 2021-2025” ▪ Hotărârea 127/2022- privind aprobarea Planului de analiză și acoperire a riscurilor la nivelul județului Ilfov – Ediția 2022
MM		OP nr. 253/2022- componența CJSU		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Componența CJSU
MH		OP nr. 184/2021- componența CJSU		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Componența CJSU
MS		RoF CJSU și componența CJSU		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Componența CJSU
NT	Procedura operațională privind constatarea și evaluarea pagubelor produse în urma fenomenelor hidrometeorologice periculoase având ca efect producerea de inundații, secetă hidrologică,		Hotărâre CJSU de valorificare a procesului verbal de constatare și evaluare a daunelor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Planul de intervenții în caz de evenimente neprevăzute al Depozitului Județean de deșeuri periculoase Girov

Județ	Descriu pași procedurali privind activitatea CSC&EP	Descriu componența CSC&EP	Rezultate ale CSC&EP	Altele
	incidente/accidente la construcții hidrotehnice, poluări accidentale pe cursurile de apă			
OT		Componența CJSU, a STehP, a GST pe tipuri de riscuri		<ul style="list-style-type: none"> Componența CJSU/STehP, GST fără pași procedurali
PH		Anexa 1. La OP 159/2022- componența CJSU		<ul style="list-style-type: none"> Componența CJSU
SJ			Raport de sinteză- Model de raport sinteză completat de GST inundații	<ul style="list-style-type: none"> Model de raport sinteză completat
SM			Adresa ISUJ Someș Jud. Satu-Mare nr. 14452/2022	<ul style="list-style-type: none"> ISUJ descrie procedura conform OM 459/2019 și indică baza legală avută în vedere
SB				<ul style="list-style-type: none"> Nu există proceduri cu privire la constatarea și evaluarea daunelor provocate de riscurile specifice identificate
SV	OP 150/2021- reorganizarea și funcționarea CJSU SV			<ul style="list-style-type: none"> Responsabilități alocate BMSPSU (Biroului Monitorizarea Serviciilor Publice și Situații de Urgență) în scopul organizării și desfășurării monitorizării situațiilor de urgență
TR				<ul style="list-style-type: none"> Proceduri de sistem privind gestionarea situațiilor de urgență, aprobate prin Ordinul nr. 4018/I.G./17.06.2022 al

Județ	Descriu pași procedurali privind activitatea CSC&EP	Descriu componența CSC&EP	Rezultate ale CSC&EP	Altele
				Inspectorului general al IGSU
TM				<ul style="list-style-type: none"> ISUJ descrie procedura conform OM 459/2019 și indică baza legală avută în vedere Nu dețin decât proceduri de sistem și interne de lucru privind intervenția
TL				<ul style="list-style-type: none"> Indică aplicarea OM nr. 459/2019
VL		Hotărârea Consiliului Județean Vâlcea nr. 81 din 31.05.2007, Planul de Analiză și Acoperire a Riscurilor al Județului Vâlcea, document care cuprinde riscurile potențiale identificate la nivelul județului Vâlcea, măsurile, acțiunile și resursele necesare pentru managementul acestora, precum și grupurile de suport tehnic, care exercită managementul tipurilor de risc generatoare de situații de urgență și în care sunt cooptați și funcționari din cadrul aparatului propriu al Consiliului Județean Vâlcea RoF CJSU		<ul style="list-style-type: none"> Nu există documente specifice pe tipurile de riscuri enumerate
VS				<ul style="list-style-type: none"> Nu există documente specifice pe tipurile de riscuri enumerate
VN	Procedura Operațională privind modul de întocmire, transmitere și			

Județ	Descriu pași procedurali privind activitatea CSC&EP	Descriu componența CSC&EP	Rezultate ale CSC&EP	Altele
	conținutul rapoartelor operative privind efectele manifestării diferitelor tipuri de riscuri			

2.1.2 ANALIZA MULTI-CRITERIALĂ A PROCEDURILOR

Pentru a ajunge la identificarea redundanțelor (aspecte inutile, nenesesare) și suprapunerilor (acțiuni/ resurse/ informații dublate), lipsurilor (aspecte necesar a fi menționate dar neidentificate în analiză) și neconcordanțelor (cu reglementări în vigoare, cu atribuțiile specifice), o serie de criterii au fost luate în considerare (indicate în cap. 2), astfel:

Tabel 3 - Analiza multi-criterială a procedurilor ce detaliează activitatea CSC&EP

Județ	Tip/formă pagubă	Statut bunuri	Surse de date	Competențe /pagubă	Metode și tehnici evaluare	Termene (finalizare, comunicare, contestare și definitive)	Acordare despagubiri	Sanțiuni	Terminologie
BN	Obiective afectate	Proprietatea UAT afectate	Rapoarte operative primite de la nivel local, Raport operativ la nivel județean, informații administrative de la APL	Componenta CSC&EP acoperă o gamă largă de competențe: CJSU, ISUJ, SGA, Direcția pentru Agricultură, Secția Drumuri Naționale, Filiala Teritorială de Îmbunătățiri Funciare, Inspectoratul Județean în Construcții, Direcția Silvică, utilități (apă, gaz, electricitate)	Nu sunt menționate. Se solicită deviz de lucrări întocmit de specialiștii cooptați în cadrul comisiei	Termen pentru elaborarea rapoartelor operative locale- maxim 24h de la declanșarea evenimentului, dar nu mai târziu de 12h de la încetarea fenomenului Termen pentru întocmire deviz lucrări (3 zile de la elaborarea procesului-verbal de constatare și evaluare a pagubelor) Nu există alte termene- pentru elaborare Raport operativ județean, întrunire CSC&EP, deplasare în teritoriu, elaborare proces verbal, comunicare, contestare	Nu este menționat	Nu este menționat	Nu sunt specificate

Județ	Tip/formă pagubă	Statut bunuri	Surse de date	Competențe /pagubă	Metode tehnici și evaluare	Termene (finalizare, comunicare, contestare și definitive)	Acordare despagubiri	Sanțiuni	Terminologie
BT	Obiective afectate	În proprietatea UAT afectate	Rapoarte operative primite de la nivel local, Raport operativ la nivel județean, informații administrative de la APL	Componenta CSC&EP acoperă o gamă largă de competențe: CJSU, ISUJ, SGA, Direcția pentru Agricultură, Secția Drumuri Naționale, Filiala Teritorială de Îmbunătățiri Funciare, Inspectoratul Județean în Construcții, Direcția Silvică, utilități (apă, gaz, electricitate)	Nu sunt menționate.	Termen pentru elaborarea rapoartelor operative locale- maxim 24h de la declanșarea evenimentului, dar nu mai târziu de 12h de la încetarea fenomenului Nu există alte termene- pentru elaborare Raport operativ județean, întrunire CSC&EP, deplasare în teritoriu, elaborare proces verbal, comunicare, contestare	Nu este menționat	Nu este menționat	Nu sunt specificate
GL	Pașii procedurali sunt diferențiați în funcție de pagubă: - Locuințe și anexe	Se diferențiază în cazul terenurilor agricole, în funcție de forma de	Rapoarte operative primite de la nivel local, Raport operativ la	Componenta CSC&EP acoperă o gamă largă de competențe: CJSU, ISUJ, SGA, Direcția	Nu sunt menționate.	30 zile de la încetarea evenimentului, pentru realizarea Raportului de sinteză Max. 15 zile de la finalizarea distribuirii-	Nu este menționat	Nu este menționat	Nu sunt specificate

Județ	Tip/formă pagubă	Statut bunuri	Surse de date	Competențe /pagubă	Metode tehnici și evaluare	Termene (finalizare, comunicare, contestare și definitive)	Acordare despagubiri	Sanțiuni	Terminologie
	<p>gospodărești</p> <ul style="list-style-type: none"> - Infrastructură rutieră, obiective socio-economice, edilitare, alte obiective - Persoane sinistrate - Pagube în agricultură 	impozitare aplicată proprietarilor acestora	nivel județean, informații administrative de la APL	<p>pentru Agricultură, Secția Drumuri Naționale, Filiala Teritorială de Îmbunătățiri Funciare, Inspectoratul Județean în Construcții, Direcția Silvică, utilități (apă, gaz, electricitate)</p>		<p>pentru Raport distribuie ajutoare</p>			
GJ	<p>Pagube rezultate ca urmare a efectelor inundațiilor, fenomenelor meteorologice periculoase și poluării accidentale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pagube materiale; - Persoane sinistrate; 	Nu se menționează	Rapoarte operative la nivel local, rapoarte operative la nivel județean, Hotărâri ale Prefectului, Procese verbale privind	Comisii mixte, CJSU, I.P. Gorj, S.Th.P	Nu se menționează	<p>Transmiterea atenționărilor/avertizărilor – de îndată</p> <p>Rapoarte operative la nivel local privind pagubele materiale, umane etc – zilnice;</p> <p>Convocarea CJSU – ori de câte ori este necesară</p> <p>Solicitarea ajutoarelor – atunci când situația o impune</p>	Nu este menționat	Nu este menționat	Nu sunt specificate

Județ	Tip/formă pagubă	Statut bunuri	Surse de date	Competențe /pagubă	Metode tehnici și evaluare	Termene (finalizare, comunicare, contestare și definitive)	Acordare despagubiri	Sanțiuni	Terminologie
	- Animale izolate		constatare a și evaluarea pagubelor produse pe fiecare localitate						
IL	Suprafață terenuri agricole, pășuni, fânețe	Intravilan/ex travilan	Rapoarte operative, Procese verbale de stabilire și constatare a pagubelor Raport de sinteză	CJSU, CLSU, Centrul Operațional Județean din cadrul ISU Ialomița, Direcția pentru Agricultură Județeană Ialomița, Comisia numită prin Ordin de Prefect, Comitetele Ministeriale din cadrul MADR, MMAP, SGA și IGSU	Estimativ	Constatarea efectelor negative – imediat; Deplasarea în teren – după primirea rapoartelor operative; Transmiterea rapoartelor operative – cu celeritate; Convocarea comisiei de evaluare – după primirea rapoartelor operative; Finalizarea procesului de stabilire și evaluare a pagubelor – după finalizarea stabilirii și evaluării pagubelor.	Nu este menționat	Nu este menționat	Nu sunt specificate

Județ	Tip/formă pagubă	Statut bunuri	Surse de date	Competențe /pagubă	Metode și tehnici evaluare	Termene (finalizare, comunicare, contestare și definitive)	Acordare despagubiri	Sanțiuni	Terminologie
NT	Construcții civile/industriale/hidrotehnice, agricole, drumuri, rețele electrice, telefonice, edilitar-gospodărești și altele	Nu se specifică	Rapoarte operative, Procese verbale de constatare și evaluare a pagubelor, Rapoarte de sinteză	CLSU, CJSU, ISU Neamț, IJC Neamț,	Coordonatorii comisiilor de constatare și evaluare a pagubelor vor stabili de comun acord valorile unitare care vor sta la baza estimării financiare a pagubelor	Transmiterea rapoartelor operative maxim 24 h de la producerea evenimentului, cel mult 12 ore de la încetarea fenomenului; Constituirea comisiilor – la momentul restabilirii stării de normalitate; Identificarea pagubelor – în momentul vizitei la fața locului.	Nu este menționat	Nu este menționat	Nu sunt specificate
SV	Nu se menționează	Nu se menționează	Rapoarte de sinteză și Procese verbale de evaluare și constatare a pagubelor	BMSPSU, SEDESPSU, CJSU	Nu se menționează	Nu se menționează	Nu se menționează	Nu se menționează	Nu se menționează
VN	Tipurile de pagube sunt menționate în cadrul	Se menționează în Procesele	Rapoarte operative, Procese verbale de	ISU Vrancea; SGA Vrancea; IGSU; IP Vrancea; CO	Nu se menționează	Întocmire Rapoarte Operative – maxim 24 h de la declanșarea evenimentului	Nu se menționează	Nu se menționează	Nu se menționează

Județ	Tip/formă pagubă	Statut bunuri	Surse de date	Competențe /pagubă	Metode tehnici și evaluare	Termene (finalizare, comunicare, contestare și definitive)	Acordare despagubiri	Sanțiuni	Terminologie
	Proceselor verbale de constatare și evaluare a pagubelor anexate procedurii.	verbale, în general cu referire la unitățile administrativ-teritoriale (UAT-uri)	constatare și evaluare a pagubelor, Rapoarte de sinteză	– MMAP; ABA Siret; CJSU Vrancea; CJ Vrancea; MAI, CMSU – MMAP; ANAR; IJC Vrancea; S.Th.P – CNSSU; CMSU/MDRA P;		<p>/maxim 12 h de la încetarea fenomenului;</p> <p>Centralizarea datelor – imediat după primirea Rapoartelor Operative;</p> <p>Constatare și evaluare pagube – imediat după încetarea fenomenului;</p> <p>Transmitere Procese verbale de evaluare și constatare a pagubelor – imediat după întocmire;</p> <p>Întocmire Rapoarte Sinteza la nivel local – imediat după primirea Proceselor verbale de evaluare și constatare a pagubelor;</p> <p>Desemnarea membrilor comisiei de specialiști – după primirea ordinului prefectului;</p> <p>Întocmirea Raportului de Sinteza județean – în maxim 30 zile de la producerea</p>			

Județ	Tip/formă pagubă	Statut bunuri	Surse de date	Competențe /pagubă	Metode tehnici și evaluare	Termene (finalizare, comunicare, contestare și definitivare)	Acordare despagubiri	Sanțiuni	Terminologie
						fenomenului (20 zile în cazul situațiilor de urgență create de cutremure).			

2.1.3 ANALIZA INDIVIDUALĂ A PROCEDURILOR SELECTATAE

Pentru fiecare dintre procedurile/actele administrative incidente activității de constatare și evaluare a daunelor au fost identificați pașii procedurali, acțiunile de întreprins, instituțiile responsabile, termenele/momentele indicate, actul administrativ rezultat și destinatarul acestuia, precum și analiza multi-criterială detaliată.

1. OP 113/23.06/2022 privind constituirea Comisiei pentru constatarea și evaluarea pagubelor produse de fenomenele hidrometeorologice periculoase în județul Bistrița-Năsăud

În Județul Bistrița-Năsăud, prin efectul **Ordinului Prefectului nr. 113/23.06.2022 privind constituirea Comisiei pentru constatarea și evaluarea pagubelor produse de fenomenele hidrometeorologice periculoase în județul Bistrița-Năsăud**, sunt enumerate instituțiile din partea cărora pot face parte membrii din cadrul Comisiei și calitatea acestora în cadrul comisiei (secretar/membru/ coordonator, nominal, în Anexă).

De asemenea, pot fi identificați o serie de pași procedurali de urmat în vederea constatării și evaluării daunelor, în ciuda faptului că nu este analizată o procedură.

Tabel 4 - Detalierea pașilor procedurali privind CSC&EP (Bistrița-Năsăud)

Pas	Acțiune	Responsabil	Moment	Act administrativ	Către
1.	Constatarea efectelor și pagubelor	CLSU	În max. 24h de la declanșarea evenimentului, nu mai târziu de 12h de la încetarea evenimentului	Raport operativ	Centrul operațional al ISUJ COSU al SGA BN
2.	Consolidare rapoarte la nivel județean	GST prin SGA Bistrița-Năsăud	-	Raport operativ județean	COSU al SGA BN COSU al MMAP CJSU BN Instituția Prefectului BN ISUJ BN
3.	Se solicită convocarea CSC&EP	Director SGA BN	-	Adresă	Instituția Prefectului BN
4	Se convoacă membrii CSC&EP pentru deplasare în teren	Coordonatorul CSC&EP (subprefect)	-	Telefonic	-
5	Comisia se deplasează la fața locului	Membrii CSC&EP, reprezentant al APL, proprietarii/administratorii obiectivelor afectate	-	-	-

Pas	Acțiune	Responsabil	Moment	Act administrativ	Către
6	Constatarea și evaluarea pagubelor în urma verificărilor din teren	Membrii CSC&EP (semnează) Reprezentantul ISUJ BN- Secretar (întocmește)	-	Procese-verbale, semnate, privind constatarea și evaluarea pagubelor produse (Anexa nr. 10 și nr. 11, OMMAP/MAI nr. 549/78/2019)	-
<p>Pentru stabilirea valorii finale de reabilitare a infrastructurii afectate vor fi elaborate documentații tehnice prin grija proprietarului, deținătorului sau administratorului.</p> <p>Procesele verbale vor fi însoțite de:</p> <ul style="list-style-type: none"> - deviz estimativ de lucrări, întocmit, în funcție de obiectivul afectat, de către specialiștii cooptați în cadrul comisiei, în termen de cel mult trei zile de la data încheierii procesului-verbal de constatare și evaluare a pagubelor produse; - adresă întocmită de reprezentanții unităților administrativ-teritoriale prin care să se ateste faptul că obiectivele afectate se află în proprietatea unităților administrativ-teritoriale, că acestea nu fac obiectul altor investiții (PNDL, alte programe de finanțare, alte fonduri europene sau bugetul statului, etc.), precum și că în bugetele locale nu sunt prevăzute fonduri pentru refacerea și aducerea în starea inițială a obiectivelor 					
7	Întocmirea Raportului de Sinteză	GST al CJSU prin grija SGA BN	-	-	-

Din perspectiva criteriilor de analiză, situația este după cum urmează:

Tabel 5 - Analiza multi-criterială (Bistrița- Năsăud)

CRITERIU	IDENTIFICAT ÎN PROCEDURA ANALIZATĂ
Tip/formă daună	Obiective afectate
Statut bunuri	în proprietatea unităților administrativ-teritoriale afectate
Surse de date	Rapoarte operative primite de la nivel local, Raport operativ la nivel județean, informații administrative de la APL
Competențe /daună	Componenta CSC&EP acoperă o gamă largă de competențe: CJSU, ISUJ, SGA, Direcția pentru Agricultură, Secția Drumuri Naționale, Filiala Teritorială de Îmbunătățiri Funciare, Inspectoratul Județean în Construcții, Direcția Silvică, utilități (apă, gaz, electricitate)
Metode și tehnici evaluare	Nu sunt menționate. Se solicită deviz de lucrări întocmit de specialiștii cooptați în cadrul comisiei
Termene (finalizare, comunicare, contestare și definitive)	Termen pentru elaborarea rapoartelor operative locale- maxim 24h de la declanșarea evenimentului, dar nu mai târziu de 12h de la încetarea fenomenului Termen pentru întocmire deviz lucrări (3 zile de la elaborarea procesului-verbal de constatare și evaluare a pagubelor) Nu există alte termene- pentru elaborare Raport operativ județean, întrunire CSC&EP, deplasare în teritoriu, elaborare proces verbal, comunicare, contestare

Acordare despăgubiri	Nu este menționat
Sanctiuni	Nu este menționat
Terminologie	Nu sunt specificate

Din analiza Hot. CJSU nr. 34/11.05.2022, rezultă faptul că între momentul declanșării fenomenului meteorologic cauzator de daune (31.03-04.04 2022 și 11-14.04 2022), și momentul aprobării Raportului de sinteză (11.05.2022) au trecut aproximativ 5-6 săptămâni, pe când, din analiza Hot. CJSU nr. 35/20.05.2022, reiese un termen de aproximativ 2-3 săptămâni. În cele două Rapoarte de sinteză sunt înregistrate pagube aduse unor terenuri arabile, solare, mașini avariate, podețe, case inundate, drumuri comunale, agricole, străzi, etc. cauzate de precipitații însemnate cantitativ, vânt puternic, vijelie, revărsare curs de apă. 1 km drum agricol în Cristeștii Ciceului au fost evaluați la 10 mii lei, pe când 0,5 km de drum agricol în Chiuza au fost evaluați la 7,83 mii lei, nefiind evidențiată metodologia de evaluare. Sumele alocate reprezintă “valoric estimat pentru refacere”.

2. PO.13028/05.10.2021 pentru managementul situațiilor de urgență generate de fenomene hidrometeorologice, Botoșani

Procedura Operațională privind managementul situațiilor de urgență generate de fenomene hidrometeorologice periculoase (nr. 13028/2021) a Instituției Prefectului Botoșani, stabilește și modul de lucru pentru evaluarea pagubelor, luând însă în considerare doar fenomenele hidro-meteorologice și înlăturarea efectelor inundațiilor.

Tabel 6 - Detalierea pașilor procedurali privind CSC&EP (Botoșani)

Pas	Acțiune	Responsabil	Moment	Act administrativ	Către
1.	Centralizarea datelor cu privire la pagubele înregistrate la nivel local	Serviciul Afaceri Europene și Conducerea Serviciilor Publice Deconcentrate (SAECSPD)	La momentul restabilirii stării de normalitate	Rapoarte operative primite de la CLSU	-
2.	Stabilirea comisiilor de specialitate pentru constatarea și evaluarea pagubelor, pe domeniile de competență ale instituțiilor din cadrul CJSU	SAECSPD	Nu este menționat termen în raport cu pasul anterior sau evenimentul producător de pagube	-	-
3.	Solicitare nominalizări membrii Comisie din partea instituțiilor cu responsabilități din cadrul CJSU	SAECSPD	Nu este menționat termen în raport cu pasul anterior sau evenimentul producător de pagube	Nu este menționat (presupunem adresă)	Instituțiile cu responsabilități din cadrul CJSU
4.	Întocmire referat de necesitate pentru emiterea ordinului prefectului de constituire a	SAECSPD	Nu este menționat termen în raport cu pasul anterior sau evenimentul	Referat de necesitate	-

Pas	Acțiune	Responsabil	Moment	Act administrativ	Către
	comisiei/comisiilor de constatare și evaluare a pagubelor		producător de pagube		
	Întocmire proiect de ordin al prefectului	SAECSPD	Nu este menționat termen în raport cu pasul anterior sau evenimentul producător de pagube	Proiect de ordin al prefectului	-
5.	Întocmire ordin al prefectului pentru constituirea comisiei/comisiilor	SAECSPD	Nu este menționat termen în raport cu pasul anterior sau evenimentul producător de pagube	Ordin al prefectului	-
6.	Obținere viză de legalitate	SAECSPD	Nu este menționat termen în raport cu pasul anterior sau evenimentul producător de pagube	Viză de legalitate	Departamentul Juridic al Instituției Prefectului
7.	Contrasemnare ordin al prefectului	SAECSPD	Nu este menționat termen în raport cu pasul anterior sau evenimentul producător de pagube	-	-
8.	Transmitere ordin al prefectului	SAECSPD	Nu este menționat termen în raport cu pasul anterior sau evenimentul producător de pagube	Ordin prefect	Membrii comisiei
9.	Primire procese-verbale de constatare și evaluare	SAECSPD	Nu este menționat termen în raport cu pasul anterior sau evenimentul producător de pagube	Procese-verbale de constatare și evaluare	Nu este menționat cine / ce departament (Instituția Prefectului)
10.	Centralizare date și întocmire raport final	SAECSPD	Nu este menționat termen în raport cu pasul anterior sau evenimentul	Raport final	Nu este menționat cine / ce departament

Pas	Acțiune	Responsabil	Moment	Act administrativ	Către
			producător de pagube		(Instituția Prefectului)
11.	Întocmire proiect hotărâre de guvern privind alocarea sumelor din Fondul de intervenție din bugetul de stat (daca bugetele locale sunt insuficiente)	SAECSPD	Nu este menționat termen în raport cu pasul anterior sau evenimentul producător de pagube	Proiect hotărâre de guvern	-
12.	Emitere și transmitere prin semnare proiect hotărâre de guvern	Prefect	Nu este menționat termen în raport cu pasul anterior sau evenimentul producător de pagube	Proiect hotărâre de guvern	MDLPA

Din perspectiva criteriilor de analiză, situația este după cum urmează:

Tabel 7 - Analiza multi-criterială (Botoșani)

CRITERIU	IDENTIFICAT ÎN PROCEDURA ANALIZATĂ
Tip/formă daună	Obiective afectate
Statut bunuri	În proprietatea unităților administrativ-teritoriale afectate
Surse de date	Rapoarte operative primite de la nivel local, Raport operativ la nivel județean, informații administrative de la APL
Competențe /daună	Componența CSC&EP acoperă o gamă largă de competențe: CJSU, ISUJ, SGA, Direcția pentru Agricultură, Secția Drumuri Naționale, Filiala Teritorială de Îmbunătățiri Funciare, Inspectoratul Județean în Construcții, Direcția Silvică, utilități (apă, gaz, electricitate)
Metode și tehnici evaluare	Nu sunt menționate.
Termene (finalizare, comunicare, contestare și definitive)	Termen pentru elaborarea rapoartelor operative locale- maxim 24h de la declanșarea evenimentului, dar nu mai târziu de 12h de la încetarea fenomenului Nu există alte termene- pentru elaborare Raport operativ județean, întrunire CSC&EP, deplasare în teritoriu, elaborare proces verbal, comunicare, contestare
Acordare despăgubiri	Nu este menționat
Sanțiuni	Nu este menționat
Terminologie	Nu sunt specificate

3. Procedură operațională privind evaluarea pagubelor înregistrate ca urmare a producerii unei situații de urgență generate de inundații, fenomene meteorologice periculoase care afectează persoane fizice și juridice la nivelul UAT, Galați

Singurul document primit ce vizează strict responsabilitățile și modul de lucru pentru constatarea și evaluarea daunelor produse bunurilor afectate de situații de risc, este **Procedura operațională nr.**

8297/2018 a Instituției Prefectului Galați, însă aceasta vizează strict situația cauzată de fenomene meteorologice periculoase, respectiv ploi torențiale, ninsori abundente, furtuni și viscole, depuneri de gheață, chiciură, polei, înghețuri timpurii sau târzii, caniculă, grindină și secetă.

Tabel 8 - Detalierea pașilor procedurali privind CSC&EP (Galați)

Pas	Acțiune	Responsabil	Moment	Act administrativ	Către
1.	Identificarea și estimarea, la nivel local, a nivelelor de afectare a unor bunuri, comunități, persoane, obiective socio-economice ca urmare a producerii unei dintre situațiile de risc analizate	APL/ Președinții CLSU/Persoane desemnate	În max. 24h de la declanșarea evenimentului, nu mai târziu de 12h de la încetarea evenimentului	Raport operativ (anexa 8 OMAP/MAI 459/78/2019) - descrierea modului de producere a evenimentului - Situația pagubelor produse (estimare fizica) - Situația măsurilor dispuse	ISUJ/SGAJ/ Instituția Prefectului Structurile de specialitate, pe domenii (i.e. Direcția pt. Agricultură, CJ, etc)
2	Consolidare date și informații la nivel județean	Grupul de Suport Tehnic	Până la încetarea fenomenului	Raport operativ (anexa 8 OMAP/MAI 459/78/2019) consolidat, defalcat pe fiecare UAT și apoi pe fiecare localitate afectate	
2.1	Colectare în vederea analizării și prelucrării a rapoartelor operative de la APL și a raportului operativ județean	Instituția Prefectului/ Compartiment Situații de Urgență			
2.2	Colectare spre analizare și prelucrare a rapoartelor/ solicitărilor din partea APL cu privire la asigurarea unor ajutoare umanitare, materiale de construcții, module pentru	Instituția Prefectului/ Compartiment Situații de Urgență			

Pas	Acțiune	Responsabil	Moment	Act administrativ	Către
	sinistrați, etc pentru persoanele afectate				
2.3	Colectarea spre analizare și prelucrare a rapoartelor, dispozițiilor, informărilor de la MAI, ISU, SGA, ANM, alte instituții cu privire la evoluția viitoare a evenimentului	Instituția Prefectului/ Compartiment Situații de Urgență			
3.	Constituirea Comisiilor de evaluare	Instituția Prefectului		Ordin al Prefectului	Membrii Comisiei
3.1	Stabilirea și dimensionarea numărului de comisii de evaluare, domeniilor supuse evaluării	Instituția Prefectului/ Compartiment Situații de Urgență			
3.2	Solicitare și primire de propuneri membri în comisii de evaluare din partea instituțiilor implicate	Instituția Prefectului/ Compartiment Situații de Urgență			
3.3	Stabilire calendar de lucru pentru fiecare comisie, domeniu, obiective, alte considerente, stabilire mijloace de locomoție	Instituția Prefectului/ Compartiment Situații de Urgență			
3.4	Emitere ordine de prefect privind activitatea de evaluare				
4.	Realizarea evaluărilor	CSC&EP		Procese verbale de evaluare – Anexa 11, 10a OMAI/MAP 459/78/2019	

Pas	Ațiune	Responsabil	Moment	Act administrativ	Către
5.	Colectare procese verbale de evaluare și documente centralizatoare pe UAT și domenii evaluate				
6.	Transmitere rezultatele evaluării	Instituția Prefectului/ Compartiment Situații de Urgență			
Locuințe și anexe gospodărești					
	Transmitere proces verbal de evaluare	Instituția Prefectului/ Compartiment Situații de Urgență		Proces verbal de evaluare ce cuprinde și valoarea propusă pentru ajutoare acordate prin hotărâre de guvern	Agenția Județeană pentru Prestații Sociale pentru efectuare anchete sociale
<p>Raportul centralizator al anchetelor sociale, semnat de Prefect se transmite Ministerului Muncii de către AJPS, pentru sprijin/ acordare ajutoare.</p> <p>La propunerea prefectului, cu aprobarea Guvernului, pentru cetățenii puternic afectați, se poate asigura prin Administrația Rezervelor de Stat și sprijin de natura unor materiale de construcție pentru refacerea locuințelor (strict pentru familiile afectate direct și care nu dispun de mijloace proprii suficiente)</p>					
Infrastructură rutieră, obiective socio-economice, edilitare, alte obiective					
	Întocmire notă de fundamentare pe categorii de obiective	Instituția Prefectului		Notă de fundamentare	Prefect și Președinte Consiliu Județean
	Întocmire proiect de Hotărâre de Guvern	Instituția Prefectului		Proiect de Hotărâre de Guvern (Anexa 7)	MAI, MDRAP
Persoane sinistrate					
	Adresă de solicitare necesar în vederea sprijinirii populației sinistrate	Instituția Prefectului/ Compartiment Situații de Urgență		Adresă	UAT-uri afectate
	Centralizare solicitări	Instituția Prefectului/ Compartiment Situații de Urgență		Centralizator ajutoare umanitare	Spre aprobarea CJSU
	Transmitere centralizator	Instituția Prefectului/ Compartiment		Scrisoare de înaintare	MAI, Administrația Națională a Rezervelor de

Pas	Acțiune	Responsabil	Moment	Act administrativ	Către
		Situații de Urgență			Stat și Probleme Speciale
	Distribuția ajutoarelor umanitare	Instituția Prefectului/ Compartiment Situații de Urgență		Proces verbal de predare-primire	UAT-uri
		Instituția Prefectului/ Compartiment Situații de Urgență		Adresă solicitare transfer ajutoare către UAT-uri	IJSU
		Instituția Prefectului/ Compartiment Situații de Urgență		Adresă solicitare depozitare temporară ajutoare	Instituții cu spații adecvate
		Instituția Prefectului/ Compartiment Situații de Urgență	In max. 15 zile de la finalizarea distribuirii	Raport distribuire ajutoare, semnat de Prefect	MAI, Administrația Națională a Rezervelor de Stat și Probleme Speciale
Pagube în agricultură					
	Primire informare de la persoana fizică/juridică afectată	CLSU		Informare	
	Întocmire raport operativ	CLSU, în baza informării		Raport operativ	Direcția Agricolă (DA), Instituția Prefectului
	Solicitare privind efectuarea evaluării gradului de afectare a culturilor agricole	Direcția Agricolă		Adresă	Instituția Prefectului
	Emitere ordin privind constituirea Comisiei de evaluare (DA, ISU, reprezentant UAT)	Instituția Prefectului		Ordin al Prefectului	DA, ISU, UAT, persoana afectată
	Realizarea evaluării în prezența	Comisia de evaluare		Raport de evaluarea realizat de DA	Ministerul Agriculturii

Pas	Acțiune	Responsabil	Moment	Act administrativ	Către
	persoanei afectate				
Caz particular: dacă suprafețele agricole aparțin persoanelor fizice sau unor asocieri fără personalitate juridică impozitați pe bază de normă de venit, se aplică procedura de evaluare a pagubelor conform prevederilor L 227/2015 privind Codul Fiscal, Ordin ANAF nr. 1863/2016					
7	Urmărire realizare Raport de sinteză de către SGA și ISU și transmitere	Instituția Prefectului/ Compartiment Situații de Urgență	30 zile de la încetarea evenimentului	Raport de sinteză (Anexa 9, OMAI/MAP 459/78/2019)	MMAI, MAI, IGSU
8	Aprobare Raport de Sinteză	CJSU		Hotărâre CJSU	
9	Realizare și transmitere machetă cu situația pagubelor	Instituția Prefectului/ Compartiment Situații de Urgență		Machetă	MAI-DGMRU
10.	Realizare Raport sinteză anual (la nivel de județ)	Instituția Prefectului/ Compartiment Situații de Urgență		Raport anual aprobat de CJSU	MAI, MMAI, IGSU

Procedura de mai sus, particularizează pașii procedurali și după forma pagubei:

- Locuințe și anexe gospodărești
- Infrastructură rutieră, obiective socio-economice, edilitare, alte obiective
- Persoane sinistrate
- Pagube în agricultură

De asemenea, acolo unde există, procedura indică și metoda de evaluare ce trebuie aplicată, respectiv în situația în care suprafețele agricole afectate aparțin persoanelor fizice sau unor asocieri fără personalitate juridică impozitați pe bază de normă de venit, se aplică procedura de evaluare a pagubelor conform prevederilor L 227/2015 privind Codul Fiscal, Ordin ANAF nr. 1863/2016.

Din perspectiva criteriilor de analiză, evidențiem următoarele:

Tabel 9 - Analiza multi-criterială (Galați)

CRITERIU	IDENTIFICAT ÎN PROCEDURA ANALIZATĂ
Tip/formă daună	Pașii procedurali sunt diferențiați în funcție de pagubă: <ul style="list-style-type: none"> - Locuințe și anexe gospodărești - Infrastructură rutieră, obiective socio-economice, edilitare, alte obiective - Persoane sinistrate - Pagube în agricultură
Statut bunuri	Se diferențiază în cazul terenurilor agricole, în funcție de forma de impozitare aplicată proprietarilor acestora
Surse de date	Rapoarte operative primite de la nivel local, Raport operativ la nivel județean, informații administrative de la APL
Competențe /daună	CSC&EP acoperă o gamă largă de competențe
Metode și tehnici evaluare	Nu sunt menționate.

Termene (finalizare, comunicare, contestare și definitivare)	Nu sunt menționate.
Acordare despăgubiri	Nu este menționat
Sanctiuni	Nu este menționat
Terminologie	Nu sunt specificate

4. Procedura operațională pentru gestionarea situațiilor de urgență (PO-13- 2008), Gorj

La nivelul județului Gorj au fost analizate o serie de 3 documente specifice domeniului de interes și anume, gestionarea situațiilor de urgență, după cum urmează:

1. Ordinul nr. 45 privind modificarea art. 1 din Ordinul prefectului Gorj nr. 327/29.12.2017 privind modificarea și completarea componenței Comitetului Județean pentru Situații de Urgență Gorj și modificarea și completarea componenței și structurii grupurilor de suport tehnic pentru managementul situațiilor de urgență, pe tipuri de risc și riscuri asociate, cu modificările și completările ulterioare;
2. Procedura operațională privind Gestionarea situațiilor de urgență (COD: PO-13) – Instituția Prefectului, Județul Gorj;
3. Procedura privind modalitățile concrete de monitorizare și ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse de prefect prin Ordine sau Hotărâri ale Comitetului Județean pentru Situații de Urgență Gorj.

Din cadrul documentelor mai sus menționate, au fost extrase informațiile relevante pentru analiza fluxului operațional al acțiunilor întreprinse de către factorii de decizie în situația apariției unui eveniment ca urmare a acțiunii calamităților naturale. Informațiile se regăsesc în tabelul de mai jos.

Tabel 10 - Detalierea pașilor procedurali privind CSC&EP (Gorj)

Pas	Acțiune	Responsabil	Moment	Act administrativ	Către
1.	Primirea și transmiterea atenționărilor/avertizărilor meteorologice și/sau hidrologice	MAI și MMDD	De îndată	-	Instituția Prefectului
2.	Transmiterea atenționării/avertizării	Instituția Prefectului prin Centrul Operațional din cadrul IJSU „Lt. col. Dumitru Petrescu”	De îndată	-	CJSU
3.	Identificarea și evaluarea pagubelor produse	CJSU	Zilnic	Rapoarte operative (conform Anexei nr. 2.6 - Manualul Primarului)	IJSU „Lt. col. Dumitru Petrescu” și SGA Gorj
4.	Consolidare date și informații la nivel județean	IJSU „Lt. col. Dumitru Petrescu”		Raport operativ la nivel județean (conform Anexei 1.7 din Manualul Prefectului)	MAI - DGRIP

Pas	Acțiune	Responsabil	Moment	Act administrativ	Către
5.	Convocarea CJSU	Prefect (în calitate de Președinte al CJSU)	Ori de câte ori situația o impune	Hotărâri privind măsurile pentru prevenirea și înlăturarea efectelor calamităților naturale	
6.	Constituirea Comisiilor de evaluare	Instituția Prefectului		Ordin al Prefectului	Membrii Comisiei
7.	Evaluarea și constatarea pagubelor în teren	Comisii mixte formate din specialiști		Procese verbale de evaluare și constatarea pagubelor	CJSU
8.	Monitorizarea și ducerea la îndeplinire a măsurilor dispuse de prefect	Secretariat CJSU			
9.	Solicitarea ajutoarelor de urgență și a ajutoarelor pentru refacerea infrastructurii afectată de calamitățile naturale	Instituția prefectului, CJGj	Când situația o impune	Adresă de înaintare; Proiect de HG	MAI - DGRIP; Guvernul României

În cadrul Procedurii operaționale privind Gestionarea situațiilor de urgență a județului Gorj (COD: PO-13) este prevăzută modalitatea prin care Instituția Prefectului poate solicita prin înaintarea unei adrese către MAI, în funcție de pagubele constatate, ajutoare de urgență (alimente, îmbrăcăminte, medicamente, materiale de construcție). Totodată în cazul necesității refacerii infrastructurii rutiere afectate de calamitățile naturale Instituția Prefectului împreună cu Consiliul Județean Gorj întocmesc hotărâri de guvern care vor fi înaintate Guvernului României.

Din perspectiva criteriilor de analiză, evidențiem următoarele:

Tabel 11 - Analiza multi-criterială (Gorj)

CRITERIU	IDENTIFICAT ÎN PROCEDURA ANALIZATĂ
Tip/formă daună	Pagube rezultate ca urmare a efectelor inundațiilor, fenomenelor meteorologice periculoase și poluării accidentale: <ul style="list-style-type: none"> - Pagube materiale; - Persoane sinistrate; - Animale izolate.
Statut bunuri	Nu se menționează
Surse de date	Rapoarte operative la nivel local, rapoarte operative la nivel județean, Hotărâri ale Prefectului, Procese verbale privind constatarea și evaluarea pagubelor produse pe fiecare localitate
Competențe /daună	Comisii mixte, CJSU, I.P. Gorj, S.Th.P
Metode și tehnici evaluare	Nu se menționează
Termene (finalizare, comunicare, contestare și definitive)	Transmiterea atenționărilor/avertizărilor – de îndată Rapoarte operative la nivel local privind pagubele materiale, umane etc – zilnice; Convocarea CJSU – ori de câte ori este necesară Solicitarea ajutoarelor – atunci când situația o impune

Acordare despăgubiri	Nu se menționează
Sanțiuni	Nu se menționează
Terminologie	Nu se specifică

Deși la nivelul județului Gorj există implementată o Procedură operațională privind Gestionarea situațiilor de urgență a județului Gorj (COD: PO-13) această nu prezintă cu exactitate informații despre termenele de soluționare a efectelor fenomenelor produse de diferitele tipuri de risc. Mai mult decât atât, în procedura enunțată anterior nu se amintește despre acțiunile care trebuie întreprinse pentru evaluarea și constatarea pagubelor (în ce moment se întrunesc membrii comisiei, când merg pe teren pentru evaluarea situației la fața locului, care sunt termenele până la întocmirea proceselor verbale de evaluare și constatare, care sunt direcțiile privind soluționarea pagubelor înregistrate).

Aspectele care fac referire la întrunirea comisiilor mixte, închierarea de procese verbale de evaluare și constatare a pagubelor sunt prezentat succint în cadrul *Procedurii privind modalitățile concrete de monitorizare și ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse de prefect prin Ordine sau Hotărâri ale Comitetului Județean pentru Situații de Urgență Gorj*.

5. Procedură operațională privind evaluarea și stabilirea pagubelor produse pe suprafețele agricole din județul Ialomița, în sectorul vegetal, ca urmare a fenomenelor hidrometeorologice periculoase

Urmare a răspunsului CJ Ialomița la adresa nr. 18383/11.07.2022 a MMAP, prin care informează asupra faptului că la nivelul județului Ialomița nu există documente (acte administrative, proceduri, metodologii cu privire la constatarea și evaluarea daunelor generate de riscuri specifice), în prezentul Raport se supune analizei *Procedura operațională privind evaluarea și stabilirea pagubelor produse pe suprafețele agricole din județul Ialomița, în sectorul vegetal, ca urmare a fenomenelor hidrometeorologice periculoase*. Scopul acestei analize constă în identificarea fluxului operațional al procedurii (etapele parcurse de către factorii implicați) în vederea evaluării pagubelor produse. Rezultatele analizei acestei proceduri vor fi coroborate cu rezultatele tuturor procedurilor analizate în vederea identificării unui „pattern” (în mod ideal) sau a unor concluzii care să conducă la îmbunătățirea proceselor/etapelor procedurale ale documentelor menite să conducă la constatarea și evaluarea pagubelor produse de tipurile de risc specifice proiectului (în mod favorabil).

Tabel 12 - Detalierea pașilor procedurali privind CSC&EP (Ialomița)

Pas	Acțiune	Responsabil	Moment	Act administrativ	Către
1.	Constatarea efectelor negative cauzate de tipurile de risc specific fenomenelor hidrometeorologice periculoase	CLSU	Imediat	Raport operativ privind efectele fenomenelor hidrometeorologice periculoase (Anexa nr. 1 a procedurii)	Centrul Operațional Județean din cadrul ISU Ialomița
	Deplasarea în teren a comisiilor constituite la nivel local	CLSU	După primirea Rapoartelor operative	Procese verbale de constatare și evaluare a pagubelor (Anexa nr. 2 a procedurii)	Centrul Operațional Județean din cadrul ISU Ialomița
	Transmiterea rapoartelor operative și a proceselor verbale de constatare și	Centrul Operațional Județean din cadrul ISU Ialomița	Cu celeritate	Rapoarte operative și procese verbale de constatare și evaluare a pagubelor	DAJI (Direcția pentru Agricultură Județeană Ialomița);

Pas	Acțiune	Responsabil	Moment	Act administrativ	Către
	evaluarea pagubelor				Centrului operativ pentru situații de urgență din cadrul SGA Ialomița
2.	Convocarea Comisiei numită prin Ordin de Prefect	Direcția pentru Agricultură Județeană Ialomița	După primirea Rapoartelor operative		
3.	Evaluarea și stabilirea pagubelor produse pe suprafețele Agricole din județul Ialomița	Comisia numită prin Ordin de Prefect	După primirea Rapoartelor operative	Procese verbale de constatare și evaluare a pagubelor (Anexa nr. 3 a procedurii)	CJSU
		Direcția pentru Agricultură Județeană Ialomița		Rapoarte operative la nivel județean (Anexa nr. 4 a procedurii)	CJSU
4.	Finalizarea procesului de evaluare și stabilire a pagubelor la nivel județean	CJSU	După finalizarea de evaluare și stabilire a pagubelor la nivel județean	Raport de sinteză (Anexa nr. 5 a procedurii)	Comitetele Ministeriale din cadrul MADR, MMAP, SGA și IGSU

Din perspectiva criteriilor de analiză, evidențiem următoarele:

Tabel 13 - Analiza multi-criterială (Ialomița)

CRITERIU	IDENTIFICAT ÎN PROCEDURA ANALIZATĂ
Tip/formă daună	Suprafață terenuri agricole, pășuni, fânețe
Statut bunuri	Intravilan/extravilan
Surse de date	Rapoarte operative, Procese verbale de stabilire și constatare a pagubelor, Raport de sinteză
Competențe /daună	CJSU, CLSU, Centrul Operațional Județean din cadrul ISU Ialomița, Direcția pentru Agricultură Județeană Ialomița, Comisia numită prin Ordin de Prefect, Comitetele Ministeriale din cadrul MADR, MMAP, SGA și IGSU
Metode și tehnici evaluare	Estimativ
Termene (finalizare, comunicare, contestare și definitive)	Constatarea efectelor negative – imediat; Deplasarea în teren – după primirea rapoartelor operative; Transmiterea rapoartelor operative – cu celeritate; Convocarea comisiei de evaluare – după primirea rapoartelor operative; Finalizarea procesului de stabilire și evaluare a pagubelor – după finalizarea stabilirii și evaluării pagubelor.
Acordare despăgubiri	Nu se menționează
Sanțiuni	Nu se menționează
Terminologie	Nu se specifică

Deși procedura prezentată anterior urmează logic pașii stabilirii și evaluării pagubelor la nivelul județului Ialomița ca urmare a apariției fenomenelor hidrometeorologice periculoase, în cadrul acesteia nu sunt prezentate termenele exacte pentru îndeplinirea scopului procedurii. Mai mult decât atât procedura se încheie cu întocmirea unui Raport de sinteză care prezintă situația pagubelor la nivel județean fără a exemplifica modalitatea prin care acestea vor fi „achitate”.

6. Procedura operațională privind constatarea și evaluarea pagubelor produse în urma fenomenelor hidrometeorologice periculoase având ca efect producerea de inundații, secetă hidrologică, incidente/accidente la construcții hidrotehnice, poluări accidentale pe cursurile de apă, Neamț

Procedura operațională reglementează modul de aplicare a procedurii pe timpul manifestării fenomenelor meteorologice periculoase având ca efect producerea de inundații, secetă hidrologică, precum și incidente/accidente la construcții hidrotehnice și poluări accidentale ale cursurilor de apă. În componența procedurii există o rubrică specifică definirii termenilor utilizați în cadrul documentului, precum și abrevierea instituțiilor cu roluri în îndeplinirea prevederilor procedurii.

Tabel 14 - Detalierea pașilor procedurali privind CSC&EP (Neamț)

Pas	Ațiune	Responsabil	Moment	Act administrativ	Către
1.	Constatarea efectelor negative	CLSU		Rapoarte operative	ISU Neamț și SGA Neamț
2.	Transmiterea rapoartelor operative	CLSU	Maxim 24 h de la declanșarea evenimentului; Nu mai târziu de 12 h de la încetarea fenomenului.	Rapoarte operative	Primar, Centrul Operațional Județean – IGSU Neamț; Centrul Operativ pentru Situații de Urgență al SGA Neamț
3.	Constituirea comisiilor de specialitate pentru constatarea și evaluarea pagubelor	Prefectul – Președinte al CJSU	La momentul restabilirii stării de normalitate	Ordin de Prefect	Instituția Prefectului, IGSU Neamț; IJC Neamț.
4.	Convocarea comisiilor de specialitate	Secretariatul Tehnic Permanent		Adresă; Transmiterea Ordinului de Prefect	Comisia de evaluare
5.	Deplasarea în teren pentru evaluarea situației fizice	Comisia de evaluare		Proces verbal pentru evaluarea și constatarea pagubelor produse	CJSU

Pas	Acțiune	Responsabil	Moment	Act administrativ	Către
6.	Identificarea pagubelor evaluare	Reprezentant ISU Neamț	În momentul vizitei la fața locului	Fotografii anexe ale Procesului verbal	
7.	Identificarea valorii estimative a despăgubirilor	IJC Neamț			
8.	Analiza privind evaluarea pagubelor din teren și raportarea stiuaiilor centralizatoare	Grupul de Suport Tehnic IGSU; Centrul Operativ al SGA Neamț; Centrul Operațional al ISU Neamț		Rapoarte de sinteză	CJSU
9.	Aprobarea Rapoartelor de sinteză la nivel județean	Prefectul – Președinte CJSU			

Din perspectiva criteriilor de analiză, evidențiem următoarele:

Tabel 15 - Analiza multi-criterială (Neamț)

CRITERIU	IDENTIFICAT ÎN PROCEDURA ANALIZATĂ
Tip/formă daună	Construcții civile/industriale/hidrotehnice, agricole, drumuri, rețele electrice, telefonice, edilitar-gospodărești și altele
Statut bunuri	Nu se specifică
Surse de date	Rapoarte operative, Procese verbale de constatare și evaluare a pagubelor, Rapoarte de sinteză
Competențe /daună	CLSU, CJSU, ISU Neamț, IJC Neamț,
Metode și tehnici evaluare	Coordonatorii comisiilor de constatare și evaluare a pagubelor vor stabili de comun acord valorile unitare care vor sta la baza estimării financiare a pagubelor
Termene (finalizare, comunicare, contestare și definitive)	Transmiterea rapoartelor operative maxim 24 h de la producerea evenimentului, cel mult 12 ore de la încetarea fenomenului; Constituirea comisiilor – la momentul restabilirii stării de normalitate; Identificarea pagubelor – în momentul vizitei la fața locului.
Acordare despăgubiri	Nu se menționează
Sanțiuni	Nu se menționează
Terminologie	Nu se specifică

Din punct de vedere al eficacității soluționării situațiilor de urgență pe raza județului Neamț se poate exemplifica acțiunea întreprinsă de către Instituția Prefectului prin Hotărârea privind valorificarea Procesului verbal de constatare nr. 11 din 08.04.2022. Această Hotărâre face referire la aprobarea de către Instituția Prefectului Neamț a transmiterii Procesului verbal menționat către Comitetul Județean pentru Situații de Urgență Neamț. Subiectul Procesului verbal de constatare este axat pe situația de urgență generată de fenomenul de secetă care a condus la scăderea nivelului apei fântânilor cetățenilor din sat Trifești, comuna Trifești, județul Neamț. Situația a fost prezentată în cadrul Procesului verbal de constatare întocmit de către ABA Siret și UAT Trifești la data de 17.03.2022. După aproximativ 3 săptămâni de la prima constatare este încheiat Procesul verbal de constatare de către Comisia mixtă de specialiști în data de 08.04.2022. Măsurile privind diminuarea efectului secetei prin asigurarea apei menajere necesare au fost

dispușe a se aplica începând cu data de 20.04.2022 și anume la încă 3 săptămâni de la încheierea Procesului verbal de constatare. Întreg procesul de la prima constatare și până la dispunerea măsurilor privind reducerea efectului secetei, respectiv asigurarea necesităților minime ale populației în ceea ce privește alimentarea cu apă menajeră, a durat aproximativ 1 lună și jumătate.

Totodată la nivelul județului Neamț există în aplicare un Plan de prevenire a poluărilor accidentale a cursurilor de apă, elaborat, implementat și gestionat de către SGA Neamț. Planul de prevenire conține măsurile care trebuie aplicate în cazul apariției unor poluări accidentale a cursurilor de apă din județ.

7. OP 150/2021- reorganizarea și funcționarea CJSU Suceava

La nivelul județului Suceava sunt implementate la momentul actual o serie de Ordine emise de către Instituția Prefectului în ceea ce privește reorganizarea și funcționarea CJSU (Ordinul nr. 150/15.09.2021), respectiv pentru modificarea anexei nr. 1 la Ordinul nr. 150/15.03.2021 referitoare la componența CJSU Suceava (Ordinul nr. 392/28.09.2021).

Tabel 16 - Detalierea pașilor procedurali privind CSC&EP (Suceava)

Pas	Acțiune	Responsabil	Moment	Act administrativ	Către
1.	Primirea și transmiterea și prognozelor și avertizărilor	BMSPSU		Adrese	Primării
2.	Constituirea CJCCI	SEDESPSU	Cu cel puțin 3 ore înainte de instituirea avertizării		CJCCI
3.	Convocarea CJSU	Secretariatul Tehnic Permanent			CJSU
4.	Deplasarea în teren pentru constatarea și evaluarea pagubelor	SEDESPSU	După restabilirea stării de normalitate	Procese verbale de constatare și evaluare a pagubelor (anexa nr. 8 a Ordinului nr. 150/15.03.2021)	CJSU
5.	Centralizarea datelor și informațiilor referitoare la constatarea și evaluarea pagubelor	SEDESPSU		Realizarea Raportului de sinteză	CJSU
6.	Aprobarea și transmiterea Raportului de sinteză	CJSU		Raport de sinteză aprobat; Proiect de HG	MAI și MDRAP

Analizând documentele transmise de către Instituția Prefectului a județului Suceava ca răspuns la Adresa MMAP nr. 11590/20/2/05.07.2022, *Procedura operațională privind monitorizarea stuațiilor de urgență (COD PO-IPSV-SDESPSU-BMSPSU-010)* nu definește în mod specific care sunt pașii de urmat, responsabilii, momentele și destinația documentelor. Procedura prezintă o serie de responsabilități alocate BMSPSU

(Biroului Monitorizarea Serviciilor Publice și Situații de Urgență) în scopul organizării și desfășurării monitorizării situațiilor de urgență.

Din perspectiva criteriilor de analiză, evidențiem următoarele:

Tabel 17 - Analiza multi-criterială (Suceava)

CRITERIU	IDENTIFICAT ÎN PROCEDURA ANALIZATĂ
Tip/formă daună	Nu se menționează
Statut bunuri	Nu se menționează
Surse de date	Rapoarte de sinteză și Procese verbale de evaluare și constatare a pagubelor
Competențe /daună	BMSPSU, SEDESPSU, CJSU
Metode și tehnici evaluare	Nu se menționează
Termene (finalizare, comunicare, contestare și definitive)	Nu se menționează
Acordare despăgubiri	Nu se menționează
Sanctiuni	Nu se menționează
Terminologie	Nu se menționează

Conform informațiilor extrase din cadrul *Procedurii operaționale privind monitorizarea stuațiilor de urgență (COD PO-IPSV-SDESPSU-BMSPSU-010)* din județul Suceava nu s-a putut realiza o evaluare a acesteia din punct de vedere al perspectivelor criteriilor de analiză.

8. Procedura Operațională privind modul de întocmire, transmitere și conținutul rapoartelor operative privind efectele manifestării diferitelor tipuri de riscuri, Vrancea

Procedura operațională privind modul de întocmire, transmitere și conținutul rapoartelor operative privind efectele manifestării diferitelor tipuri de risc, cu numărul 5175/04.10.2019 a Comitetului Județean pentru Situații de Urgență Vrancea include pași procedurali pentru:

1. Întervenția în timpul manifestării situațiilor de urgență generate de inundații și fenomene meteorologice periculoase (ploi torențiale, înghețuri timpurii sau târzii, căderi de grindină, secetă);

Tabel 18 - Detalierea pașilor procedurali privind CSC&EP - inundații, fenomene meteo periculoase (Vrancea)

Pas	Acțiune	Responsabil	Moment	Act administrativ	Către
1.	Întocmirea, aprobarea și transmiterea rapoartelor operative de pagube	CLSU afectate	În maxim 24 h de la declanșarea evenimentului / maxim 12 h de la încetarea fenomenului	Rapoarte operative (Anexa 1 la procedură)	ISU Vrancea; SGA Vrancea
2.	Centralizarea datelor primite	ISU Vrancea	La termenele stabilite / la ordin	Rapoarte operative	IGSU; IP Vrancea
3.	Centralizarea datelor primite de la CLSU	Grup de suport tehnic I din cadrul CJSU Vrancea	Imediat după primirea Rapoartelor operative	Rapoarte operative (Anexa 1 la procedură)	CO – MMAP; ABA Siret; CJSU Vrancea; ISU Vrancea;

Pas	Acțiune	Responsabil	Moment	Act administrativ	Către
					CJ Vrancea; MAI, IGSU
4.	Constatarea și evaluarea pagubelor produse la nivelul UAT-urilor	Comisiile numite de primari ²	Imediat după încetarea fenomenelor	Procese verbale de constatare și evaluare a pagubelor (Anexa 5 la procedură)	
5.	Transmiterea proceselor verbale de constatare și evaluare a pagubelor	CLSU afectate	Imediat după întocmirea procesului verbal	Proces verbal de constatare și evaluare a pagubelor	ISU Vrancea
6.	Primirea, înregistrarea și retransmiterea proceselor verbale primite de la CLSU	ISU Vrancea	Imediat după primirea și înregistrarea Rapoartelor de sinteză de la ISU Vrancea	Rapoarte de sinteză	IP Vrancea
7.	Emiterea și transmiterea ordinului prefectului de constituire a comisiilor mixte de constatare și evaluare a pagubelor	IP Vrancea	Imediat după primirea proceselor verbale întocmite de comisiile constituite prin dispoziția primarului	Procese verbale de constatare și evaluare a pagubelor	Instituțiile care vor asigura membri în cadrul comisiilor mixte
8.	Desemnarea membrilor în cadrul comisiilor mixte de specialiști	Șefii instituțiilor care asigură membrii în cadrul comisiilor	Imediat după primirea ordinului/solicitării		
9.	Deplasarea în teren a comisiilor mixte	Personalul de specialitate din cadrul comisiilor mixte		Proces verbal (Anexa 4 la procedură)	
10.	Întocmirea și transmiterea Raportului de sinteză	Grupul de suport tehnic I din cadrul CJSU Vrancea	Maxim 30 zile de la producerea fenomenelor	Raport de sinteză (Anexa 2 la procedură)	CMSU – MMAP; ANAR; ABA Siret, IP Vrancea; ISU Vrancea; CJ Vrancea; IGSU;

2. Intervenția în timpul manifestării situațiilor de urgență generate de cutremure sau alunecări de teren;

² În cazul acestei proceduri există 2 comisii și anume 1 comisie numită de primari pentru fiecare UAT și 1 comisie mixtă de specialiști care verifică în teren cele menționate în PV de prima comisie

Tabel 19 - Detalierea pașilor procedurali privind CSC&EP- cutremure, alunecări de teren (Vrancea)

Pas	Acțiune	Responsabil	Moment	Act administrativ	Către
1.	Întocmirea, aprobarea și transmiterea rapoartelor operative	CLSU	La producerea pagubelor	Raport operativ (Anexa nr. 7.1 la procedură)	ISU Vrancea, IJC Vrancea
2.	Întocmirea rapoartelor operative la nivel județean	S.Th.P	Imediat după primirea și centralizarea rapoartelor operative	Rapoarte operative la nivel județean (Anexa nr. 7.1 la procedură)	S.Th.P – IP Vrancea
3.	Constatarea și evaluarea pagubelor produse la nivelul UAT-urilor	Comisiile numite de primari	Imediat după încetarea fenomenelor	Proces verbal de constatare și evaluare a pagubelor	-
4.	Transmiterea proceselor verbale de constatare și evaluare a pagubelor	CLSU afectate	Imediat după întocmirea procesului verbal	Raport operativ (Anexa nr. 5 la procedură)	ISU Vrancea
5.	Primirea, înregistrarea și retransmiterea proceselor verbale	ISU Vrancea	Imediat după primirea și înregistrarea rapoartelor de sinteză		IP Vrancea
6.	Emiterea și transmiterea ordinului prefectului de constituire a comisiilor mixte	IP Vrancea	Imediat după primirea proceselor verbale de constatare și evaluare a pagubelor de la comisiile constituite de primar	Ordin de prefect	Instituțiile care vor asigura membri în cadrul comisiilor mixte
7.	Desemnarea membrilor în cadrul comisiilor mixte	Instituțiile care asigură membri în cadrul comisiilor mixte	Imediat după primirea ordinului		
8.	Deplasarea în teren a comisiilor mixte	Comisiile mixte		Proces verbal de evaluare și constatare a pagubelor (Anexa nr. 4 la procedură)	
9.	Întocmirea și transmiterea Raportului de evaluare a intervenției	Grupul de suport tehnic II din cadrul CJSU Vrancea	Maxim 20 zile de la producerea fenomenului	Raport de sinteză (Anexa nr. 7.2 la procedură)	CMSU/MDRAP; IP Vrancea; ISU Vrancea; CJ Vrancea; IGSU Vrancea

Pas	Acțiune	Responsabil	Moment	Act administrativ	Către
	(Raportului de sinteză)				

3. Intervenția în timpul manifestării situațiilor de urgență generate de fenomene meteorologice periculoase specifice perioadei de iarnă (ninsori abundente, viscol, chiciură, polei).

Tabel 20 - Detalierea pașilor procedurali privind CSC&EP- fenomene meteo de iarnă (Vrancea)

Pas	Acțiune	Responsabil	Moment	Act administrativ	Către
1.	Întocmirea și transmiterea situațiilor centralizatoare cu efectele fenomenelor meteorologice specifice perioadei de iarnă	Instituțiile cu funcții de sprijin din cadrul CJSU Vrancea	Pe timpul manifestării situațiilor de urgență/atenționărilor meteorologice	Rapoarte specifice domeniilor de activitate (Anexele 8.1 – 8.11 la procedură)	ISU Vrancea
2.	Centralizarea datelor primite și întocmirea rapoartelor centralizatoare	ISU Vrancea	La termenele stabilite/la ordin		IGSU; IP Vrancea

În cazul procedurii operaționale privind modul de întocmire, transmitere și conținutul rapoartelor operative privind efectele manifestării diferitelor tipuri de riscuri în județul Vrancea, în prezentul raport s-a realizat o analiză defalcată a celor 3 metodologii utilizate deoarece acestea nu urmează etape procedurale comune.

Din perspectiva criteriilor de analiză, evidențiem următoarele:

Tabel 21 - Analiza multi-criterială (Vrancea)

CRITERIU	IDENTIFICAT ÎN PROCEDURA ANALIZATĂ
Tip/formă daună	Tipurile de pagube sunt menționate în cadrul Proceselor verbale de constatare și evaluare a pagubelor anexate procedurii.
Statut bunuri	Se menționează în Procesele verbale, în general cu referire la unitățile administrativ-teritoriale (UAT-uri)
Surse de date	Rapoarte operative, Procese verbale de constatare și evaluare a pagubelor, Rapoarte de sinteză
Competențe /daună	ISU Vrancea; SGA Vrancea; IGSU; IP Vrancea; CO – MMAP; ABA Siret; CJSU Vrancea; CJ Vrancea; MAI, CMSU – MMAP; ANAR; IJC Vrancea; S.Th.P – CNSSU; CMSU/MDRAP;
Metode și tehnici evaluare	Nu se menționează
Termene (finalizare, comunicare, contestare definitive) și	Întocmire Rapoarte Operative – maxim 24 h de la declanșarea evenimentului /maxim 12 h de la încetarea fenomenului; Centralizarea datelor – imediat după primirea Rapoartelor Operative; Constatare și evaluare pagube – imediat după încetarea fenomenului; Transmitere Procese verbale de evaluare și constatare a pagubelor – imediat după întocmire;

CRITERIU	IDENTIFICAT ÎN PROCEDURA ANALIZATĂ
	Întocmire Rapoarte Sinteză la nivel local – imediat după primirea Proceselor verbale de evaluare și constatare a pagubelor; Desemnarea membrilor comisiei de specialiști – după primirea ordinului prefectului; Întocmirea Raportului de Sinteză județean – în maxim 30 zile de la producerea fenomenului (20 zile în cazul situațiilor de urgență create de cutremure).
Acordare despăgubiri	Nu se menționează
Sanctiuni	Nu se menționează
Terminologie	Nu se menționează

În cadrul Procedurii Operaționale privind modul de întocmire, transmitere și conținutul rapoartelor operative privind efectele manifestării diferitelor tipuri de riscuri în județul Vrancea se regăsesc o serie de anexe care conțin modele ale documentelor care urmează a fi întocmite în cazul apariției unei situații de urgență la nivel național ca urmare a acțiunii fenomenelor analizate anterior.

La nivelul procedurii sunt prezentate 3 metodologii care fac referire la modul de transmitere a informației și de intervenție în cazul apariției unor fenomene periculoase, metodologii care au fost analizate distinct în cele prezentate anterior. Abordarea realizării unei analize distincte a metodologiilor prezentate în procedură s-a bazat pe succesiunea de acțiuni care urmează a fi implementate pentru atingerea scopului procedurii și care se diferențiază în funcție de fenomen.

Rezultatele analizei procedurii operaționale implementate la nivelul județului Vrancea au condus la concluzia că aceasta prezintă etapele care urmează a fi urmărite pentru evaluarea și constatarea pagubelor produse de fenomenele periculoase însă fără a prezenta pentru fiecare etapă intervalele optime de timp necesare soluționării acestora.

Mai mult decât atât procedura operațională nu oferă informații despre metodologiile utilizate pentru estimarea financiară a pagubelor identificate în teren ca urmare a acțiunii fenomenelor periculoase și nu prezintă detalii despre etapele ulterioare identificării pagubelor la nivel județean.

2.1.4 REDUN DANȚE, SUPRAPUNERI, LIPSURI ȘI NECONCORDANȚE

Analiza realizată a tuturor documentelor primite de la nivel local precum și ca urmare a discuțiilor purtate la nivel local cu autoritățile ale căror proceduri/acte administrative au fost analizate și a derulării atelierului de lucru pentru validarea concluziilor Consultantului, au permis identificarea anumitor aspecte ce ar putea face obiectul unor modificări ulterioare ale reglementărilor incidente deja în vigoare dar și aspecte ce ar putea fi deja incluse în procedura ce urmează a fi propusă în cadrul prezentului contract: „

- ❖ Rolul Instituției Prefectului și a Prefectului în procedura de constatare și evaluare a daunelor. Prefectul este atât conducătorul Instituției Prefectului, cât și al CJSU. În procedurile analizate, Prefectul, în calitate de conducător al Instituției Prefectului este cel care inițiază constituirea CSC&EP și destinatarul Raportului de constatare și evaluare a daunelor în baza căruia acesta solicită alocarea de fonduri de către Guvern pentru remedierea/reducerea efectelor daunelor. Activitatea CSC&EP este, însă, înlesnită de Secretariatul Tehnic Permanent al CJSU (al cărui coordonator este tot Prefectul). În procesul de constituire al CSC&EP, Instituția Prefectului solicită instituțiilor cu atribuții și competențe în domeniul daunelor inițial constatate de CJSU, nominalizarea reprezentanților acestora în cadrul CSC&EP, făcând însă abstracție de componența grupurilor de suport tehnic existente la nivelul CJSU (ai căror membrii sunt identificați și nominalizați, de cele mai multe ori și cu date de contact), organizate pe tipuri de riscuri, de asemenea constituite prin Ordin al Prefectului, dar de data aceasta, în calitate de coordonator al CJSU. Astfel, putând exista situația în care o instituție este solicitată de două ori să nominalizeze personal specializat pentru gestionarea și constatarea/evaluarea unei situații de urgență/ daune produse de aceasta.

- În cadrul focus-grupurilor regionale³ a fost clarificat faptul că rolul GST este de a acorda suport tehnic de specialitate în faza de gestionare a situațiilor de urgență, motiv pentru care, de cele mai multe ori, din acesta fac parte persoane cu rol de conducere din instituțiile implicate, pe când în cadrul CSC&EP sunt solicitate persoane cu competențe tehnice, cu disponibilitate de deplasare în teren.
- Ulterior derulării FG a mai fost exprimat un punct de vedere al unui reprezentant al Prefecturii Harghita (e-mail & telefon) conform căreia Instituția Prefectului nu ar trebui reprezentată în cadrul CSC&EP, aceasta neavând competențe în evaluarea daunelor și prejudiciilor. Potrivit acestui punct de vedere, Instituția Prefectului ar trebui să rămână doar emitentul ordinului de constituire a comisiei de constatare și evaluare a daunelor și destinatarul rezultatului activității CSC&EP, fără a mai fi deci implicat în activitatea propriu-zisă de constatare și evaluare a daunelor, motivând că această instituție nu face parte integrantă din sistemul național de management al situațiilor de urgență, din componența CJSU făcând parte doar Prefectul, iar rolul principal al acestei instituții este acela de a verifica legalitatea actelor întreprinse la nivel județean. Pe de altă parte, tot în cadrul focus-grupurilor, a fost evidențiată necesitatea de participare la activitatea Comisiei tocmai pentru a asigura faptul că în cadrul acestei activități legalitatea a fost respectată iar procesul verbal de constatare-evaluare, ulterior asumat de Prefect în calitate de conducător al CJSU și transpus în propunere de HG, întrunește toate elementele necesare conform legii și corespunde realității din teren.
- Necesitatea de a specifica în clar în cadrul procedurii de realizat reprezentanții căror instituții trebuie să se deplaseze la fața locului în funcție de evenimentul cauzator de daune și de tipul și forma daunelor înregistrate, respectiv doar cei cu competențe specifice, tehnice cu privire la bunul afectat, nu toți membrii CSC&EP, a fost validată și în cadrul atelierului de lucru⁴ de către reprezentantul IGSU. Atât în cadrul focus grupurilor, cât și în cadrul atelierului de validare au fost subliniate aspecte conform cărora gradul de încărcare al reprezentanților instituțiilor cu rol de coordonare (ex. Instituția Prefectului, ISU) este deja unul ridicat din perspectiva atribuțiilor lor curente, iar obligativitatea deplasării pe teren pentru constatarea și evaluarea daunelor reprezintă o sarcină suplimentară, un surplus de activitate pe lângă planul uzual de muncă al acestora.
- ❖ Din analiza documentelor de la nivel local, printre care și unele Rapoarte ale CSC&EP, precum și din discuțiile purtate cu reprezentanți ai instituțiilor responsabile de gestionarea situațiilor de urgență, a reieșit lipsa și nevoia unor metodologii de evaluare a daunelor. În prezent evaluarea are la bază strict experiența și expertiza membrilor CSC&EP, aceasta putând varia de la caz la caz, mai cu seamă că pentru fiecare eveniment similar cauzator de daune se solicită nominalizare distinctă în CSC&EP.
 - Într-o manieră similară abordării IGSU ce derulează un proiect complex de stabilire a unei metodologii unitare de evaluare a daunelor produse de tipurile de riscuri aflate în gestiunea acestora, MMAP ar putea veni în sprijinul CSC&EP prin detalierea aplicării metodelor de evaluare ce vor fi indicate în procedura de sistem realizată în prezentul contract, asigurând astfel că daune similare sunt evaluate unitar la nivelul fiecărei CSC&EP. Manuale, ghiduri, instruiri ar putea fi instrumente necesare în acest sens, pe care MMAP ar putea să le ofere.
 - De menționat că acestea ar trebui realizate complementar celor indicate în viitoarea metodologie IGSU. În acest sens, în cadrul atelierului de validare a celor identificate de Consultant, a fost sugerată realizarea unei întâlniri cu echipa de proiect a IGSU ce lucrează la realizarea metodologiei de evaluare a impactului producerii unor dezastre naturale.
 - O astfel de abordare ar putea duce la constituirea unui grup de experți evaluatori, ceea ce ar putea avea drept efect și reducerea reticenței de asumare a rezultatelor evaluării, reclamată în numeroase situații. Aplicarea unei metodologii de evaluare unitare, asumate

³ A se vedea Anexa 01 – Raport FG

⁴ A se vedea Anexa 02 – Raport workshop

- la nivel național și promovate pe cale normativă, ar reduce considerabil nivelul de subiectivism.
- În cadrul focus-grupurilor a fost evidențiată o abordare menită a reduce gradul de subiectivism și de a asigura o acuratețe mai mare a evaluării daunelor, respectiv, CSC&EP se deplasează în teren pentru a valida și completa datele prezentate în rapoartele operative, realizând astfel o evaluare fizică a daunelor. Ulterior solicită proprietarului/administratorului bunului prezentarea unei evaluări tehnice a daunelor realizată de un expert atestat/autorizat, care să cuprindă soluția tehnică pentru aducerea la starea inițială a bunului, precum și costurile aferente. Această expertizare este apoi validată de ISC. Aceste informații stau la baza realizării proiectului de HG pentru solicitarea fondurilor de remediere. În cadrul atelierului de validare a concluziilor Consultantului s-a confirmat faptul că unele CSC&EP folosesc această abordare însă a fost exprimată reticență cu privire la capacitatea tuturor de a realiza acest lucru mai cu seama din perspectiva termenelor pentru finalizarea evaluării dar și din perspectiva disponibilității financiare a tuturor UAT-urilor de a angaja acest tip de cheltuială.
 - Într-un mod similar celui prezentat în paragraful anterior se procedează în cazul poluărilor accidentale, în cazul cărora GNM se deplasează la fața locului, constată și evaluează fizic daunele, conform cerințelor raportului operativ (ce conține doar câțiva factori de mediu), fără a evalua monetar și prejudiciul. ANPM indică faptul că în astfel de situații, când poluatorul poate fi identificat, se aplică prevederile OUG 68/2007, respectiv ANPM emite o decizie, se constituie o comisie formată din mai mulți reprezentanți ai instituțiilor interesate de dauna constatată, inclusiv Apele Române dacă este cazul, se emite o decizie pentru realizarea unei evaluări imediate a prejudiciului, iar în baza acesteia se fac și implementează proiecte de remediere pe costul poluatorului, însă măsurile întreprinse nu cuantifică 100% prejudiciul adus mediului.
- ❖ Conform Art. 105 al Ordinului 458/78/2019, elaborarea unei metodologii unitare la nivel național de evaluare a pagubelor pe domeniile de competență specifice (*elaborare standarde de cost*) este o necesitate, posibil o condiție pentru a facilita activitatea CSC&EP, mai ales în situațiile în care cunoștințele tehnice/profesionale ale membrilor CSC&EP nu pot, neapărat, substitui o expertiză pe diverse domenii, iar această expertiză nu este neapărat suficientă pentru a evalua în termeni financiari daunele constatate.
- Alături de o detaliere practică a metodologiilor de evaluare potrivite diferitelor tipuri și forme de daune, realizarea și asumarea la nivel național a unor standarde de cost, ar reprezenta un instrument important în asigurarea uniformității evaluărilor, acesta fiind un aspect des menționat în cadrul focus-grupurilor regionale
 - Este important de notat faptul că atât detalierea practică a metodologiilor, cât și eventualele standarde de cost ar fi indicat să facă un corp separat de procedură, fie ea de sistem sau operațională, întrucât o procedură ar trebui să rămână constantă, cu cât mai puține modificări majore în timp, pe când o metodologie/ niște standarde de cost sunt susceptibile a necesita flexibilitate și adaptabilitate în funcție de variațiile diferiților indicatori și parametri utilizați, diferitelor surse de date și informații.
- ❖ CSC&EP își începe activitatea după restabilirea stării de normalitate în urma situației de urgență cauzatoare de daune, aspect confirmat și în cadrul atelierului de validare. CSC&EP are ca principală sursă de date cu privire la daunele înregistrate, procesele verbale operative realizate de CLSU și raportul sumativ realizat de STP al CJSU. Acestea conțin informații inițiale cu privire la situația identificată la fața locului pe durata producerii evenimentului, până la restabilirea stării de normalitate. Ulterior (după câteva zile, necesare îndeplinirii formalităților de constituire, de întrunire a Comisiei, de primire a rapoartelor din teritoriu, etc), Comisia se deplasează la fața locului și constată daunele produse de situația de urgență.
- Având în vedere faptul că CSC&EP e constituită din reprezentanți ai aceluiași instituții precum cele ce fac parte din CJSU și Grupurile acestora de suport tehnic, se poate sugera detalierea, în cadrul rapoartelor operative de la fața locului, a tuturor elementelor de care CSC&EP ar putea avea nevoie în evaluarea ulterioară a daunelor, eliminând necesitatea

deplasării CSC&EP la fața locului de fiecare dată când sunt daune de evaluat, Comisia urmând să efectueze această activitate doar în situațiile în care daunele inițial înregistrate, la nivel operativ, au posibilitatea de a se propaga sau de a crește în intensitate și urmări odată cu trecerea unui timp scurt de la producere.

- În cadrul atelierului de validare, a fost confirmat faptul că este necesară armonizarea nivelului de detaliu, a datelor colectate inclus în diferitele tipuri de rapoarte operative de la nivelul tuturor instituțiilor implicate în astfel de situații, pentru a putea însuma toate acele elemente necesare evaluării monetare a daunelor analizate. Colectarea de date/informații incluse în raportările realizate ar trebui să conțină aceleași elemente, caracteristici ale daunei identificate, indiferent de tipul de risc care ce a produs-o, iar această abordare ar trebui să fie unică, la nivelul tuturor autorităților. A fost sugerată nevoia de a aduce la aceeași masă toți actorii implicați în gestionarea, constatarea și evaluarea daunelor cauzate de situații de urgență, pentru a-și armoniza toate procedurile, formele de raportare, nivelul de detaliu, cu observarea nevoilor de informații atât la nivel național, dar și din perspectiva raportărilor internaționale. S-a menționat că din această perspectivă listele de control elaborate în cadrul acestui proiect ar putea reprezenta un punct de plecare, un instrument util pentru aceste discuții.
- Astfel s-ar optimiza timpul de realizare al evaluării și, pe cale de consecință, cel de remediere. În prezent au fost identificate situații în care de la momentul producerii daunei, până la momentul solicitării alocării de fonduri pentru remediere au trecut 4-5 săptămâni. Nu au fost identificate informații precise cu privire la timpul scurs până la alocarea efectivă a fondurilor și/sau remedierea daunei.
- ❖ Consolidarea terminologiei utilizate. Așa cum se arată și în capitolul 3.1. Precizări terminologice, în prezent este utilizat atât termenul “daună”, “pagubă” cât și cel de “prejudiciu”, ceea ce poate duce la confuzie.
 - *Procedura ce va fi realizată în cadrul prezentului contract va face delimitările conceptuale prezentate în subcapitolul 2.1.5 al prezentului Raport.*
- ❖ Niciuna dintre procedurile analizate nu se referă la constatarea și evaluarea daunelor aduse mediului. Nu au fost identificate informații cu privire la remedierea acestora, la fondurile necesare pentru remediere și la modalitatea de evaluare/alocare/utilizare a unor astfel de fonduri. Din discuțiile inițiale purtate cu echipa de proiect ce realizează metodologia unitară de evaluare a daunelor produse de tipurile de riscuri gestionate de IGSU, reiese că și în metodologia în curs de realizare, aspectele ce țin de daune aduse mediului, sunt sumar detaliate.
 - Dacă în cazul poluărilor accidentale cu poluator identificabil, ANPM aplică prevederile OUG 68/2007 iar GNM constată și evaluează fizic daunele înregistrate la fața locului, în cazul daunelor produse de fenomene meteorologice periculoase, constatarea și evaluarea daunelor produse de acestea nu are loc, decât în măsura în care acestea se produc la nivelul infrastructurii hidro, caz în care specialiștii din cadrul Apelor Române procedează la evaluarea costurilor pentru refacerea acestora, fără însă a lua în calcul și aspectele de mediu.
 - Pentru situațiile în care poluatorul nu poate fi identificat sau dauna este produsă de un fenomen meteo periculos cu manifestări catastrofale, costurile remedierii sunt acoperite din fondurile guvernului, însă nici în acest caz nu este evidențiată o metodologie de calcul a acestor costuri.
 - În măsura în care acest lucru va fi posibil, se recomandă punerea la dispoziția IGSU și a echipei lor de proiect, a rezultatelor prezentului contract pentru a reprezenta o bază de pornire pentru detalierea evaluării daunelor aduse mediului. Desigur, schimbul de date, informații, expertiză dintre IGSU-MMAP, cu privire la metodologiile de evaluare a daunelor aduse mediului, ar trebui să aibă un caracter permanent și reciproc, aspect confirmat și în cadrul atelierului de validare
 - De asemenea, integrarea evaluărilor daunelor aduse mediului în baza(-ele) de date/aplicația (-iile) ce urmează a fi dezvoltată(-e) de IGSU cu privire la daune, ar permite o privire de ansamblu mai complexă asupra efectelor materializării diferitelor situații de

urgență. În egală măsură, disponibilitatea datelor și informațiilor IGSU către MMAP, ar permite MMAP o mai bună apreciere și cunoaștere a dimensiunii daunelor la nivel național, permițând astfel elaborarea unor politic publice și măsuri bazate pe dovezi. În cadrul atelierului de validare a fost confirmată nevoia de interconectare a datelor culese și stocate de MMAP și IGSU având în vedere faptul că la nivelul IGSU, la nivel național se va implementa și generaliza aplicația DEZINVENTAR.

- ❖ **Digitalizarea** atât a procesului de constatare și evaluare a daunelor, cât și a activităților suport pentru acest proces (i.e. colectarea de date și informații, stocarea datelor, transmiterea datelor și informațiilor între diversele instituții implicate, etc) este un aspect esențial de avut în vedere în demersuri viitoare.
 - Formatul de colectare de date de astăzi nu permite prelucrarea datelor colectate (scanuri, poze, ec), i.e. pentru transpunere pe GIS, astfel încât uniformizarea tipurilor de date de colectat de la fața locului și transpunerea acestora în formate de lucru digitale ar permite o bază de informații consolidate (aceiași tip de date pentru același tip de eveniment, pentru același tip/ formă a daunei), raportări detaliate și echilibrate din perspectiva diferitelor de tipuri de analize și raportări necesare la nivel local, regional și național
 - Lipsa cadastrului și a digitalizării au fost menționate drept esențiale în procesul de constatare și evaluare
 - Interconectarea diferitelor aplicații informatice existente la nivelul instituțiilor implicate în acest proces și realizarea aplicațiilor viitoare cu specificații care să permită extragerea, concatenarea informațiilor relevante pentru constatare și evaluare, dar și pentru raportările solicitate la nivel național și internațional

2.1.5 PRECIZĂRI TERMINOLOGICE – DAUNĂ, PAGUBĂ, PREJUDICIU

A. Clarificări terminologice la nivel european

Răspunderea pentru daunele produse mediului a fost pentru prima dată reglementată la nivel unional prin adoptarea Directivei 2004/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului⁵. Termenul de punere în aplicare a fost de 30 aprilie 2007, timp în care Statele membre au avut timp să transpună dispozițiile directivei și să aducă în vigoare dispozițiile legale necesare pentru a asigura implementarea directivei. România a aderat la Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007, prin urmare termenul de 30 aprilie 2007 a fost un termen extrem de scurt pentru pregătirea acestui cadru legislativ.

Directiva a fost ulterior modificată de 4 ori, prin următoarele acte legislative europene: Directiva 2006/21/CE, Directiva 2009/31/CE, Directiva 2013/30.UE și Regulamentul (UE) 2019/1010.

Directiva dă expresie principiului "poluatorul plătește", promovând un cadru comun de reglementare pentru stabilire răspunderii pentru daunele aduse mediului provocate de operatori – așa cum sunt aceștia definiți în cuprinsul directivei.

Din punct de vedere terminologic, Directiva stabilește în articolul 2 câteva definiții relevante pentru analiza noastră:

1. Articolul 2 punctul 1: sintagma "daună adusă mediului" – în sensul Directivei, înseamnă:
 - a. "daunele cauzate speciilor și habitatelor naturale protejate, adică orice daună care are efecte negative asupra constituirii sau menținerii unei stări favorabile de conservare a unor asemenea habitate sau specii. Importanța impactului acestor daune se evaluează în raport cu starea inițială, ținându-se seama de criteriile prevăzute de anexa I"⁶ – art. 2 pct. 1 lit. (a);

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:02004L0035-20190626&from=EN> ; publicată în JO L 143, 30.04.2004, p.56

⁶ Pentru celeritate, vor fi citate/ referențiate doar paragrafele relevante lucrării

- b. "daunele aduse apelor și anume, orice daună cu efecte negative grave:
 - i. (i) asupra stării ecologice, chimice sau cantitative sau asupra potențialului ecologic al apelor în cauză, astfel cum au fost definite de Directiva 2000/60/CE";
 - ii. (ii) asupra stării ecologice a apelor marine în cauză, astfel cum au fost definite de Directiva 2008/56/CE, în măsura în care aspectele speciale privind starea ecologică a mediului marin nu fac deja obiectul Directivei 2000/60/CE;" – art. 2 pct. 1 lit. (b);
 - c. "daunele aduse solului, și anume orice contaminare a solului care creează un risc semnificativ de consecințe negative asupra sănătății umane prin introducerea directă sau indirectă în sol sau în subsol a unor substanțe, preparate, organisme sau microorganisme" – art. 2 pct. 1 lit. (c);
2. În ceea ce privește conceptul de "daună", punctul 2 precizează următoarele: "daună înseamnă orice modificare negativă măsurabilă a unei resurse naturale sau o deteriorare măsurabilă a unui serviciu legat de resursele naturale care pot surveni direct sau indirect"- art. 2 pct. 2;
 3. "operator", potrivit directivei, înseamnă "orice persoană fizică sau juridică, privată sau publică, care desfășoară sau controlează o activitate profesională sau, în cazul în care legislația internă prevede acest lucru, căreia i s-a încredințat o putere economică însemnată asupra funcționării tehnice a unei astfel de activități, inclusiv titularul unui permis sau al unei autorizații pentru o astfel de activitate sau persoana care înregistrează sau notifică o astfel de activitate" – art. 2 pct. 6;
 4. "activitate profesională" – "orice activitate desfășurată în cadrul unei activități economice, afaceri sau întreprinderi, indiferent de caracterul său privat sau public, lucrativ sau nelucrativ" – art. 2 pct. 7;
 5. "emisie" – "degajarea în mediu, ca urmare a activităților umane, a unor substanțe, preparate, organisme sau microorganisme" – art. 2 pct. 8;
 6. "măsuri de prevenire" – "orice măsuri luate pentru a răspunde la un eveniment, o acțiune sau lipsă de acțiune care a creat o amenințare iminentă de producere a unei daune asupra mediului, pentru a preveni sau a limita respectiva daună" – art. 2 pct. 10;
 7. "măsuri de reparare" – "orice acțiune sau combinație de acțiuni, inclusiv măsurile de atenuare sau măsurile intermediare menite să refacă, să reabiliteze sau să înlocuiască resursele naturale prejudiciate și / sau serviciile deteriorate sau să furnizeze o alternativă echivalentă pentru aceste resurse sau servicii, în conformitate cu anexa II" (la directivă) – art. 2 pct. 11;
 8. "resurse naturale" – "speciile și habitatele naturale protejate, apele și solurile" – art. 2 pct. 12;
 9. "servicii" și "servicii privind resursele naturale" – înseamnă "funcțiile asigurate de o resursă naturală în beneficiul unei alte resurse naturale sau al publicului" – art. 2 pct. 13;
 10. "costuri" – înseamnă "costurile justificate de necesitatea de a asigura o punere în aplicare corectă și eficientă a prezentei directive, inclusiv costurile evaluării daunelor aduse mediului, ale amenințării iminente de producere a unor astfel de daune, a opțiunilor de acțiune, precum și a cheltuielilor administrative, judiciare și de executare, costurile colectării datelor și alte cheltuieli generale, precum și costurile de supraveghere și monitorizare".

În ceea ce privește domeniul de aplicare, directiva stabilește două categorii de daune:

- (a) Daune aduse mediului, prin exercitarea uneia dintre activitățile profesionale enumerate în anexa III, precum și oricărei amenințări iminente de producere a unor astfel de daune care este determinată de una dintre aceste activități; și
- (b) Daune aduse speciilor și habitatelor naturale protejate prin exercitarea unei dintre activitățile profesionale, altele decât cele enumerate în anexa III, precum și oricărei amenințări iminente de producere a unor asemenea daune determinate de una dintre aceste activități, în cazul în care operatorul a comis o eroare sau o neglijență;

Tot în ceea ce privește domeniul de aplicare, Directiva aduce două precizări cu privire la aplicarea ei, după cum urmează:

1. Directiva se va aplica fără a aduce atingere legislației comunitare mai stricte care reglementează desfășurarea uneia dintre activitățile menționate și fără să aducă atingere legislației comunitare care prevede reguli privind conflictele de competență; și

2. Fără a aduce atingere legislației interne aplicabile, Directiva nu conferă părților private niciun drept la despăgubiri, ca urmare a unei daune aduse mediului sau a unei amenințări iminente de producere a unei asemenea daune.

Cu privire la **activitățile profesionale menționate în anexa III**, acestea sunt reglementate de următoarele acte legislative europene:

1. Exploatarea instalațiilor care fac obiectul unui permis / autorizații în temeiul Directivei 96/61/CE privind prevenirea și controlul integrat al poluării – codificată în Directiva 2008/1/CE, înlocuită prin *Directiva 2010/75/UE privind emisiile industriale (IED)*;
2. Operațiunile de gestionare a deșeurilor, inclusiv colectarea, transportul, recuperarea și eliminarea deșeurilor și a deșeurilor periculoase, inclusiv supravegherea acestor operațiuni și gestionarea ulterioară a stațiilor de eliminare, care fac obiectul unui permis sau al unei înregistrări în temeiul Directivei 75/442/CEE privind deșeurile (codificată în Directiva 2006/12/CE și reformată prin *Directiva 2008/98/CE*) și al Directivei 91/689/CEE privind deșeurile periculoase – (codificată în Directiva 2006/12/CE și reformată prin *Directiva 2008/98/CE*). Tot aici sunt incluse și activitățile de exploatare a depozitelor de deșeuri în temeiul Directivei 1999/31/CE privind depozitele de deșeuri și exploatarea instalațiilor de incinerare în temeiul Directivei 2000/76/CE privind incinerarea deșeurilor (integrată în *Directiva 2010/75/EU privind emisiile industriale*).
 - a. În temeiul Directivei privind daunele de mediu, se lasă Statelor membre posibilitatea de a decide că aceste activități nu includ împrăștierea, în scopuri agricole, a nămolului de epurare provenit din instalațiile de tratare a apelor urbane reziduale, tratate în conformitate cu un standard aprobat;
3. Orice deversare în apele interioare de suprafață în conformitate cu Directiva privind substanțele periculoase (76/464/CEE), codificată în Directiva 2006/11/CE;
4. Orice deversare a substanțelor în apele subterane, în temeiul Directivei 80/68/CEE privind protecția apelor subterane împotriva poluării produse de anumite substanțe periculoase, înlocuită de Directiva 2006/118/CE;
5. Deversarea sau introducerea unor substanțe poluante în apele de suprafață sau subterane care fac obiectul unui permis, al unei autorizații sau al unei înregistrări în temeiul Directivei-cadru privind apa 2000/60/CE;
6. Captarea și îndiguirea apelor supuse unei autorizații prealabile în temeiul Directivei-cadru privind apa 2000/60/CE;
7. Fabricarea, utilizarea, depozitarea, tratarea, condiționarea, eliminarea în mediu și transportul la locul de depozitare al:
 - a. Substanțelor periculoase – actualmente Regulamentul (CE) nr. 1272/2008 (Regulamentul CLP)
 - b. Preparatelor periculoase – Directiva 1999/45/CE;
 - c. Produselor fitofarmaceutice – Directiva 91/141/CEE;
 - d. Produselor biocide – actualmente Regulamentul (UE) nr.528/2012;
8. Transportul rutier, feroviar, pe cale navigabilă, maritim sau aerian al mărfurilor periculoase sau al mărfurilor poluante, astfel cum este definit în Directiva privind siguranța rutieră (94/55/CE), abrogată prin Directiva 2008/68/CE, în Directiva 96/49/CE privind siguranța feroviară și în Directiva 93/75/CE referitoare la traficul navelor, abrogată prin Directiva 2002/59/CE;
9. Exploatarea instalațiilor supuse unei autorizări în temeiul Directivei 84/360/CEE privind combaterea poluării atmosferice provenite de la instalațiile industriale, în ceea ce privește eliminarea în aer a substanțelor poluante reglementate (*actualmente Directiva 2010/75 privind emisiile industriale*);
10. Orice utilizare limitată, inclusiv transportul, a microorganismelor modificate genetic;
11. Orice diseminare deliberată în mediu, orice transport sau introducere pe piață a organismelor modificate genetic, așa cum sunt reglementate de directivele referitoare la OMG-uri (90/219/CEE și 2001/18/CE);
12. Transportul transfrontalier al deșeurilor, în interiorul, la intrarea sau la ieșirea din UE, se supune unei autorizații prealabile sau se interzice în sensul Regulamentului (CEE) nr. 259/93 privind

supravegherea și controlul transportului de deșuri în interiorul, la intrarea și la ieșirea din UE (*actualmente Regulamentul (CE) 1013/2006 cu privire la transportul deșeurilor*);

13. Gestionarea deșeurilor provenite din industriile extractive - Directiva 2006/21/CE

14. Operarea siturilor de stocare geologică a dioxidului de carbon - Directiva 2009/31/CE.

Directiva nu se aplică daunele produse de **un fenomen natural cu caracter excepțional, inevitabil și irezistibil**. De asemenea, Directiva nu se aplică activităților al căror unic scop este de a asigura protecția împotriva catastrofelor naturale.

De asemenea, Directiva precizează faptul că dispozițiile sale sunt aplicabile exclusiv daunelor aduse mediului sau amenințării iminente de producere a unor astfel de daune cauzate de o poluare cu caracter difuz, **în cazul în care se poate stabili o legătură de cauzalitate între daune și activitățile diferiților operatori**.

Cu privire la **acțiunea de reparare**, Directiva stabilește un mecanism de măsuri atât pentru operator, cât și pentru autoritatea competentă (articolul 6), precizând, în articolul următor (7) modul în care se determină măsurile de reparare. Măsurile de reparare sunt determinate de operatori în conformitate cu anexa II la directivă, pe care le prezintă autorității competente spre aprobare.

Cu privire la **costurile de prevenire și reparare**, Directiva stabilește faptul că aceste costuri sunt suportate de către operator. Costurile pot fi, spre exemplu, recuperate de către autoritatea competentă din garanția reală sau a altor garanții corespunzătoare, de la operatorul care a cauzat dauna, pentru desfășurarea acțiunilor de prevenire sau de reparare întreprinse în temeiul acestei directive.

În ceea ce privește **persoanele fizice sau juridice "interesate"**, adică afectate sau susceptibil de a fi afectate de dauna adusă mediului sau care au un interes suficient în ceea ce privește luarea deciziilor în domeniul mediului privind dauna sau care invocă o atingere a unui drept, în cazul în care legislația națională o prevede, au dreptul să prezinte autorității competente orice observații legate de producerea unor astfel de daune asupra mediului și au dreptul să solicite autorității competente să ia măsuri. Potrivit directivei, în cazul în care cererea de acțiune inițiată de aceste persoane fizice sau juridice "interesate" indică în mod plauzibil existența unei daune aduse mediului, autoritatea competentă examinează aceste observații și cererea de acțiune și oferă, în consecință, operatorului, posibilitatea de a-și face cunoscută opinia cu privire la speță.

În vederea armonizării conceptelor și armonizării implementării, la nivelul Statelor Membre, a dispozițiilor cuprinse în directivă, în data de 25 martie 2021 Comisia Europeană a adoptat "**Orientările pentru asigurarea unei înțelegeri comune a sintagmei "daună adusă mediului", astfel cum este definită la articolul 2 din Directiva 2004/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind răspunderea pentru mediul înconjurător în legătură cu prevenirea și repararea daunelor aduse mediului"** (2021/C 118/01)⁷.

Directiva privind răspunderea pentru mediul înconjurător, denumită în continuare *Directiva privind daunele de mediu* sau *Directiva*, are ca scop stabilirea unui cadru al răspunderii pentru mediul înconjurător bazat pe principiul "poluatorul plătește", pentru prevenirea și repararea daunelor aduse mediului.

În economia directivei, sintagma "daună adusă mediului" este esențială. Aceasta este utilizată pentru a defini scopul general al directivei. Atunci când se produce o daună asupra mediului sau când există o amenințare de producere a unei astfel de daune, se declanșează obligații de a lua măsuri de prevenire sau de reparare care le revin operatorilor, precum și obligații conexe care revin autorităților competente, alte persoane având dreptul de a solicita luarea de măsuri.

Termenul are consecințe și pentru operatorii financiari care furnizează garanții financiare pentru a acoperi responsabilitățile ce le incumbă în conformitate cu directiva.

Prin urmare, această sintagmă joacă un rol potențial major în protecția mediului, contribuind la a stabili dacă daunele aduse mediului sunt sau nu prevenite și reparate.

⁷ Publicate în JO C 118/1 – 7.4.2021 - [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0407\(01\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0407(01)&from=EN)

Deși au fost elaborate sub responsabilitatea exclusivă a Comisiei Europene, numai Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE / Curtea) are dreptul și competența de a formula interpretări obligatorii ale dreptului Uniunii.

Directiva privind daunele de mediu este un instrument de mediu general, transversal, care nu se aplică unui singur domeniu de mediu, ci mai multora. Prin urmare, completează mai multe instrumente ale UE din domeniul protecției mediului. Definiția "daunei aduse mediului" se referă în mod expres la 4 dintre acestea, după cum urmează:

1. Directiva 79/409/CEE a Consiliului din 2 aprilie 1979 privind conservarea păsărilor sălbatice (actualmente Directiva 2009/147/CE privind conservarea păsărilor sălbatice) (denumită în continuare Directiva privind păsările);
2. Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică (denumită în continuare Directiva privind habitatele);
3. Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei (denumită în continuare Directiva-cadru privind apa);
4. Directiva 2008/56/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 iunie 2008 de instituire a unui cadru de acțiune comunitară în domeniul politicii privind mediul marin (denumită în continuare Directiva-cadru "Strategia pentru mediul marin")

Pentru înțelegerea noțiunii de "daună adusă mediului" sunt necesare referințe încrucișate la dispozițiile legale ale acestor alte instrumente – cele prevăzute în anexa III la Directivă.

Directiva privind răspunderea de mediu dă expresie principiului "poluatorul plătește". Directiva abordează efectele negative asupra mediului care decurg din activitățile profesionale. Aceste activități fac obiectul unor cerințe legale în temeiul altor acte legislative ale UE în domeniul mediului, în mod deosebit cele menționate în cuprinsul Anexei nr III la Directivă.

Răspunderea pentru daunele aduse mediului

Noțiunea de "daună adusă mediului" trebuie înțeleasă în raport cu persoanele care pot fi răspunzătoare din punct de vedere juridic pentru daună în temeiul directivei, cu circumstanțele și condițiile în care poate lua naștere răspunderea persoanelor respective, precum și cu tipurile de acțiuni pe care răspunderea le va impune acestora.

Persoanele care pot fi răspunzătoare din punct de vedere juridic sunt denumite "operatori" – articolul 2 pct. 6 din directivă. Aceștia sunt răspunzători numai pentru "activitățile profesionale" care intră sub incidența directivei. Conform directivei, prin "activități profesionale" sunt cele menționate în anexa III la Directivă. Operatorii acestor activități pot fi răspunzători pentru toate cele trei categorii de daune aduse mediului menționate în directivă. În plus, răspunderea operatorilor care intră sub incidența anexei III este obiectivă, și anume nu depinde de faptul că aceștia au acționat sau au omis să acționeze din culpă (intenție sau neglijență). Pentru aplicarea unei răspunderi obiective, este necesar să se stabilească o legătură de cauzalitate între dauna adusă mediului și activitatea profesională.

Conform Orientărilor, activitățile profesionale menționate în anexa III acoperă, printre altele, desfășurarea multor activități industriale, inclusiv exploatarea instalațiilor industriei mai mari sau mai riscante, cum ar fi fabricile chimice; operațiunile de gestionare a deșeurilor; anumite deversări poluante în ape; captarea și îndiguirea apelor; fabricarea, utilizarea, depozitarea, tratarea, condiționarea, eliminarea în mediu și transportul la locul de depozitare a anumitor substanțe, preparate și produse, precum și transportul rutier, feroviar, pe cale navigabilă, maritim sau aerian de substanțe sau mărfuri periculoase.

Pentru o categorie de "daune aduse mediului", și anume daunele cauzate speciilor și habitatelor naturale protejate, și alți operatori de activități profesionale decât cele enumerate în anexa III pot fi răspunzători în cazul în care comit o eroare sau o neglijență – articolul 3 alin. (1) litera (b) din directivă.

Tot Orientările aduc clarificare cu privire la natura factorilor care produc efecte negative – care pot fi numiți "factori dăunători" – poate varia, de asemenea (art. 6 alin. (1) lit. (a) din directivă). Cu toate acestea,

pentru daunele aduse solului, factorii dăunătorii se limitează la introducerea directă sau indirectă, în, pe sau sub sol a unor substanțe, preparate, organisme sau microorganisme.

Natura lor poate fi **aditivă**, atunci când este vorba de o depozitare de deșeuri pe sol, sau utilizarea de materiale inerte pentru a umple o zonă umedă, sau contaminarea mediului receptor cu poluanți. Sau poate fi **subtractivă** sau **extractivă**, atunci când este vorba, de exemplu, despre o reducere a debitului unui râu sau îndepărtarea unor copaci sau minerale. Sau poate fi pur **destructivă**, ca în cazul suprimării unor elemente terestre sau al uciderii unor indivizi dintr-o specie protejată.

Cu privire la manifestarea efectelor negative – aceasta poate fi bruscă și accidentală, ca în cazul unei explozii dintr-o fabrică chimică care produce un incendiu, distrugerea clădirilor și poluarea solului și a apei prin eliberarea de substanțe toxice sau de substanțe pentru stingerea incendiilor în apă.

Sau poate fi imediată – ca în cazul în care un habitat protejat de suprafețe împădurite se pierde printr-o operațiune de exploatare forestieră rapidă. Sau poate fi treptată – ca în cazul în care o scurgere de la o conductă spartă duce la daune cumulative în mediul receptor, care sunt detectate doar după un timp.

De asemenea, este posibil ca efectele negative ale aceluiași eveniment dăunător să se manifeste în ambele moduri – ca în cazul în care o eliberare bruscă și accidentală a unei cantități mari de substanțe toxice într-un râu duce la uciderea imediată a peștilor înainte de a provoca o deteriorare mai lentă și mai treptată a structurilor unui habitat acvatic sau ale habitatului unei specii protejate.

În plus, este posibil ca aflarea despre producerea evenimentelor dăunătoare și a efectelor negative pe care le provoacă acestea să aibă loc în momente diferite. Dacă evenimentul dăunător este un accident major, se va afla despre el imediat, dar un incident necunoscut poate să rămână un timp nedescoperit – de exemplu, o spărtură într-un rezervor de depozitare subteran care conține substanțe periculoase.

Prin urmare, directiva a prevăzut trei categorii principale de obligații pentru operatori:

1. În cazul în care încă nu a survenit o daună asupra mediului, dar există o amenințare iminentă de producere a unei asemenea daune, operatorii trebuie să ia fără întârziere măsurile de prevenire necesare;
2. În cazul în care s-a produs o daună asupra mediului, operatorii trebuie să ia "toate măsurile practice pentru a controla, a limita, a elimina sau a gestiona imediat contaminanții relevanți și / sau orice alți factori dăunători, pentru a limita sau a preveni producerea unor noi daune aduse mediului și a efectelor negative asupra sănătății umane sau deteriorarea ulterioară a serviciilor", etapă denumită de Orientări "gestionarea imediată a factorilor dăunători";
3. În cazul în care s-au produs daune asupra mediului, operatorii trebuie să ia măsuri de reparare. Aceștia trebuie să identifice măsurile de reparare adecvate în conformitate cu anexa II la directivă și să le transmită spre aprobare autorității competente.

Rolul autorităților competente

Deși operatorul este răspunzător pentru daunele aduse mediului, autoritățile competente au obligații cu privire la acestea. Așadar, autoritățile competente trebuie să identifice operatorul care a cauzat daunele asupra mediului, sau amenințarea iminentă de producere a daunelor; implicit, autoritățile competente trebuie să aibă cunoștință despre existența daunei aduse mediului.

De asemenea, autoritățile competente trebuie să evalueze importanța daunelor aduse mediului (art. 11 alin. (2) din directivă).

Autoritățile competente trebuie să stabilească măsurile de reparare care trebuie luate de către operator în temeiul anexei II la directivă (art. 7 alin. (2) și art. 11 alin. (2) din directivă), pe baza identificării măsurilor de reparare potențiale de către operator și în cooperare cu operatorul relevant, în funcție de necesități. Aceste obligații (de a identifica operatorul responsabil, de a evalua importanța daunelor aduse mediului și de a stabili măsuri de reparare) impun AC să dețină și să aplice informații relevante cu privire la evenimentul dăunător, la activitatea profesională în cauză, la daunele aduse mediului și la legătura causală dintre acestea, precum și cu privire la operatorul care desfășoară activitatea.

Posibile surse de informații:

1. **Operatorii au obligația de a informa AC cu privire la evenimentele dăunătoare și la daunele aduse mediului;** este totuși puțin probabil ca operatorii să raporteze informații sau evenimente dăunătoare și daune aduse mediului care sunt legate cauzal de activități ilegale clandestine sau de acțiuni sau omisiuni ilegale sau neglijențe în cadrul activităților autorizate;
2. **AC pot solicita mai multe informații și un nivel sporit de implicare din partea operatorului;** totuși, este important ca AC să recurgă și la alte surse de informații decât cele furnizate de operator;
3. **Cererile de acțiune formulate de persoanele fizice sau juridice îndreptățite să formuleze astfel de cereri (art. 12 alin. 1) din directivă);** cererile trebuie să fie "însoțite de informațiile și datele relevante care susțin observațiile prezentate în legătură cu dauna respectivă adusă mediului";
4. **Rezultatele supravegherii reglementate efectuate în temeiul altor acte legislative în domeniul mediului, spre ex: inspecțiile de rutină ale instalațiilor industriale.**
5. **Unele informații privind starea mediului vor avea o legătură directă cu evenimentul dăunător** – de exemplu, înregistrările privind mortalitatea peștilor dintr-un râu care a fost afectat recent în mod negativ de o emisie poluantă. Alte informații relevante privind starea mediului vor consta însă, în înregistrări și informații culese în alte scopuri – pentru a determina starea generală de conservare a unei specii protejate, de exemplu, stau starea unui sit natural protejat, cum ar fi un sit Natura 2000.
6. **Producerea unei daune asupra mediului va coincide, adesea, deși nu întotdeauna, cu o încălcare a altor acte legislative ale Uniunii în domeniul mediului. Astfel de încălcări pot necesita sau pot justifica acțiuni separate din partea AC. Astfel, aceleași circumstanțe de fapt pot determina atât răspunderea pentru mediul înconjurător, cât și răspunderea pentru sancțiuni, iar în practică evaluarea daunelor aduse mediului în conformitate cu directiva poate avea loc în paralel cu evaluarea încălcărilor în alte scopuri.**

Dauna

Articolul 2 punctul 2 din Directiva privind răspunderea pentru mediul înconjurător prevede că "daună" înseamnă "o modificare negativă măsurabilă a unei resurse naturale sau o deteriorare măsurabilă a unui serviciu legat de resursele naturale care pot surveni direct sau indirect".

Condiționalități (în număr de patru):

1. Domeniul de aplicare: *resursele naturale și serviciile privind resursele naturale* (serviciile ecosistemice, spre exemplu);
2. Conceptul de efecte negative: modificările negative și deteriorările;
3. Domeniul de aplicare al efectelor negative: să fie măsurabile;
4. Modul în care aceste efecte negative pot apărea: direct sau indirect

Potrivit art. 2 pct. 12, prin resurse naturale se înțeleg "speciile și habitatele naturale protejate, apele și solurile". Art. 2 pct. 13 stabilește că "servicii" și "servicii privind resursele naturale" înseamnă "funcțiile asigurate de o resursă naturală în beneficiul unei alte resurse naturale sau al publicului".

Efectele negative

În ceea ce privește efectele negative, definiția "daunei" face referire, în primul rând, la o "modificare negativă" a unei resurse naturale și, în al doilea rând, la "deteriorarea" unui serviciu privind resursele naturale.

Caracterul măsurabil

Pentru ca definiția "daunei" să se aplice, modificările negative și deteriorarea trebuie să fie "măsurabile". Aceasta înseamnă că daunele trebuie să poată fi cuantificate sau estimate și că situația anterioară și situația ulterioară unui eveniment dăunător să poată fi comparate în mod semnificativ.

Direct sau indirect

În final, definiția "daunei" permite posibilitatea ca modificările negative sau deteriorările să se producă atât direct, cât și indirect. Direct sau indirect se referă la legătura de cauzalitate dintre un eveniment dăunător, pe de o parte, și efectele negative specifice, pe de altă parte.

Răspundere obiectivă și răspundere bazată pe culpă

Directiva instituie în sarcina operatorilor două tipuri de răspunderi, după cum urmează:

- a) **Răspunderea obiectivă** – pentru toate activitățile menționate în cuprinsul anexei III (exemple): autorizație integrată IPPC / IED; autorizație gestionare a deșeurilor; deversări în ape; substanțe periculoase; captarea apei (Directiva DCA); OMG; transportul deșeurilor; deșeuri ale industriei extractive; captarea și stocarea dioxidului de carbon – pentru **(1) daune aduse solului, (2) daune aduse apelor și (3) daune aduse speciilor și habitatelor naturale protejate;**
- b) **Răspunderea bazată pe culpă** – activități profesionale care nu sunt menționate în anexa III dar care produc **daune speciilor și habitatelor naturale protejate**

În ceea ce privește daunele aduse speciilor și habitatelor naturale protejate, daune aduse apelor și daune aduse solului, directiva stabilește următoarele definiții:

1. Daună adusă speciilor și habitatelor naturale protejate – orice daună care are efecte negative grave asupra constituirii sau menținerii unei stări favorabile de conservare a unor asemenea habitate sau specii. Importanța impactului acestor daune se evaluează în raport cu starea inițială, ținându-se seama de criteriile prevăzute în anexa I din Directivă, cu excepția efectelor negative identificate anterior care sunt permise de legislația privind mediul;
2. Daună adusă apelor – orice daună cu efecte negative grave asupra stării ecologice, chimice și / sau cantitative a apelor în cauză și / sau asupra potențialului lor ecologic, astfel cum au fost definite de Directiva cadru privind apa (2000/60CE), cu excepția efectelor negative pentru care se aplică art. 4 alin. (7) din Directivă;
3. Daună adusă solului – orice contaminare a solului care creează un risc semnificativ de consecințe negative asupra sănătății umane, prin introducerea directă sau indirectă în sol sau în subsol a unor substanțe, preparate, organisme sau microorganisme.

Repararea daunei și modalitatea de realizare

Obiectivul general al directivei constă în repararea completă a resurselor naturale prejudiciate și a serviciilor acestora și revenirea lor la starea inițială, în care ar fi fost dacă nu ar fi existat dauna. De exemplu, dacă a fost prejudiciată o zonă umedă, repararea completă ar însemna revenirea în totalitate la habitatul și la tipurile de specii existente anterior, la numărul sau populația acestora și la "serviciile" pe care zona umedă le oferea publicului sau altor resurse naturale, incluzând, spre exemplu, recreerea, filtrarea apei, hrana, frumusețea peisajului, protecția împotriva furtunilor sau existența unui habitat al păsărilor din zone umede și al altor specii.

Directiva stabilește trei tipuri de măsuri de reparare (*pentru specii și habitate protejate, respectiv pentru ape*):

1. Măsuri de reparare primară – orice măsură de reparare care este luată la nivelul sitului afectat și prin care resursele naturale prejudiciate și /sau serviciile deteriorate revin la starea inițială; repararea primară la nivelul sitului reprezintă metoda preferată și, din punct de vedere conceptual, calea directă, dar poate să nu fie întotdeauna posibilă și realizabilă;
2. Măsuri de reparare complementară - atunci când repararea primară nu poate aduce în întregime situl afectat la starea lui inițială, directiva solicită luarea de măsuri de reparare complementară la nivelul altui sit și / sau altor specii care pot fi aceleași sau suficient de similare sitului / speciilor afectate, pentru a asigura, de fapt, ca se va atinge un nivel similar de resurse naturale sau de servicii naturale în ansamblul celor două situri;
3. Măsuri de reparare compensatorie – repararea integrală necesită timp și solicită compensarea pierderilor intermediare, a resurselor sau a serviciilor de mediu pierdute în cursul perioadei de regenerare. Repararea compensatorie poate fi de asemenea efectuată la nivelul altui sit, îmbunătățind starea speciilor afectate sau a unor specii suficient de similare. Ca alternativă,

repararea compensatorie poate fi efectuată realizând o reparare primară la nivelul sitului în cauză care generează beneficii superioare stării inițiale a acestuia (partea în exces putând fi considerată credit de reparare compensatorie);

În ceea ce privește *daunele aduse solului*, cerința minimă în temeiul directivei constă în repararea primară, realizată astfel încât contaminanții respectivi, care au fost eliminați, controlați, limitați sau reduși, să nu mai prezinte un risc considerabil de impact negativ asupra sănătății umane.

Costurile reparării

În cazul în care AC ia măsuri de prevenire sau de reparare, aceasta va recupera costurile de la operatorul care a provocat dauna. Costurile care pot fi recuperate includ:

4. Costuri ale evaluărilor de mediu efectuate pentru determinarea amplitudinii daunelor și a acțiunilor necesare pentru a le repara;
5. Orice eforturi de reparare întreprinse direct de către AC;
6. Costuri administrative, judiciare, precum și costurile aferente controlului respectării legislației; și
7. Costuri privind colectarea datelor, monitorizarea, supravegherea și alte costuri conexe.

B. Clarificări terminologice la nivel național în ceea ce privește daunele aduse mediului

OUG nr. 195/2005 privind protecția mediului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 265/2006, cu modificările și completările ulterioare, act normativ care reprezintă reglementarea cadru pentru protecția mediului în România, cuprinde, prin raportare la obiectul studiului nostru, o serie de dispoziții relevante, dintre care enumerăm următoarele definiții și obligații:

- a) Art. 2 pct. 182 definește sintagma "**daună semnificativă adusă mediului**" – care înseamnă "**dauna ireversibilă sau de lungă durată, cuantificabilă ori nu în bani, produsă în orice mod asupra mediului**";
- b) Art. 2 pct. 50 definește "poluantul" ca fiind "orice substanță, preparat sub formă solidă, lichidă, gazoasă sau sub formă de vapori ori de energie, radiație electromagnetică, ionizantă, termică, fonică sau vibrații care, introdusă în mediu, modifică echilibrul constituenților acestuia și al organismelor vii și aduce daune bunurilor materiale";
- c) Art. 2 pct. 51 definește "poluarea" ca fiind "introducerea directă sau indirectă a unui poluant care poate aduce prejudicii sănătății umane și / sau calității mediului, dauna bunurilor materiale ori cauza o deteriorare sau o împiedicare a utilizării mediului în scop recreativ sau în alte scopuri legitime";
- d) Art. 2 pct. 52 definește "**prejudiciul**" ca fiind "**efectul cuantificabil în cost al daunelor asupra sănătății oamenilor, bunurilor sau mediului, provocat prin poluanți, activități dăunătoare ori dezastre**".

Spre exemplu, este considerată infracțiune (art. 98 alin. (3) lit. (f)) "exploatarea, cu încălcarea dispozițiilor legale în domeniu, a unei instalații în care se desfășoară o activitate periculoasă sau în care sunt depozitate ori utilizate substanțe sau preparate periculoase, de natură a provoca în afara instalației decesul ori vătămarea corporală a unei persoane sau o daună semnificativă adusă mediului".

În ceea ce privește **răspunderea privind producerea daunelor de mediu**, Directiva 2004/35/CE a fost transpusă în legislația națională prin **OUG nr. 68/2007 privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea prejudiciului asupra mediului**, aprobată prin Legea nr. 19/2008, cu modificările și completările ulterioare.

Conform OUG nr. 68/2007, **autoritățile competente** sunt după cum urmează:

- a) **Agencia județeană pentru protecția mediului (APM)** – autoritatea competentă pentru stabilirea și luarea măsurilor preventive și reparatorii, precum și pentru evaluarea caracterului semnificativ al prejudiciului asupra mediului;

- HG nr. 1000/2012 nu stipulează nicio responsabilitate specifică în sarcina ANPM, respectiv a Agențiilor de Protecție a Mediului, cu privire la constatarea / evaluarea unui prejudiciu / unei daune aduse mediului, însă pct. 7 al art. 4 dispune însă că ANPM și, implicit, APM, îndeplinesc orice alte responsabilități prevăzute de lege – în speță, cele prevăzute de OUG nr. 68/2007;
- la stabilirea măsurilor, APM se consultă cu:

b) Comisariatele județene ale Gărzii Naționale de Mediu;

c) Și, în funcție de factorul de mediu afectat, cu următoarele autorități și / sau instituții:

a. Direcțiile bazinale de apă;

- HG nr 270/2012 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare a comitetelor de bazin nu prevede nicio responsabilitate specifică;

b. Consiliile științifice organizate la nivelul ariilor naturale protejate și / sau Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate;

- Legea nr. 95/2016 privind înființarea ANANP, respectiv HG nr. 997/2016 nu prevăd responsabilități specifice cu privire la evaluarea daunelor / prejudiciilor aduse mediului / ariilor naturale protejate -speciilor și habitatelor protejate;

c. Oficiile de studii pedologice și agrochimice județene;

- Legea nr. 246/2020 privind utilizarea, conservarea și protecția solului dispune următoarele:

- Obiectivul legii îl constituie stabilirea cadrului unitar de măsuri și acțiuni pentru "prevenirea degradării solului și a eventualelor schimbări dăunătoare calității acestuia, în scopul evitării dereglărilor / modificării funcțiilor lui ecologice și al conservării patrimoniului pedologic și a obiectivelor de patrimoniu cultural" – art. 2 alin. (1) lit. (a).

- Cu privire la autorități competente, legea stabilește următoarele:

- Atribuțiile și obligațiile care revin autorității administrației publice centrale pentru agricultură și dezvoltare rurală se realizează prin: Institutul Național de Cercetare – Dezvoltare pentru Pedologie, Agrochimie și Protecția Mediului (ICPA București) și oficiile de studii pedologice și agrochimice județene (OSPA), aflate în coordonarea științifică a ICPA București;
- Atribuțiile și obligațiile care revin autorității administrației publice centrale pentru protecția mediului, apelor și pădurilor se realizează prin intermediul: ANPM și ANANP;
- ICPA București, *inter alia*, "constată și propune măsuri împotriva tuturor persoanelor fizice sau persoanelor juridice care produc daune sau degradează fondul funciar" – art. 9 alin.(8) lit.(i);
- OSPA "supraveghează și propune măsuri pentru protecția și restabilirea calității solului în cazul producerii de daune sau degradări ale solului" – art. 9 alin. (9) lit. (k);

- Cu privire la constatarea daunelor, dispunerea măsurilor de remediere și suportarea costurilor, Legea dispune următoarele:

- În cazul unui sol afectat de procese naturale : "zone de risc la eroziune, exces sau deficit de umiditate, scădere a conținutului de materie organică și elemente nutritive, reducere a biodiversității, introducere accidentală de specii noi în sol, precum și modificare a compoziției și calității solului în urma intervenției deliberate asupra compoziției păturii vegetale ce îl acoperă, compactare, salinizare, acidifiere și deșertificare", dacă autoritățile competente constată că deținătorii terenurilor sunt responsabili pentru schimbările dăunătoare solului, vor impune măsuri de

restaurare specifice zonei de risc natural și / sau antropice identificate și suportarea costurilor de către aceștia;

- b. În cazul aceluiași tip de sol, afectat de procesele menționate anterior, dacă autoritățile administrației publice competente constată că părțile implicate nu sunt responsabile pentru schimbările dăunătoare solului, asigură, prin unitățile lor specializate, măsuri de restaurare specifice zonei de risc natural și / sau antropice identificate, a căror finanțare este suportată de la bugetul de stat, prin bugetele autorităților care le administrează, sau din fonduri externe nerambursabile, prin proiecte;
4. Cu privire la efectuarea calculului valorilor despăgubirilor (pentru prejudiciile suferite, dovedit și evaluat) – acesta se efectuează de către evaluatori / experți funciari – imobiliari, pe baza metodelor de evaluare atestate în baza Ghidului evaluatorului funciar din România și a standardelor internaționale în vigoare;
5. Legea definește procesul de "evaluare" după cum urmează: "orice metodă utilizată pentru măsurarea, calcularea, modelarea, prognozarea sau estimarea prezenței unui poluant în mediul geologic"

d. Inspectoratele teritoriale de regim silvic și de vânătoare (Gărzile Forestiere):

- i. Spre exemplu, în conformitate cu dispozițiile Codului Silvic, "prejudiciul adus fondului forestier național, indiferent de natura juridică a proprietății, se evaluează de către personalul silvic, în condițiile legii" - art. 105 alin.(1)), iar alin. următor, alin. (2), stabilește că "*valoarea prejudiciului produs prin fapte care constituie infracțiuni sau contravenții, se stabilește prin însumarea valorii pagubei produse pădurii cu valoarea funcțiilor pădurii nerealizate*", fiind totodată incluse precizări cu privire la modalitatea de calcul a prejudiciilor; valoarea prejudiciului diferă în funcție de clasificarea funcțiilor pădurii, dacă este în categorii de protecție sau de producție;
- ii. Tot Codul Silvic, în anexă, definește "prejudiciul" ca fiind: "*efectul unei acțiuni umane, prin care este afectată integritatea pădurii și / sau realizarea funcțiilor pe care aceasta ar trebui să le asigure. Aceste acțiuni pot afecta fondul forestier:*
 1. În mod direct, prin acțiuni desfășurate ilegal;
 2. În mod indirect, prin acțiuni al căror efect asupra pădurii poate fi cuantificat în timp.

Se încadrează în acest tip efectele produse asupra acestora în urma poluării, realizării de construcții, exploatării de resurse naturale, cu identificarea relației cauză-efect certificate prin studii realizate de organisme abilitate, neamenajarea zonelor de limitare a propagării incendiilor, precum și neasigurare dotării minime pentru intervenție în caz de incendiu."
- iii. Tot Codul Silvic aduce și următoarele precizări cu privire la prejudiciu:
 1. **Prejudiciul are două componente:**
 - a. **Paguba produsă pădurii sau vegetației forestiere din afara fondului forestier național, componentă evaluabilă ca valoare materială;**
 - b. **Valoarea funcțiilor pădurii nerealizate, componentă care se evaluează convențional, în funcție de valoarea pagubei produse pădurii;**

- d)** La evaluarea caracterului semnificativ al prejudiciului asupra mediului și la stabilirea măsurilor reparatorii, APM consultă și **ANPM**.

În îndeplinirea atribuțiilor proprii, APM poate:

- a) Să îndeplinească măsurile preventive sau reparatorii stabilite, direct sau prin încheierea de contracte cu persoane fizice sau juridice, cu respectarea prevederilor dispozițiilor privind achizițiile publice;
- b) Să dispună luarea măsurilor preventive sau reparatorii necesare pe proprietatea unei terțe părți;
- c) Să solicite operatorului în cauză realizarea unei evaluări proprii și furnizarea oricăror informații și date necesare în situația producerii unui prejudiciu.

Autoritatea competentă pentru stabilirea prejudiciului asupra mediului, a unei amenințări iminente cu un astfel de prejudiciu, precum și identificarea operatorului responsabil este Garda Națională de Mediu, prin comisariatele județene.

De altfel, chiar HG nr. 1005/2012 privind organizarea și funcționarea Gărzii de Mediu, cu modificările și completările ulterioare, stabilește, printre atribuțiile GNM, respectiv ale Comisariatului General și ale structurilor teritoriale, în cuprinsul art. 13 alin.(1) lit. (o) ”constată faptele ce au condus la prejudiciul asupra mediului, eventualele amenințări cu un astfel de prejudiciu și efectuează investigații pentru identificarea persoanei(lor) responsabile”;

În ceea ce privește transpunerea dispozițiilor directivei, în principiu legislația națională o urmează pe cea europeană atât în ceea ce privește definițiile (conceptul lor), cât și cu privire la dispozițiile ce asigură implementarea.

În ceea ce privește procedura de gestionare a unei daune aduse mediului, ordonanța precizează faptul că operatorul are obligația ca în maxim 2 ore de la producerea prejudiciului să informeze APM și GNM – comisariatul județean. Operatorul are obligația de a acționa imediat pentru a controla, izola sau elimina sau, în caz contrar, pentru a gestiona poluanții respectivi și / sau orice alți factori contaminanți, în scopul limitării sau prevenirii extinderii prejudiciului asupra mediului și a efectelor negative asupra sănătății umane sau agravării deteriorării serviciilor. De asemenea, are obligația de a lua măsurile reparatorii necesare. Operatorii identifică măsurile reparatorii posibile și le transmit APM spre aprobare, în termen de 15 zile de la data producerii prejudiciului, cu excepția situației în care APM a luat direct măsurile reparatorii.

În ceea ce privește costurile acțiunilor prevenite și reparatorii, ordonanța dispune că acestea sunt suportate de operator, inclusiv în situația în care acestea au fost efectuate de APM. În scopul garantării recuperării costurilor suportate, APM are dreptul de a institui o ipotecă asupra bunurilor imobile ale operatorului și o poprire asiguratorie, conform normelor legale în vigoare.

Dacă prejudiciul asupra mediului a fost cauzat de mai mulți operatori, aceștia sunt obligați să suporte în mod solidar costurile măsurilor preventive sau reparatorii.

Totodată, ordonanța prevede stabilirea prin hotărâre a Guvernului, la propunerea Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor și a Ministerului Finanțelor Publice, a formelor de garanție financiară, inclusiv pentru cazurile de insolvență, și măsurile necesare pentru dezvoltarea ofertei de instrumente financiare privind răspunderea de mediu, care să permită utilizarea acestora în scopul garantării obligațiilor ce le revin. Acest act normativ încă nu a fost promovat.

În ceea ce privește costurile măsurilor preventive sau reparatorii, acestea se alocă autorității publice centrale pentru protecția mediului, prin hotărâre a Guvernului, din fondul de intervenție I a dispoziția Guvernului pentru finanțarea acțiunilor de strictă urgență, în vederea prevenirii efectelor amenințărilor iminente cu un prejudiciu și / sau înlăturării efectelor produse de prejudiciul asupra mediului.

Evaluarea caracterului semnificativ al daunei

OUG nr. 68/2007 stabilește, în cuprinsul anexelor sale, următoarele:

- Anexa 1 – criteriile pentru stabilirea caracterului semnificativ al efectelor unui ”prejudiciu” (a se înțelege daună) asupra speciilor protejate și habitatelor naturale
 - Caracterul semnificativ se determină cu ajutorul unor date măsurabile, precum: număr de indivizi, densitatea sau suprafața pe care o ocupă; rolul specific al indivizilor sau al suprafeței prejudiciate, raritatea speciilor sau a habitatului evaluată la nivel local, regional și național, inclusiv la nivel comunitar; capacitatea de răspândire a speciilor, conform

dinamicii specifice acelor specii sau acelei populații, viabilitatea lor sau capacitatea de regenerare naturală a habitatului; capacitatea speciilor sau a habitatelor de a se reface, într-un timp scurt după producerea daunei, fără nicio intervenție cu excepția unor măsuri de protecție sporită;

- Anexa 2 – repararea prejudiciului, cu următoarele dispoziții:
 - Pentru repararea daunei aduse apelor sau speciilor ori habitatelor naturale protejate:
 - Repararea daunei se realizează prin readucerea acestora la starea inițială, printr-o reparare primară, complementară ori compensatorie, unde:
 - Repararea primară – orice măsură de remediere care readuce resursele naturale prejudiciate și / sau serviciile afectate la starea inițială sau la o stare apropiată de aceasta;
 - Reparare complementară – orice măsură de remediere întreprinsă cu privire la resursele naturale și / sau serviciile pentru a compensa faptul că repararea primară nu a condus la refacerea completă a resurselor naturale și / sau a serviciilor afectate;
 - Repararea compensatorie – orice măsură întreprinsă pentru a compensa pierderile interimare de resurse naturale și / sau de servicii care au loc între data producerii prejudiciului și momentul în care repararea primară își produce pe deplin efectul;
 - De asemenea, daunele care au un efect dovedit asupra sănătății umane trebuie considerate ca fiind daune semnificative ("prejudiciu semnificativ")
 - În ceea ce privește repararea daunelor aduse solului, dispozițiile din anexă prevăd următoarele în ceea ce privește măsurile necesare: se iau acele măsuri necesare pentru a asigura, cel puțin, eliminarea, controlul, izolarea sau diminuarea poluanților relevanți, astfel încât solul contaminat, ținând cont de utilizarea lui actuală sau viitoare, aprobată la momentul producerii daunei, să nu mai prezinte vreun risc semnificativ cu impact negativ asupra sănătății umane;

Dispoziții de natură fiscală cu privire la pierderile cauzate de fenomene meteorologice nefavorabile

Codul Fiscal (Legea nr. 227/2015, cu modificări) stabilește, în cuprinsul art. 106 alin. (5) și (6), următoarele:

Alin. (5) "în anul fiscal curent, pentru veniturile realizate de persoanele fizice individual sau într-o formă de asociere, în cazul în care s-au înregistrat **pierderi ca urmare a unor fenomene meteorologice nefavorabile ce pot fi asimilate dezastrelor naturale ca îngheț, grindină, polei, ploaie abundentă, secetă și inundații**, precum și a epizotilor ce afectează peste 30% din suprafețele destinate producției agricole vegetale / animale deținute, norma de venit se reduce proporțional cu pierderea respectivă", iar

Potrivit Alin. (6), "**constatarea pagubelor** prevăzute la alin. (5) și evaluarea pierderilor se fac la cererea persoanelor fizice / asocierilor fără personalitate juridică, care desfășoară activități agricole pentru care venitul anual se stabilește pe bază de normă de venit, de o **comisie numită prin ordin al prefectului județului / municipiului București, la propunerea directorului executiv al direcției agricole județene / municipiului București, comisie formată pe plan local dintr-un reprezentant al primăriei, un specialist de la Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură, un delegat din partea Administrației Naționale de Meteorologie și un specialist al Inspectoratului General pentru Situații de Urgență**".

Cu privire la accesarea fondurilor de rezervă / de intervenție în cazul producerii unor situații de urgență / dezastre, legislația națională privind finanțele publice detaliază după cum urmează:

- a) **Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice** stabilește următoarele:
 - a. Potrivit art. 30 alin. (1), se constituie Fondul de intervenție la dispoziția Guvernului;
 - b. Alin. (4) și (5) ale aceluiași articol stabilesc modalitatea de accesare a acestui Fond, astfel:
 - i. Se repartizează unor ordonatori principali de credite ai bugetului de stat și ai bugetelor locale, pe bază de hotărâri ale Guvernului, *pentru finanțarea unor acțiuni urgente în vederea înlăturării efectelor unor calamități naturale și sprijinirii persoanelor fizice sinistrate*;

- ii. În cursul unui exercițiu bugetar, Fondul de intervenție la dispoziția Guvernului poate fi majorat de Guvern din Fondul de rezervă bugetară la dispoziția Guvernului, în funcție de necesitățile privind asigurarea sumelor pentru înlăturarea efectelor calamităților naturale.

b) Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale stabilește, în cuprinsul art. 36, obligativitatea constituirii Fondului de rezervă bugetară la dispoziția consiliului local, județean și al Consiliului General al Municipiului București, precum și a sectoarelor municipiului București, după caz, **în cotă de până la 5% din totalul cheltuielilor.**

- a. Acesta se utilizează la propunerea ordonatorilor principali de credite, pe bază de hotărâri ale consiliilor respective, pentru finanțarea unor cheltuieli urgente sau neprevăzute apărute în cursul exercițiului bugetar, *pentru înlăturarea efectelor unor calamități naturale*, precum și pentru acordarea unor ajutoare către alte UAT-uri;
- b. Art. 46 alin. (2) al Legii include, în cadrul structurii programelor de investiții publice locale, printre alte categorii de investiții, și ”**cheltuieli de expertiză, proiectare și de execuție privind consolidările și intervențiile pentru prevenirea sau înlăturarea efectelor produse de acțiuni accidentale și calamități naturale** – cutremure, inundații, alunecări, prăbușiri și tasări de teren, incendii, accidente tehnice, precum și cheltuielile legate de realizarea acestora investiții”.

În lumina dispozițiilor celor două acte normative, putem concluziona faptul că atât Fondul de intervenție la dispoziția Guvernului, cât și Fondul de rezervă bugetară constituit la nivelul autorităților publice locale, pot fi accesate pentru înlăturarea efectelor producerii unor situații de urgență / dezastre (calamități naturale, în termen generic). Cu alte cuvinte, pentru toate tipurile de riscuri prevăzute în cuprinsul HG nr. 557/2016, inclusiv, deci, pentru accidentele de poluare așa cum sunt referite în această HG.

Teoretic, pot fi accesate inclusiv pentru acoperirea prejudiciilor determinate de daunele aduse mediului cauzate de producerea tipurilor de riscuri menționate în cuprinsul HG nr. 557/2016, deci inclusiv de fenomenele meteorologice periculoase (hidro sau non-hidro). În ceea ce privește acoperirea prejudiciilor determinate de poluări accidentale, este necesară analizarea incidenței prevederilor OUG nr. 68/2007 privind răspunderea de mediu, ce are un domeniu strict de aplicare.

Prin urmare, acolo unde devin aplicabile dispozițiile OUG nr. 68/2007, prejudiciul de mediu determinat de un ”operator” în sensul Directivei / OUG nr. 68/2007 urmează a fi recuperat potrivit dispozițiilor specifice.

Pentru toate celelalte situații care nu intră sub incidența OUG nr. 68/2007 dar care reprezintă daune aduse mediului generate de manifestarea tipurilor de riscuri reglementate în HG nr. 557/2016, putem opina că sunt susceptibile a reprezenta temei suficient pentru accesarea Fondului de intervenție la dispoziția Guvernului, respectiv a Fondurilor de rezervă bugetară constituite la nivel local / județean.

Pe de altă parte, se constată că Fondul de Mediu, care este constituit și operat potrivit OUG nr. 196/2005, nu conține prevederi cu privire la o eventualitate acoperire a unor daune de mediu, pentru acele situații neacoperite de prevederile OUG nr. 68/2007.

Spețe raportate de România:

Există câteva cazuri raportate de România în temeiul acestei directive, după cum urmează:

1) Conform raportului de implementare transmis în 24 aprilie 2013 către Comisia Europeană, disponibil pe site-ul Comisiei Europene, au fost raportate următoarele patru spețe:

A. Daune produse mediului:

- a) Jud. Olt – poluare ape de suprafață a râului Olteți prin produse petroliere deversate de CONPET SA Ploiești; eveniment produs în data de 30.05.2012; procedurile au fost inițiate în data de 30.05.2012; activitate neinclusă în anexa III;
- b) Jud. Cluj – poluare sol cu petrol, cauzată de un accident de cale ferată; poluare a solului cu acid azotic, cauzată de un accident rutier; 21.09.2009; 10.11.2009; procedurile au fost inițiate în aceeași zi;

- c) Jud. Sălaj – poluare sol cu petrol cauzată de un accident de cale ferată / deraiere a 6 vagoane, 2 vagoane răsturnate; 02.04.2008; proceduri inițiate în 03.04.2008;

Cu privire la măsurile de remediere, raportul de implementare specifică faptul că nu au existat proceduri judiciare, iar măsurile de remediere au fost aplicate după cum urmează:

- a) Jud. Olt – întreaga zonă a fost restaurată la starea inițială; prin măsuri de remediere primară
- b) Jud. Cluj – dauna de mediu a fost reparată, cu termen de implementare: 2011 pentru poluarea cu petrol și 5 luni pentru poluarea cu acid azotic;
- c) Jud. Sălaj – a fost dispusă restaurarea și înverzirea zonei afectate de deversarea de petrol. Acțiunile luate au vizat: decopertarea solului contaminat, transportarea acestuia către situl de decontaminare, acoperirea zonei cu sol fertil și aplicarea de fertilizanți. Activitățile au fost desfășurate conform studiilor relevante zonei; termen de implementare – 3 luni.

În ceea ce privește costurile, România a raportat următoarele:

- a) Jud. Olt – costurile au fost suportate de către poluator – 467 789 Euro fără TVA;
- b) Jud. Cluj – costurile au fost suportate de către poluator – SC UNFERTRANS – 3822 Euro pentru poluarea cu petrol și 14 000 Euro pentru poluarea cu acid azotic plătit de EUROSPEDA SLOVACIA (transportatorul autorizat) și asigurător;
- c) Jud. Sălaj – costurile au fost suportate de către poluator – CNCFR "CFR" SA

B. Amenințare privind producerea de daune asupra mediului:

Adițional, a fost raportat și un caz de amenințare iminentă de producere a unei daune de mediu, respectiv în speța identificată de Garda Națională de Mediu, Agenția de Protecția Mediului și Inspectoratul pentru Situații de Urgență din jud. Ilfov privind o depozitare improprie a deșeurilor periculoase și nepericuloase, înainte de sosirea iernii, când precipitații accentuate ar fi putut conduce la poluarea solului și a apelor subterane. Autorii identificați au fost SC PETROMAR IMPEX SRL și SC PETROMAR INTERMED SRL. Măsura cu caracter de prevenție dispusă de APM a fost relocarea deșeurilor, cu termen de implementare 2 luni (30.12.2010 – 21.02.2011). Identificarea, etichetarea și securizarea deșeurilor depozitate necorespunzător, inclusiv transportul către situl de relocare au fost realizate de către SC EASTERN EUROPEAN LOGISTICS & MANAGEMENT SRL. Costurile de relocare au fost în cuantum de 285 162 Euro.

2) Conform Raportului României disponibil pe site-ul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor, aferent perioadei 2018 – 2021, este raportată o singură speță care se întră sub incidența ELD, după cum urmează:

- a) Exploatarea plăcilor de andezit pe un amplasament cu o suprafață de 2,5 ha situat în extravilanul comunei Joseni, aflat integral în situl Natura 2000 ROSPA 0033 Depresiunea Munții Giurgeului; data producerii evenimentului: 26.06.2019; data inițierii procedurilor: perioada de reparare a prejudiciului 15.03.2020 – 15.04.2020; a fost poluat solul; au fost dispuse lucrări de nivelare a terenului, lucrări de resolificare (rambleiere) a terenului; plantare de arbori și arbuști; costul măsurilor de remediere – 21 346 lei;

Din punct de vedere terminologic, este necesar a se evidenția următoarele aspecte:

1. **Directiva utilizează termenul de "daună", respectiv sintagma "daună adusă mediului" (traducerea oficială), în timp de OUG nr. 68/2007 utilizează, ca noțiuni echivalente, termenul de "prejudiciu", respectiv sintagma de "prejudiciu adus mediului";**
2. **Această înlocuire de termeni poate produce confuzie în condițiile în care LPM (OUG nr. 195/2005 privind protecția mediului, care reprezintă Legea-cadru în domeniul protecției mediului, face distincție conceptuală între "daună semnificativă adusă mediului" și "prejudiciu", conform precizărilor anterioare;**
3. **Din perspectiva suprapunerii conceptuale a definițiilor, observăm că definiția privind "prejudiciul" stabilită în cadrul LPM este mult mai largă decât cea furnizată de Directivă și norma națională de transpunere, incluzând și dezastrele naturale printre sursele de producere a "daunelor de mediu" (diferența de la întreg la parte);**

4. De asemenea, definiția oferită de LPM privind "daunele (semnificative" de mediu" este mult mai largă decât cea furnizată de Directivă – care stabilește de altfel foarte precis domeniul de aplicare (diferența de la întreg la parte).

Prin urmare, propunem, atât în scopul clarificării normative, cât și în scopul dezvoltării procedurilor operaționale și a eventualelor acte normative necesare pentru punerea în implementare a procedurilor operaționale de constatare și evaluare a daunelor aduse mediului produse de factori de risc aflați în gestiunea MMAP și reglementați prin HG nr. 557/2016 privind managementul tipurilor de risc – care fac obiectul proiectului de față – utilizarea unei terminologii unice.

În ceea ce privește aplicabilitatea dispozițiilor legale, pentru situațiile de risc reglementate în cuprinsul HG nr. 557/2016 distingem între următoarele două situații:

- a) Pentru tipurile de risc rezultate ale unor "activități profesionale", devin aplicabile următoarele dispoziții legale:
- a. OUG nr. 68/2007 privind răspunderea de mediu, doar pentru activitățile profesionale menționate în Anexa nr. 3, cu excepția situațiilor în care se produc daune speciilor / sau și habitatelor naturale protejate, când OUG nr. 68/2007 devine incidentă și pentru activități care nu sunt listate în Anexa nr. 3, dar care se produc din culpă sau cu intenție;
 - b. Pentru celelalte situații de risc care nu intră sub incidența OUG nr. 68/2007 se aplică dispozițiile specifice, în mod particular cele specificate în procedurile de autorizare;
 - i. Cu toate acestea, în ceea ce privește procedurile propriu-zise de evaluare / metodologii specifice, acestea nu există la nivel de cadru normativ;
- b) Pentru situațiile de risc determinate de "dezastre naturale", altele decât cele prevăzute de OM nr. 459/78/2019 privind gestionarea situațiilor de urgență generate de fenomene hidrometeorologice periculoase având ca efect producerea de inundații, secetă hidrologică precum și incidente / accidente la construcții hidrotehnice, poluări accidentale ale cursurilor de apă și poluări marine în zona costieră, deși LPM le include în definiția "prejudiciului adus mediului" – nu există cadru legislativ în vigoare.

2.2 OPȚIUNEA 2 – PROCEDURĂ COMPLEMENTARĂ CU METODE/TEHNICI DE EVALUARE

Complementar proiectului de Regulament privind **gestionarea situațiilor de urgență generate de fenomene meteorologice periculoase, altele decât cele reglementate prin Ordin nr. 459/78/2019** și propunerii de procedură operațională de gestionare a situațiilor privind starea mediului din perspectiva desfășurării activităților informatizate de transmitere a datelor și informațiilor în situații excepționale rezultate în urma unor accidente sau incidente neprevăzute în care au loc **degajări necontrolate de poluanți în mediu (poluări accidentale)**, în urma situațiilor în care se produc **degradări ale calității aerului** și a situațiilor de urgență generate de un **risc nuclear sau radiologic**, elaborate în cadrul SIPOCA 596, dar și procedurilor deja existente la nivel local pentru celelalte situații de urgență cu potențial de cauzare a unor daune, se propune elaborarea unei proceduri de sistem care să vizeze constatarea și evaluarea daunelor pentru tipurile de riscuri specifice MMAP (altele decât cele de tip hidro-meteo).

Astfel, întrucât

- ✓ modificarea procedurilor operaționale existente la nivel local, elaborate și duse la îndeplinire de Instituția Prefectului și/sau de către CJSU-uri, nu face obiectul prezentului contract mai cu seamă pentru că MMAP nu are atribuții cu privire la modificarea procedurilor operaționale ale unor instituții care nu se află în subordinea/ coordonarea acestuia
- ✓ cadrul legal existent în vigoare stă la baza procedurilor operaționale analizate

- ✓ propunerile de Regulament și procedură operațională realizate în cadrul SIPOCA 596 vor constitui temeiul de reglementare ce va sta la baza noii proceduri de sistem (ce face obiectul prezentului contract)
- ✓ în baza noii proceduri de sistem, instituțiile vizate vor trebui să își modifice procedurile operaționale pentru includerea situațiilor analizate
- ✓ IGSU este în proces de elaborare a metodologiei unitare de evaluare a daunelor cauzate de situații de urgență
- ✓ În procedurile și reglementările existente nu au fost regăsite elemente ce vizează constatarea și evaluarea daunelor aduse mediului,

echipa de experți propune **elaborarea unei proceduri de sistem cu un flux de lucru similar și complementar celui deja aplicat pentru situațiile de risc deja reglementate, însă cu adăugarea constatării și evaluării și a daunelor aduse mediului cu cooptarea în cadrul CSC&EP și a personalului tehnic specializat din cadrul Agențiilor Județene pentru Protecția Mediului, Comisariatelor județene ale Gărzii Naționale de Mediu, Consiliile științifice organizate la nivelul ariilor naturale protejate și / sau Agenția Națională pentru Arii Naturale Protejate, Oficiile de studii pedologice și agrochimice județene, Inspectoratele teritoriale de regim silvic și de vânătoare (Gărzile Forestiere), în funcție de dauna constatată.**

Pentru a asigura coerența fluxului logic, lipsa de suprapuneri și neconcordanțe, experții din cadrul proiectului au decis să abordeze problematica dintr-o perspectivă constructivă analizând o multitudine de ipoteze, care au condus în final la elaborarea unei scheme logice simplificate cu privire la bazele metodologice ale constatării și evaluării daunelor produse de materializarea riscurilor analizate. Schema logică propusă în cadrul acestui livrabil este una cu caracter demonstrativ, un instrument de lucru avut în vedere pentru a fi detaliat și completat integral în cadrul activității 4.2.3, sub-activitatea *Identificarea elementelor cheie pentru constatarea și evaluarea la nivel local a daunelor.*

Pentru elaborarea schemei logice principiul de bază utilizat a constat în empatizarea cu specialistul evaluator care va avea ca responsabilitate identificarea în teren a daunelor produse de tipurile de risc specifice MMAP. Astfel încât, pentru a veni în sprijinul activității membrilor CSC&EP, procedura de sistem propusă a fi elaborată ar putea conține și un scurt ghidaj metodologic, în sensul în care ar oferi membrilor CSC&EP o serie de nomenclatoare/ grile de lucru pentru a fi aplicate în situația înregistrării unor daune cauzate de situațiile de risc ce fac obiectul prezentului contract. Astfel, membrii CSC&EP ar avea la îndemână o serie de instrumente menite a asigura faptul că în cadrul tuturor CSC&EP, indiferent de județ, experții cooptați vor urmări în constatarea și evaluarea lor un set unitar de criterii/ elemente, vor putea nota/marca/bifa pe o lista quasi-exhaustivă aceleași tipuri de daune, a căror valoare va putea fi evaluată după aceleași metode de evaluare. Fiecărui tip de risc urmând a-i fi identificate potențialele daune cauzate, iar fiecărui tip de dauna, trasată cel puțin o metodă de evaluare, dar și sursele de informații necesare pentru aplicarea acesteia, acolo unde sunt deja disponibile.

Este considerat oportun a se menționa faptul că procedura de sistem nu va avea rolul de a detalia metodele de evaluare (nefiind o metodologie, per se) ci de a le indica, cu o minimă explicație, precum și faptul că nu va indica exhaustiv sursele de date sau valori absolute ale unor elemente, lăsând astfel flexibilitate în aplicarea acestora, posibilitatea de a le adapta/ ajusta/ suplimenta pe măsură ce acesta este considerat necesar.

Schema logică a metodologiei de constatare și evaluare a daunelor create de experții din cadrul proiectului de față s-a axat pe privirea de ansamblu asupra fenomenelor care pot avea loc ca urmare a acțiunii tipurilor de risc specifice MMAP.

Principalele criterii care au stat la baza realizării schemei logice au constat în:

1. **Cauză** – care s-a axat pe fenomen, tipul de risc și respectiv segmentarea tipurilor de risc;
2. **Zona de producere a evenimentului** – în scopul identificării zonei de producere pentru intervenția în tip util a evaluatorilor și pentru a avea o vedere de ansamblu asupra potențialelor daune în funcție de tipologia reliefului, activităților economice desfășurate etc.;

3. **Probabilitatea de apariție a unor incidente „în lanț”** – luând în considerare principiul prevenției și analizând situația în profunzimea ei există probabilitatea ca în urma acțiunii unui tip de risc să fie declanșată o reacție „în lanț”, abordare luată în considerare ținând cont de situația SEVESO;
4. **Calea de propagare a efectelor** – abordată la nivelul principalilor factori de mediu (aer, apă, sol) care pot conduce la o răspândire/mărire a zonei de producere a evenimentului;
5. **Zona de propagare a efectelor** – cu referire la efectele care pot să apară în afara zonei de producere a evenimentului ca urmare a propagării pe calea factorilor de mediu (de ex. deversarea unor substanțe într-un curs de apă de suprafață);
6. **Zona afectată** – care cuprinde zona de producere + zona de propagare a efectelor;
7. **Identificarea receptorilor afectați** – cu referire la receptorii care se regăsesc în interiorul zonei afectate (populație, aer, apă, sol, specii și habitate protejate, arii naturale protejate etc.);
8. **Tipul și forma daunei** – care face referire la identificarea la nivelul fiecărui receptor a consecințelor pe care evenimentul le-a avut asupra integrității acestora.

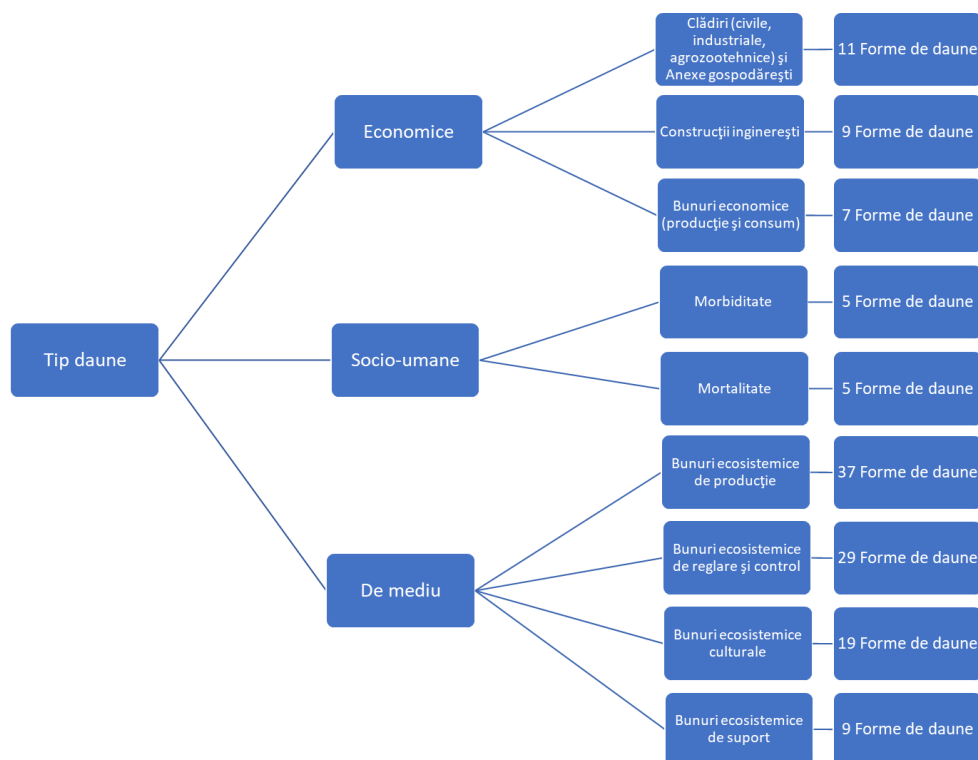
În scopul înțelegerii conceptului și a creării unei priviri de ansamblu asupra schemei propuse de către experții din cadrul proiectului a fost elaborat tabelul de mai jos.

Tabel 22 - Schema logică - Instrument de lucru propus pentru elaborarea procedurii

CAUZA			ZONA DE PRODUCERE A EVENIMENTULUI	Pot să apară incidente "în lanț"?	CALEA DE PROPAGARE A EFECTELOR				ZONA DE PROPAGARE A EFECTELOR	ZONA AFECTATĂ	IDENTIFICAREA RECEPTORILOR AFECTAȚI	TIPUL ȘI FORMA DAUNEI
					Aer	Apă de suprafață	Sol	Apă subterană				
Poluări accidentale	Accidente, avarii, incendii în industrie	Neglijență, defecțiuni, intenție, etc	Locația accidentului	DA	DA	DA	DA	DA	Delimitare pe baza căilor de propagare	Zona afectată = Zona de producere + Zona de propagare a efectelor	Receptorii afectați sunt cei care se regăsesc în interiorul "Zonei afectate" și au înregistrat daune. Pentru fiecare tip de receptor trebuie identificată instituția competentă să ofere date și informații.	Identificare la nivelul fiecărui receptor afectat. Pentru unii receptori Comisia trebuie să stabilească consecințele; în cazul altora (ex: deținătorii de infrastructuri) receptorii comunică nivelul consecințelor
	Accidente, avarii, incendii în activ. de transport/depozitare subst. periculoase	Neglijență, defecțiuni, intenție, etc	Locația accidentului	DA	DA	DA	DA	DA				
	Accidente, avarii, incendii în activități de transport	Rutier	Locația accidentului	DA	DA	DA	DA	DA				
		Feroviar			DA	DA	DA	DA				
		Fluvial			DA	DA	?	?				
Maritim		DA			DA	?	?					
Aerian	DA	?	DA									
Fenomene meteo periculoase	Viscol	Există anumite praguri (ex: dimensiunea grindinei) care determină clasificarea efectelor?	Zona / zonele în care se produce fenomenul cu o anumită intensitate	Ipoteză: pot conduce la Accidente (vezi B3 - B9)	?	?	?	?	Ipoteză: Nu există o zonă de propagare a efectelor decât dacă fenomenele meteo conduc la accidente	Ipoteză: Zona afectată = Zona de producere (?)		
	Furtuni				?	?	?	?				
	Căderi de grindină				?	?	?	?				
	Căderi masive de zăpadă				?	?	?	?				
	Tornade				?	?	?	?				
	Temperaturi extreme				?	?	?	?				
	Avalanșe				?	?	?	?				

(Notă: Schema logică urmează a fi finalizată ca instrument de lucru pentru elaborarea procedurii de sistem în cadrul activității 4.2.3, sub-activitatea *Identificarea elementelor cheie pentru constatarea și evaluarea la nivel local a daunelor*)

Pe lângă această abordare a elaborării unei scheme logice în cadrul acestui capitol al Raportului s-a realizat o analiză defalcată a tipurilor de riscuri specifice MMAP în urma căreia a rezultat o grupare a tipurilor și formelor daunelor rezultând 3 tipuri principale de daune, 9 tipuri secundare de daune și 131 de forme a daunelor. Această abordare este prezentată schematic în figura de mai jos.

Figură 2 - Tipuri și forme de daune identificate în cadrul analizei

Pentru a avea o abordare mai simplistă au fost elaborate 3 liste de control în care au fost menționate și codificate serviciile de ecosisteme, metodele de evaluare și tipurile/formele daunelor identificate.

Serviciile de ecosisteme au fost selectate având la bază datele furnizate de EEA – The Common International Classification of Ecosystem Services (CICES) care prezintă 25 categorii, respectiv 93 forme ale bunurilor ecosistemice, așa cum se poate observa în tabelul de mai jos.

Tabel 23 - Listă de control privind categoriile și formele bunurilor ecosistemice conform clasificării CICES

BUNURI ECOSISTEMICE ⁸ DE PRODUCȚIE				
Nr.crt.	Codificare	Forma bunurilor ecosistemice	Categoria bunurilor ecosistemice	Destinația bunurilor ecosistemice
1	DBEP1	Cereale	Biomasă	Nutriție
2	DBEP2	Fructe		
3	DBEP3	Legume		
4	DBEP4	Carne		

⁸ **Bunurile ecosistemice** reprezintă resursele materiale/corporale și imateriale/servicii generate de ecosistemele naturale, seminaturale și antropizate (acestea din urmă fiind proiectate, realizate și controlate parțial de factorul uman, de exemplu agrosistemele). Bunurile ecosistemice mai sunt denumire "servicii ecosistemice", dar se apreciază faptul că o astfel de sintagmă nu concordă cu abordarea economică a mediului natural și ar genera dificultăți de comunicare pe această temă, mai ales în cazul utilizatorilor primari

BUNURI ECOSISTEMICE⁸ DE PRODUCȚIE					
Nr.crt.	Codificare	Forma bunurilor ecosistemice	Categoria bunurilor ecosistemice	Destinația bunurilor ecosistemice	
5	DBEP5	Produse lactate			
6	DBEP6	Miere de albine			
7	DBEP7	Fructe de pădure			
8	DBEP8	Ciuperci			
9	DBEP9	Vânat			
10	DBEP10	Pește			
11	DBEP11	Apă de băut (apă de suprafață)	Apă		
12	DBEP12	Apă de băut (apă subterană)			
13	DBEP13	Fibre si alte materiale provenite de la plante si animale pentru utilizare directa (lemn, flori, piele) sau prelucrare (celuloza pentru hartie, bumbac pentru haine)	Biomasă		Resurse materiale
14	DBEP14	Materiale de origine animala pentru furaje si ingrasaminte in agricultura si acvacultura			
15	DBEP15	Material genetic (ADN) de la plante si animale salbatice pentru procese industriale si farmaceutice			
16	DBEP16	Apă de suprafață sau subterană pentru uz casnic (spalat)	Apă		
17	DBEP17	Apă de suprafață sau subterană pentru uz agricol			
18	DBEP18	Apă de suprafață sau subterană destinată consumului de către animale			
19	DBEP19	Combustibili din lemn	Surse de energie bazate pe biomasă	Resurse energetice	
20	DBEP20	Combustibili din paie			
21	DBEP21	Combustibili din plante energetice			
22	DBEP22	Munca fizică furnizate de animale	Energie mecanică		
23	DBEP23	Sare	Minerale	Nutriție	
24	DBEP24	Lumină emanată de soare	Ne-minerale		
25	DBEP25	Căldură emanată de soare			
26	DBEP26	Mineruri metalice	Metalice	Resurse materiale	
27	DBEP27	Minerale			
28	DBEP28	Agregate			
29	DBEP29	Pigmenți			
30	DBEP30	Materiale de construcții (nisip/argilă)			
31	DBEP31	Vânt	Surse de energie regenerabilă abiotică		
32	DBEP32	Valuri			
33	DBEP33	Hidroenergie			
34	DBEP34	Cărbune	Sursă de energie neregenerabile	Resurse energetice	
35	DBEP35	Petrol			

BUNURI ECOSISTEMICE⁸ DE PRODUCȚIE				
Nr.crt.	Codificare	Forma bunurilor ecosistemice	Categoria bunurilor ecosistemice	Destinația bunurilor ecosistemice
36	DBEP36	Gaze naturale		
BUNURI ECOSISTEMICE DE REGLARE				
Nr.crt.	Codificare	Forma bunurilor ecosistemice	Categoria bunurilor ecosistemice	Destinația bunurilor ecosistemice
37	DBER1	Bio-remediere	Control biologic	Controlul deșeurilor / substanțelor toxice
38	DBER2	Detoxifiere biochimică		
39	DBER3	Descompunere		
40	DBER4	Mineralizare		
41	DBER5	Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea de către microorganisme		
42	DBER6	Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea de către alge		
43	DBER7	Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea de către plante		
44	DBER8	Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea de către animale		
45	DBER9	Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea în apă	Control ecosistemic	
46	DBER10	Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea în sedimente		
47	DBER11	Adsorbția și legarea de metale grele în ecosistem		
48	DBER12	Adsorbția și legarea compușilor organici în ecosistem		
49	DBER13	Diluția gazelor, fluidelor, deșeurilor solide și a apelor uzate în atmosferă		
50	DBER14	Diluția gazelor, fluidelor, deșeurilor solide și a apelor uzate în lacuri		
51	DBER15	Diluția gazelor, fluidelor, deșeurilor solide și a apelor uzate în râuri		
52	DBER16	Diluția gazelor, fluidelor, deșeurilor solide și a apelor uzate în sedimente		
53	DBER17	Infrastructură verde pentru reducerea zgomotului		
54	DBER18	Infrastructură verde pentru reducerea mirosului		
55	DBER19	Infrastructură verde pentru reducerea impactului vizual		
56	DBER20	Protejarea de eroziune prin vegetație	Fluxuri de masă, lichede și gazoase	
57	DBER21	Stabilizarea alunecărilor de teren prin vegetație		
58	DBER22	Apărarea împotriva inundațiilor prin acoperirea corespunzătoare a terenurilor cu vegetație		
59	DBER23	Perdele forestiere de protecție a terenurilor agricole		
60	DBER24	Dispersia atmosferică	Prin procese fizice și chimice naturale	
61	DBER25	Diluarea atmosferică		
62	DBER26	Adsorbția apei în sedimente		
63	DBER27	Sechestrarea apei în sedimente		

BUNURI ECOSISTEMICE⁸ DE PRODUCȚIE				
Nr.crt.	Codificare	Forma bunurilor ecosistemice	Categoria bunurilor ecosistemice	Destinația bunurilor ecosistemice
64	DBER28	Protecția oferită de terase nisipoase și nămoaloase	Prin fluxuri solide (masă), lichide și gazoase (aer)	Controlul fluxurilor
65	DBER29	Control topografic al eroziunii eoliene		
BUNURI ECOSISTEMICE CULTURALE				
Nr.crt.	Codificare	Forma bunurilor ecosistemice	Categoria bunurilor ecosistemice	Destinația bunurilor ecosistemice
66	DBEC1	Observații in-situ a biodiversității (plante, păsări, mamifere)	Interacțiuni fizice prin experimentare și observare	Interacțiuni fizice și intelectuale cu ecosistemele
67	DBEC2	Drumeții		
68	DBEC3	Alpinism		
69	DBEC4	Plimbare cu barca		
70	DBEC5	Pescuit de agrement		
71	DBEC6	Vânătoare de agrement		
72	DBEC7	Subiect științific	Interacțiuni intelectuale și de reprezentare	
73	DBEC8	Subiect educativ		
74	DBEC9	Patrimoniu cultural		
75	DBEC10	Patrimoniu estetic		
76	DBEC11	Plante emblematice	Interacțiuni spirituale și / sau emblematice	Interacțiuni spirituale, simbolice și de alte tipuri cu ecosistemele
77	DBEC12	Animale emblematice		
78	DBEC13	Plante considerate sacre / mitologice		
79	DBEC14	Animale considerate sacre / mitologice	Alte valori culturale (de existență și testamentare, perspectiva și convingeri etice și morale)	
80	DBEC15	Bucuria interacțiunii cu speciile sălbatice		
81	DBEC16	Observarea peisajelor naturale		
82	DBEC17	Dorința de a păstra plante, animale, ecosisteme, peisaje pentru experiența și utilizarea de către generațiile viitoare	Prin interacțiuni fizice (experimentare și observare) sau intelectuale și de reprezentare	Interacțiuni fizice și intelectuale cu ecosistemele
83	DBEC18	Peșteri		
84	DBEC19	Roci considerate sacre sau alte structuri fizice sau spațiale	În funcție de tip	Interacțiuni spirituale, simbolice cu ecosistemele
BUNURI ECOSISTEMICE DE SUPORT				
Nr.crt.	Codificare	Forma bunurilor ecosistemice	Categoria bunurilor ecosistemice	Destinația bunurilor ecosistemice
85	DBES1	Mentținerea ciclului de viață	Mentținerea condițiilor fizice, chimice și biologice	Biotice
86	DBES2	Protecția habitatelor		

BUNURI ECOSISTEMICE ⁸ DE PRODUCȚIE				
Nr.crt.	Codificare	Forma bunurilor ecosistemice	Categoria bunurilor ecosistemice	Destinația bunurilor ecosistemice
87	DBES3	Protecția fondului cinegetic		
88	DBES4	Controlul bolilor și dăunătorilor		
89	DBES5	Formarea solului		
90	DBES6	Calitatea și cantitatea apei		
91	DBES7	Compoziția atmosferei		
92	DBES8	Reglarea climei		
93	DBES9	Procese chimice și fizice naturale (briza terestră și marină, zăpada)	Menținerea condițiilor fizice, chimice și abiotice	Abiotice

Deoarece atât resursele naturale/serviciile ecosistemice/bunurile ecosistemice cât și bunurile create de către om se regăsesc în avuția națională, se consideră că evaluarea daunelor asociate riscurilor specifice MMAP și fenomenelor meteo extreme trebuie să se bazeze pe cel puțin trei principii:

- apartenența la fluxurile valorilor administrate din economie;
- evitarea dublării unor fluxuri de valori din economie;
- distribuirea riscului.

Este important ca identificarea oricăror valori monetare utilizate în aplicarea metodei să fie făcută prin analiza surselor publice în ordine:

- Baze de date publice sau de interes public (tranzacții înregistrate)
- Baze de date comerciale (statistici ale agregatorilor imobiliari)
- Date primare estimate pentru activitatea curentă

În aceste condiții, s-a optat, de exemplu, pentru **metoda valorii de impozitare**, în cazul daunelor provocate unor construcții civile, industriale și agricole și nu pentru **metoda valorii de piață** (valoare care este mai contestabilă!).

Desigur, valorile administrate pot fi influențate de unele politici publice, în exemplul enunțat intenționându-se majorarea cu 50% a bazei de impozitare a clădirilor.

Cel de-al doilea principiu vizează faptul că pentru bunurile supuse amortizării, evaluarea daunelor suferite de acestea trebuie să aibă ca bază de calcul valoarea rămasă/reziduală și nu valoarea de inventar, deoarece cota din valoare reprezentată de amortizare se regăsește deja în fluxurile de valori. De altfel, acest principiu derivă din modul de calcul al avuției naționale care, în formă extinsă, include avuția acumulată (în principal, mijloacele/fondurile fixe), resursele naturale/bunurile ecosistemice, avuția spirituală (stocul de cunoștințe în producție, de cunoștințe științifice acumulate în timp etc.).

Principiul distribuirii riscului este aplicabil, în principal, bunurilor de folosință îndelungată ale menajelor, altele decât locuințele și autoturismele, pentru care evaluarea daunelor ar trebui să aibă ca bază de calcul valoarea de cumpărare/procurare și nu valoarea actuală (mai ales atunci când mărcile, modelele nu mai există pe piață); aceasta înseamnă că, de exemplu, în cazul unui televizor, frigider etc., dauna va avea drept reper valoarea la care a fost achiziționat, diferența până la valoarea actuală de cumpărare rămânând în seama proprietarului.

Unele dintre metodele propuse au un grad mai mare de aplicabilitate - **metoda costului de înlocuire**, **metoda costului de achiziție**, **metoda cheltuielilor de protecție** - altele prezintă un anumit grad de dificultate, generat, în principal, de suportul informațional, pregătirea de specialitate a evaluatorului și volumul mai mare de muncă.

De exemplu, **metoda interpolării** (o metodă de evaluare rapidă a bunurilor ecosistemice) care ne permite să calculăm daunele provocate de poluarea solului, respectiv declanșarea respectivei suprafețe de la clasa de calitate X la clasa inferioară Y (via producția pe un punct de bonitare), presupune stabilirea unor profile ecologice ale zonei de amplasament și din afara acestuia, recurgând la metode bazate pe modelul simplificat de percepere a mediului natural.

O problemă foarte dificilă o reprezintă daunele asupra ființelor umane, respectiv înrăutățirea morbidității și creșterea mortalității. S-a propus totuși utilizarea metodei pieței de substituție/tehnica prețurilor implicite (sau hedonice), considerând că piața locurilor de muncă poate reflecta și gradul de asumare a riscului de către cei care solicită un loc de muncă.

În scopul evaluării daunelor asociate tipurilor de risc specifice Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor au fost selectate și tratate 12 metode și tehnici în continuare.

De asemenea, pentru aceste 12 metode este recomandat să fie utilizate surse publice sau disponibile pentru uz public. Este important ca aceste surse să asigure reprezentativitate la nivel național, să se asigure consistență și continuitate prin actualizare periodică. Astfel, este recomandabil ca pentru fiecare domeniu să fie identificate institutele de cercetare și/sau universitățile care au competențe științifice și tehnice pentru a realiza periodic studiile necesare menținerii, actualizării și dezvoltării acestor baze de date. De asemenea, aceste baze de date, chiar dacă nu includ toate valorile necesare unui anumit proiect vor oferi o bază importantă de informații și benchmarking pentru construirea unor valori particularizate fundamentate. Organizațiile care au competențe, expertiză și experiență în dezvoltarea și menținerea acestor baze de date vor putea fi identificate iar studiile și bazele de dezvoltate vor putea fi utilizate și de alți stakeholderi interesați astfel încât să se realizeze o eficientizare a costurilor.

1. Metoda pieței de substituție (MPS) – Tehnica „prețurilor implicite” (MPS/PI)

Tehnica „prețurilor implicite” (sau hedonice) se bazează pe ideea că prețul unui bun reflectă și calitatea mediului în care aceasta se situează; calitatea mediului apare deci ca un factor independent, care influențează nivelul prețului.

Piața imobiliară exprimă cel mai bine această situație: atunci când cumpărătorii acceptă sistematic să plătească prețuri mai mari pentru terenuri și locuințe amplasate în zone mai puțin poluate comparativ cu prețurile aceluiași terenuri și locuințe din zonele poluate, își manifestă de fapt disponibilitatea de a plăti pentru o calitate superioară a mediului natural, ca reflex al valorii pe care o asociază unui mediu de o anumită calitate.

Tehnica „prețurilor implicite” este aplicabilă în următoarele cazuri:

- scăderea calității aerului și a apei;
- afectarea caracteristicilor recreative ale unei anumite zone;
- creșterea riscurilor ecologice ca urmare a amplasării în zonă a unei instalații periculoase, a manifestării unor fenomene naturale (inundații, alunecări de teren, etc).

Ipotezele aplicării „prețurilor implicite” :

- piața imobiliară este dinamică, activă;
- calitatea mediului este percepută de populație ca un factor important al valorii unei proprietăți;
- deosebiri spațio-temporale privind calitatea mediului sunt evidente;
- piața imobiliară funcționează relativ liber, iar tranzacțiile se realizează în condiții de transparență.

Pentru aplicarea tehnicii „prețurilor implicite” se parcurg mai multe etape:

- definirea și măsurarea parametrilor mediului: concentrația de CO₂, NO_x, SO₂, particule în suspensie, etc;
- stabilirea funcției „prețurilor implicite” (caracteristicile și facilitățile bunului imobiliar);

- culegerea datelor;
- determinarea, pe baza regresiei multiple, a valorii caracteristicii de mediu;
- stabilirea curbei cererii privind calitatea mediului.

Limitele acestei tehnici se referă la următoarele aspecte:

- piața imobiliară nu este suficient de atractivă, transparentă, nu asigură fluxul de date;
- presupune culegerea și prelucrarea unui volum mare de date, ceea ce necesită competențe deosebite în domeniul statisticii și econometriei;
- unele caracteristici ale mediului sunt puțin sau deloc măsurabile;
- perceperea calității mediului are o importantă dimensiune subiectivă;
- rezultatele sunt influențate în mare măsură de forma funcției și tehnicile de estimare, calitatea mediului fiind asimilată, în analiza regresională, ca și valoare reziduală;
- prețurile bunurilor imobiliare pot reflecta anticipații ale evoluției pieței, inclusiv modificările probabile ale calității mediului.

Studiu de caz (date ipotetice):

- localitatea „X”;
- poluantul: sulfați în suspensie a cărei concentrație medie a crescut de la $8,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ la $9,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$, respectiv cu 11,76%;
- număr de locuințe afectate (pentru care a fost depășit pragul de percepție): 5×10^4 ;
- valoarea medie a unei locuințe: 3×10^5 lei;
- prețul hedonic (exprimat sub forma de coeficient de elasticitate, respectiv cu cât se diminuează, procentual, valoarea unei locuințe, ca urmare a creșterii cu 1% a poluării cu sulfați în suspensie): 0.08%;
- paguba provocată de poluarea cu sulfați în suspensie (D):

$$D = 5 \times 10^4 \times 3 \times 10^5 \times 0,0008 \times 11,76 = 110 \times 10^6 \text{ lei.}$$

2. Tehnica „cheltuielilor de protecție” (MPS/CP)

Tehnica „cheltuielilor de protecție” vizează comportamentul individului confruntat cu o formă sau alta de degradare a mediului și care constă în:

- asumarea unor cheltuieli de protecție (cheltuieli preventive) ca reacție la evoluția calității mediului: instalarea de filtre și purificatoare de apă, instalarea de climatizoare, etc.;
- achiziționarea unor „substitute de mediu”, cumpărând, de exemplu, apă atunci când cea furnizată prin rețeaua de apă potabilă are o calitate îndoielnică (una din cauze fiind nivelul de poluare al apei supuse tratării în uzinele de apă);
- opțiunea pentru altă zonă rezidențială.

Principalele domenii de aplicare a acestei tehnici sunt:

- poluarea atmosferică, a apei, acustică;
- fertilitatea terenurilor sau degradarea acestora;
- poluarea și eroziunea marină și costieră;
- eroziunea solului, alunecările de teren, inundațiile.

Ipotezele aplicării „cheltuielilor de protecție”:

- locuitorii înțeleg riscurile ecologice la care sunt expuși;
- asumarea măsurilor în scopul protejării;
- efortul pentru reducerea pagubelor este cifrabil.

Aplicarea tehnicii „cheltuielilor de protecție” se realizează în trei etape:

- identificarea riscurilor pentru mediu;
- delimitarea populației supusă riscurilor;
- culegerea datelor privind reacția față de riscurile identificabile (anchetă extinsă, anchetă prin sondaj, consultarea experților).

Deși această tehnică este relativ ușor de utilizat, subliniem unele limite care decurg, de altfel, din analiza ipotezelor vizând asigurarea validității și fiabilității sale:

- din motive obiective (lipsa de transparență în informarea publicului privind calitatea mediului), gradul de cunoaștere a riscului de mediu poate fi scăzut;
- în eventualitatea cunoașterii amplorii riscului de mediu, reacția indivizilor poate fi afectată de constrângeri ca sărăcia și imperfecțiunile pieței; în aceste condiții nivelul eforturilor asumate pentru protecția față de riscurile de mediu poate exprima o subevaluare a daunelor de mediu.

Studiu de caz (date ipotetice):

- localitatea: „X”;
- poluantul: NO_x, SO_x, COV, având ca efect creșterea frecvenței bolilor respiratorii;
- numărul de familii afectate (pentru care a fost depășit pragul de percepție): 5×10^4
- pagubele medii pe familie:
 - cheltuieli cu menținerea sau refacerea sănătății: S;
 - diminuarea veniturilor ca urmare a pierderii temporare sau definitive a capacității de muncă: V;
 - suferința: X.
- nivelul cheltuielilor pentru climatizare: C;
- 0;1 situația înainte și după realizarea climatizării.

Disponibilitatea la efort, pe fiecare familie, pentru reducerea efectelor poluării cu NO_x, SO_x, COV, se va manifesta atât timp cât: $C < (S_0 + V_0) - (S_1 + V_1)$;

Nivelul efortului de protecție va crește până când:

Suma „C” reprezintă disponibilitatea de a plăti pentru a reduce efectele poluării cu NO_x, SO_x, COV și ne oferă un ordin de mărime al daunei de mediu.

“Suferința” poate fi măsurată ca valoare reziduală, adică:

$< (S_0 + V_0 + X_0) - (S_1 + V_1 + X_1)$, de unde rezultă:

$\Delta X > C - (\Delta S + \Delta V)$ (pentru stabilirea valorilor medii se apelează la gupări și medii statistice).

3. Tehnica „costul călătoriei” (MPS/CC)

„Costul călătoriei” este o tehnică ce are o largă aplicabilitate pentru evaluarea zonelor naturale sau resurselor de mediu a căror preț nu a fost fixat, deoarece disponibilitatea de a plăti pentru a vizita (în scopuri recreative, culturale, științifice) o asemenea zonă poate fi considerată ca expresie a valorii asociată acesteia.

Prin urmare tehnica bazată pe „costul călătoriei” este operațională în special pentru:

- parcuri pentru petrecerea timpului liber;
- rezervații naturale, parcuri naționale, păduri și zone umede utilizate pentru petrecerea timpului liber;
- baraje, lacuri artificiale, păduri având și funcții recreative;
- aprovizionarea cu lemn pentru încălzit.

Ipotezele aplicării tehnicii „costului călătoriei” sunt următoarele:

- zona este accesibilă cel puțin în anumite perioade;
- accesul în zonă nu este restricționat de plata unei taxe (sau nivelul taxei de intrare este simbolic);
- vizitatorii rezervă mult timp sau bani pentru a ajunge în zona recreativă.

Aplicarea acestei tehnici presupune parcurgerea următoarelor etape:

- delimitarea zonelor de afluire a vizitatorilor;
- realizarea de sondaje în rândul vizitatorilor zonei;
- estimarea ratei de frecvență;
- estimarea costului călătoriei;
- calculul regresiei statistice;
- stabilirea curbei cererii.

Dificultățile (limitele) utilizării tehnicii „costul călătoriei” decurg dintr-o serie de aspecte, dintre care:

- parcurgerea traseului către zona supusă evaluării vizează și alte obiective (turistice);
- utilitatea sau inutilitatea traseului parcurs;
- estimarea valorii timpului consacrat vizionării zonei;
- posibilitățile de realizare a sondajului pe baza unui eșantion reprezentativ;
- dintre multiplele funcții ale zonei este vizată doar funcția recreativă, estetică, științifică;
- alegerea formei funcției de regresie;
- evaluarea modificărilor privind calitatea mediului: tehnica bazată pe „costul călătoriei” poate permite evaluarea incidenței modificărilor sau propunerilor de modificare a „vocației” recreative a zonei asupra ratei de frecvență a acesteia, sau importanței cererii pentru o zonă comparativ cu alta care oferă o calitate diferită a mediului. În aceste condiții este necesară măsurarea obiectivă a stării mediului, ceea ce poate fi un obiectiv dificil de atins.

O alternativă de acoperire a parte dintre aceste limitări dar și pentru standardizarea utilizării acestei metode este realizarea unui studiu de către institute de cercetare specializate sau universități care să întrețină periodic și să dezvolte o asemenea bază de date cu privire la diverse costuri, inclusiv cel al călătoriei. Anual această cercetare poate fi actualizată și ea va permite estimarea unor valori care pot fi utilizate apoi ca standarde de comparații. Pentru o zonă afectată și neinclusă în baza de date se identifică o „zonă cât mai similară” și se preiau valorile.

4. Metoda „evaluării contingentate” (MEC)

Metoda „evaluării contingentate” este o formă de studiu a pieței (ipotetice) referitoare la modificarea calității mediului:

- calitatea aerului și a apei;
- exprimarea funcției recreative „costul călătoriei (pescuit, vânatoare, plimbări, etc.);

- conservarea unor componente ale patrimoniului natural;
- valoarea de opțiune și de existență a biodiversității;
- riscuri pentru sănătate și viață;
- ameliorarea transporturilor, etc.

Ipoteze ale aplicării evaluării contingentate:

- modificarea mediului nu are impact direct asupra producției comercializate;
- nu este posibilă observarea directă a preferințelor indivizilor;
- eșantionul este reprezentativ din punct de vedere al nivelului de informare și interesului pentru problema analizată;
- există fonduri, resurse umane și de timp corespunzătoare unui studiu veritabil.

Aplicarea tehnicii „evaluării contingentate” se realizează în următoarele etape:

- delimitarea și caracterizarea problemei de mediu;
- stabilirea modului de contactare a subiecților din eșantion (poștă, telefon, întrevvedere directă);
- conceperea chestionarului sub forma unor întrebări directe sau deschise și dihotomice astfel încât:
 - să se ofere informația minim necesară celui interviuat;
 - să se poată stabili valoarea pe care interviuatul o asociază modificării calității mediului;
 - să se cunoască statutul socio - economic al interviuatului.
- Analiza datelor pe trei nivele:
 - elaborarea unui tablou de distribuție a frecvenței, relaționând nivelul indicat al consimțământului de a plăti (CAP) cu numărul aceluia care au indicat nivelul respectiv;
 - elaborarea unui tablou cu multiple intrări, pentru a relaționa nivelul CAP cu caracteristicile socio - economice ale interviuaților;
 - utilizarea tehnicilor de analiză multicriterială.

Rezervele față de utilizarea „evaluării contingentate” sunt legate de faptul că se iau în calcul punctele de vedere ale interviuaților și nu aspecte concrete ale comportamentului acestora, precum și de nivelul de instruire al interviuaților. Și în acest caz este potrivită realizarea unei baze de date cu valori medii rezultate din cercetări periodice realizate de către un institut de cercetare din domeniu. Aceste baze de date se dezvoltă și se întrețin periodic și reprezintă standarde de raportare care, deși sunt valori ipotetice - opinii, dau un nivel de benchmark foarte bun.

Studiu de caz: Între 1983 – 1985 W.Schultz (*Bessere Luft, was ist uns wert? Eine Gesellschaftliche Bedarfsanalyse auf der Basis Individueller – Bereitschaft, Universite technique de Berlin, iulie 1985*) a utilizat valoarea contingentată pentru a măsura avantajele ameliorării mediului în Berlinul de Vest, în condițiile în care orașul înregistra tot mai frecvent fenomenul formării smogului, iar locuitorii foarte bine informați în legătură cu riscurile la care sunt supuși ca urmare a acestui fenomen, manifestau o sensibilitate comportamentală deosebită față de poluarea atmosferică.

Eșantionul a cuprins 4.500 berlinezi, iar, întrebările au vizat :

- aprecierea calității aerului;
- cunoștințele despre poluarea atmosferică și efectele sale generale;
- consecințele poluării atmosferice asupra celor interviuați (sănătate, daune materiale);
- consimțământul de a plăti (CAP).

În legătură cu CAP au fost propuse două instrumente ipotetice de plată :

- toate costurile sunt suportate de poluatori;
- intervievații ar putea fi solicitați pentru a contribui la finanțarea măsurilor de reducere a poluării atmosferice.

Pentru a acoperi o cât mai mare parte a posibilelor opțiuni formulate de intervievați, a fost avută în vedere o plajă largă de valori a calității aerului, exprimată de următoarele situații:

- smog;
- aer urban;
- aer de "vacanță" (pur).

5. Metoda bazată pe relația „doză-răspuns” (MDR)

Metoda bazată pe relația „doză- răspuns” estimează impactul fizic al modificării calității mediului asupra unui receptor :

- poluarea atmosferică și coroziunea materialelor;
- ploile acide și randamentul terenurilor (agricole, forestiere);
- poluarea apei în zona costieră și sănătatea acelor care se îmbăiază, etc.

În mod curent relația „doză- răspuns” este aplicabilă în următoarele situații :

- efectul ploilor acide asupra creșterii, ofilirii sau calității culturilor și arborilor, coroziunii și aspectului materialelor și echipamentelor;
- daunele provocate sănătății umane de către poluarea atmosferică (particule în suspensie, substanțe nocive);
- impactul poluării apei asupra sănătății umane;
- salinizarea terenurilor;
- acumularea de metale grele și substanțe chimice în sol și apa subterană ca urmare a activității miniere.

Ipotezele aplicării metodei „doză- răspuns”:

- modificarea calității mediului determină, în mod direct diminuarea (sau creșterea) producției unui bun comercializat, comercializabil sau pentru care există un produs de substituție comercializat;
- efectul este evident și poate fi observat sau testat în mod empiric;
- piața funcționează bine, astfel prețul să reprezinte un bun indicator al valorii economice.

Aplicarea relației „doză- răspuns” se realizează în două faze:

- determinarea impactului fizic, apelând în acest scop la:
 - cercetări realizate în laborator sau în teren;
 - experiențe controlate;
 - tehnici de regresie;
 - modelarea fenomenelor și proceselor.
- determinarea valorii monetare a efectului fizic, scop în care se va utiliza mai ales prețul pieței (chiar dacă acesta presupune asumarea unor riscuri de deformare a rezultatelor).

Cadrul metodologic de aplicare:

- domeniul: construcții (locuințe, clădiri industrial, poduri, etc.);
- poluanții: SO₂, N₂S, NO_x, particule;
- efectul: coroziune (suprafețe de contact și alte suprafețe electrice, vopseluri, metale – oțel, zinc, etc.);
- stabilirea relației „doză- răspuns” între coroziune și concentrația de poluanți;
- inventarierea în detaliu a materialelor afectate la nivelul unei parcele/eșantion;
- extrapolarea rezultatelor inventarierii în întreaga zonă vizată.

6. Metoda costului de înlocuire

Metoda costului de înlocuire presupune evaluarea costurilor investiționale și operaționale pentru suplinirea/înlocuirea unor servicii ecosistemice.

Astfel de cheltuieli pot viza, de exemplu:

- creșterea capacității de tratare a apelor uzate;
- reconstrucție ecologică.

Metoda costului de înlocuire este operațională și pentru stocurile materiale, care includ:

- stocurile de producție (materii prime, materiale, combustibil, ambalaje, obiecte de inventar de mică valoare și scurtă durată de utilizare, piese de schimb);
- mijloace materiale de producție (producție neterminată, semifabricate);
- mijloace materiale din sfera circulației (produse finite).

Pentru astfel de situații, sursele de date sunt bilanțurile contabile și recensămintele stocurilor de materiale.

În cazul unor bunuri de folosință îndelungată ale menajelor, cum ar fi aparate TV, aparate radio etc., demersul pentru evaluarea daunelor trebuie precedat de o verificare în baza de date ale organelor de poștă și telecomunicații.

7. Metoda producției primare nete (PPN)

Această metodă se bazează pe energetica agrosistemului, respectiv pe capacitatea acestuia de a transforma energia solară în producție primară și secundară. Producția primară netă se compune din recolta obținută (R) și hrana heterotrofelor din agrobiocenoză (Rh).

Conținutul energetic al producției primare nete (exprimat în kcal), determinat în urma unor calcule ce pot fi generalizate ținând cont de coordonatele agrosistemului, poate fi transformat (pe baza unor coeficienți) în tone – echivalent – petrol, unitate care se poate evalua monetar în funcție de prețul pieței.

Aplicarea acestei metode presupune parcurgerea următoarelor etape:

- determinarea pierderii de recoltă, exprimată în tone/hectar (utilizând metoda regresională), ca urmare a degradării capacității productive a solului;
- exprimarea pierderii de recoltă în substanță uscată;
- exprimarea pierderii de recoltă în unități energetice (kcal/ha/an);
- exprimarea pierderii de recoltă în echivalent petrol;
- utilizarea prețului petrolului pentru determinarea valorii producției pierdute (VPP);
- determinarea consumului heterotrofic (Ch). Consumul heterotrofic (Ch) poate fi determinat prin următoarea formulă:

$Ch = VPP \times r$, unde r = raportul dintre volumul recoltei și cel al consumului heterotrofic, raport care poate lua valori între 2- 2,5 (stabilit pe baza unor experimente realizate).

Calculul pierderii totale din producția primară netă se realizează prin însumarea valorii recoltei pierdute (VPP) și al valorii consumului heterotrofic (Ch).

8. Metoda valorii de impozitare

În cazul bunurilor acumulate care nu sunt supuse unui mecanism de amortizare (ca modalitate de înlocuire), baza de calcul a daunelor trebuie furnizată de către organele financiare ale statului, sub forma valorii de impozitare.

Metodele 8 și 9 sunt recomandate din perspectiva raportării la fluxul de valori recunoscute de sistemul socio-economic și a evitării deformării acestuia. De exemplu, utilizarea valorii de inventar și nu a valorii reziduale ar contribui la dublarea unor valori, deoarece partea amortizată a bunurilor afectate se regăsește deja în circuitul economic, respectiv în costurile/prețurile de producție.

9. Metoda valorii reziduale

Valoarea reziduală/rămasă este valoarea inițială care nu a fost încă transferată asupra producției, prin intermediul amortizării.

Metoda se justifică din perspectiva modului de calcul al avuției naționale în expresie valorică, care are ca sursă de date mecanismele contabile și statistice.

Aplicarea metodei presupune stabilirea profilului ecologic al ecosistemelor naturale afectate, sub forma identificării și ierarhizării principalelor bunurilor ecosistemice. În funcție de caracteristicile bunurilor ecosistemice și coeficienții de importanță a acestora poate fi determinată, prin interpolare, valoarea daunelor aduse ca urmare a modificării, deteriorării, categoriilor de funcții ale ecosistemelor.

10. Metoda interpolării

Metoda interpolării se bazează pe un mix de metode: determinarea consimțământului de a plăti pentru a beneficia de un avantaj sau a evita o pagubă, ierarhizarea cu ajutorul metodei DELPHI - tehnica comparațiilor binare, identificarea preferințelor utilizatorilor primari, secundari și terțiari cu ajutorul unor metode de cercetare sociologică.

Pentru utilizarea metodei este necesară parcurgerea a trei etape:

1. Identificarea bunurilor ecosistemice, recurgând în acest scop la ancheta sociologică și dezbaterile de grup cu utilizatorii interesați, ambele metode reliefând perceperea suportului natural oferit de zona în care sunt înregistrate daunele.
2. Evaluarea importanței și implicit ierarhizarea bunurilor ecosistemice identificate, ceea ce va permite delimitarea principalelor bunuri ecosistemice identificate. În această etapă sunt implicate separat cele trei categorii de utilizatori-primari/locali, secundari/factori de decizie județeni și terțiari/factori de decizie naționali, iar agregarea rezultatelor se bazează pe coeficienți de importanță, cea mai mare pondere acordându-se utilizatorilor primari.
3. Stabilirea valorii monetare a bunurilor ecosistemice, având ca bază de raportare un bun ecosistemic principal pentru care există o piață funcțională relevantă, caz în care pot fi determinate valoarea de piață și surplusul consumatorului (componente ale consimțământului de a plăti pentru a beneficia de un avantaj sau pentru a evita o pagubă de mediu).

Cele trei etape permit stabilirea profilului ecologic al zonei pe baza variabilelor individuale (vârstă, sex, identitate etc) și de grup (sistem de valori, teritorialitate și etnocentrism etc) ale modelului simplificat de percepere a mediului. De menționat că modificarea variabilelor presupune un proces de actualizare a profilului ecologic al zonei.

11. **Metoda valorii de piață**, care reflectă raportul dintre cererea și oferta asociate unui bun supus daunei (materii prime, materiale etc.). Pentru același bun, valoarea de piață diferă în spațiu la momentul înregistrării daunei și de aceea va trebui să ne raportăm la un preț mediu.

12. **Metoda valorii de achiziționare**

Valoarea de achiziționare include valoarea de piață și cheltuielile ocazionate de transportul bunurilor supuse dăunării la locul de depozitare gestionat de păgubit.

Având la bază aceste metode și tehnici de evaluare a daunelor produse de tipurile de risc specifice Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor a fost creată lista de control din tabelul de mai jos.

Tabel 24 - Listă de control privind metodele și tehnicile de evaluare a daunelor specifice MMAP

Nr. crt.	Codificare	Denumirea metodei de evaluare
1.	MPS/PI	Tehnica prețurilor implicite
2.	MPS/CP	Tehnica cheltuielilor de protecție
3.	MPS/CC	Tehnica costul călătoriei
4.	MEC	Metoda evaluării contingentate
5.	MDR	Metoda bazată pe relația doză - răspuns
6.	PPN	Metoda producției primare nete
7.	MVI	Metoda valorii de impozitare
8.	MVR	Metoda valorii reziduale
9.	MI	Metoda interpolării
10.	MCI	Metoda costului de înlocuire
11.	MVP	Metoda valorii de piață
12.	MVA	Metoda valorii de achiziționare

Din punct de vedere al **tipurilor de daune** se identifică 3 mari categorii: daune economice, daune socio-umane și daune de mediu.

1. Daunele economice se referă la daunele provocate asupra următoarelor componente:
 - a. Clădiri (civile, industriale, agrozootehnice) și anexe gospodărești;
 - b. Construcții inginerești;
 - c. Bunuri economice (de producție și consum).
2. Daunele socio-umane cu referire la creșterea ratelor:
 - a. Morbidității;
 - b. Mortalității.
3. Daunele de mediu se referă la daunele și/sau dezechilibrele ecosistemelor care se reflectă în cadrul serviciilor furnizate de acestea:
 - a. Bunuri ecosistemice de producție și serviciile furnizate;
 - b. Bunuri ecosistemice de reglare și control și serviciile furnizate;
 - c. Bunurile ecosistemice culturale și serviciile furnizate;
 - d. Bunurile ecosistemice de suport.

Toate aceste componente prezentate mai sus au fost centralizate și sunt prezentate în cadrul tabelului de mai jos.

Tabel 25 - Listă de control privind tipul și forma daunelor relevante pentru scopul proiectului

Nr.crt.	Codificare	Tipul daunelor		Forma daunelor
1	DEc1	Economice	Clădiri (civile, industriale, agrozootehnice) și Anexe gospodărești	Deteriorarea/distrugerea învelitorilor/acoperișurilor
2	DEc2			Deteriorarea/distrugere împrejurimilor
3	DEc3			Deteriorarea/distrugerea suprafeței vitrate
4	DEc4			Deteriorarea/distrugerea hidroizolațiilor
5	DEc5			Distrugerea parțială a clădirii
6	DEc6			Distrugerea totală a clădirii
7	DEc7			Deteriorarea zugrăvelilor exterioare
8	DEc8			Deteriorarea tencuielilor
9	DEc9			Deteriorarea trotuarelor de protecție
10	DEc10			Pierderea stabilității - deteriorarea structurii de rezistență a clădirii
11	DEc11			Accentuarea coroziunii
12	DEc11	Economice	Construcții ingineresti	Blocarea unor căi de transport
13	DEc12			Deteriorarea rețelelor electrice
14	DEc13			Deteriorarea/distrugerea unor diguri
15	DEc14			Deteriorarea/distrugerea unor taluzuri
16	DEc15			Deteriorarea căilor de transport - prabușirea unor segmente de drum
17	DEc16			Deteriorarea căilor de transport - deteriorarea covorului asfaltic
18	DEc17			Deteriorarea căilor de transport - deteriorarea terasamentului
19	DEc18			Deteriorarea traversarilor de ape / accentuarea coroziunii
20	DEc19			Pierderea stabilității
21	DEc20			Economice
22	DEc21	Pierderi de păsări domestice		
23	DEc22	Pierderi de animale domestice		
24	DEc23	Pierderi de materii prime		
25	DEc24	Pierderi de materiale		
26	DEc25	Pierderi de combustibil		
27	DEc26	Pierderi ale obiectelor de inventar		
28	DSo1	Socio-umană	Morbiditate	Îmbolnăviri
29	DSo2			Vătămări (leziuni) severe
30	DSo3			Intoxicații cu diferite substanțe
31	DSo4			Arsuri
32	DSo5			Dizabilități
33	DSo6		Mortalitate	Mortalitate cauzată de infecțiile respiratorii

Nr.crt.	Codificare	Tipul daunelor		Forma daunelor
34	DS07			Mortalitate cauzată de demență
35	DS08			Mortalitate cauzată de bolile de cancer
36	DS09			Mortalitate ca urmare a arsurilor grave
37	DS010			Mortalitate ca urmare a unor accidente (prăbușiri, accidente rutiere, feroviare, navale, aeriene)
38	DBEP1	De mediu	Bunuri ecosistemice de producție	Scăderea randamentului ecosistemelor (agrosistemelor / ecosistemelor forestiere / zone umede)
39	DBEP2			Cereale
40	DBEP3			Fructe
41	DBEP4			Legume
42	DBEP5			Carne
43	DBEP6			Produce lactate
44	DBEP7			Miere de albine
45	DBEP8			Fructe de pădure
46	DBEP9			Ciuperci
47	DBEP10			Vânat
48	DBEP11			Pește
49	DBEP12			Apă de băut (apă de suprafață)
50	DBEP13			Apă de băut (apă subterană)
51	DBEP14			Fibre și alte materiale provenite de la plante și animale pentru utilizare directă (lemn, flori, piele) sau prelucrare (celuloza pentru hartie, bumbac pentru haine)
52	DBEP15			Materiale de origine animală pentru furaje și îngrășăminte în agricultura și acvacultura
53	DBEP16			Material genetic (ADN) de la plante și animale sălbatice pentru procese industriale și farmaceutice
54	DBEP17			Apă de suprafață sau subterană pentru uz casnic (șpalat)
55	DBEP18			Apă de suprafață sau subterană pentru uz agricol
56	DBEP19			Apă de suprafață sau subterană destinată consumului de către animale
57	DBEP20			Combustibili din lemn
58	DBEP21			Combustibili din paie
59	DBEP22			Combustibili din plante energetice
60	DBEP23			Munca fizică furnizată de animale
61	DBEP24			Sare
62	DBEP25			Lumină emanată de soare
63	DBEP26			Căldură emanată de soare
64	DBEP27			Minerale metalice
65	DBEP28			Minerale
66	DBEP29			Agregate

Nr.crt.	Codificare	Tipul daunelor	Forma daunelor
67	DBEP30		Pigmenți
68	DBEP31		Materiale de construcții (nisip/argilă)
69	DBEP32		Vânt
70	DBEP33		Valuri
71	DBEP34		Hidroenergie
72	DBEP35		Cărbune
73	DBEP36		Petrol
74	DBEP37		Gaze naturale
75	DBER1	Bunuri ecosistemice de reglare și control	Bio-remediere
76	DBER2		Detoxifiere biochimică
77	DBER3		Descompunere
78	DBER4		Mineralizare
79	DBER5		Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea de către microorganisme* ⁹
80	DBER6		Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea de către alge*
81	DBER7		Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea de către plante*
82	DBER8		Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea de către animale*
83	DBER9		Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea în apă
84	DBER10		Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea în sedimente*
85	DBER11		Adsorbția și legarea de metale grele în ecosistem
86	DBER12		Adsorbția și legarea compușilor organici în ecosistem
87	DBER13		Diluția gazelor, fluidelor, deșeurilor solide și a apelor uzate în atmosferă
88	DBER14		Diluția gazelor, fluidelor, deșeurilor solide și a apelor uzate în lacuri
89	DBER15		Diluția gazelor, fluidelor, deșeurilor solide și a apelor uzate în râuri
90	DBER16		Diluția gazelor, fluidelor, deșeurilor solide și a apelor uzate în sedimente
91	DBER17		Infrastructură verde pentru reducerea zgomotului
92	DBER18		Infrastructură verde pentru reducerea mirosului
93	DBER19		Infrastructură verde pentru reducerea impactului vizual
94	DBER20		Protejarea de eroziune prin vegetație
95	DBER21		Stabilizarea alunecărilor de teren prin vegetație
96	DBER22		Apărarea împotriva inundațiilor prin acoperirea corespunzătoare a terenurilor cu vegetație
97	DBER23		Perdele forestiere de protecție a terenurilor agricole
98	DBER24		Dispersia atmosferică

⁹ * - se are în vedere inclusiv funcția de stocare a carbonului și / sau a altor gaze cu efect de seră

Nr.crt.	Codificare	Tipul daunelor		Forma daunelor
99	DBER25			Diluarea atmosferică
100	DBER26			Adsorbția apei în sedimente
101	DBER27			Sechestrarea apei în sedimente
102	DBER28			Stocarea bioxidului de carbon
103	DBER29			Protecția oferită de terase nisipoase și nămolose
104	DBER30			Control topografic al eroziunii eoliene
105	DBEC1	Bunuri culturale	ecosistemice	Observații <i>in-situ</i> a biodiversității (plante, păsări, mamifere)
106	DBEC2			Drumeții
107	DBEC3			Alpinism
108	DBEC4			Plimbare cu barca
109	DBEC5			Pescuit de agrement
110	DBEC6			Vânătoare de agrement
111	DBEC7			Subiect științific
112	DBEC8			Subiect educativ
113	DBEC9			Patrimoniu cultural
114	DBEC10			Patrimoniu estetic
115	DBEC11			Plante emblematice
116	DBEC12			Animale emblematice
117	DBEC13			Plante considerate sacre / mitologice
118	DBEC14			Animale considerate sacre / mitologice
119	DBEC15			Bucuria interacțiunii cu speciile sălbatice
120	DBEC16			Observarea peisajelor naturale
121	DBEC17			Dorința de a păstra plante, animale, ecosisteme, peisaje pentru experiența și utilizarea de către generațiile viitoare
122	DBEC18			Peșteri
123	DBEC19	Roci considerate sacre sau alte structuri fizice sau spațiale		
124	DBES1	Bunuri ecosistemice de suport		Menținerea ciclului de viață
125	DBES2			Protecția habitatelor
126	DBES3			Protecția fondului cinegetic
127	DBES4			Controlul bolilor și dăunătorilor
128	DBES5			Formarea solului
129	DBES6			Calitatea și cantitatea apei
130	DBES7			Compoziția atmosferei
131	DBES8			Reglarea climei
132	DBES9			Procese chimice și fizice naturale (briza terestră și marină, zăpada)

Ținând cont de aspectele prezentate anterior s-a considerat mai mult decât necesară punerea în aplicare a conceptelor și integrarea acestora unitar pentru fiecare tip de risc specific MMAP, rezultând 12 tabele în cadrul cărora sunt prezentate tipurile și formele de daune probabile coroborat cu metodele de evaluare care au fost ulterior asociate riscurilor¹⁰ în cauză.

Tabel 26 - Daune provocate de accidente, explozii și incendii în industrie, inclusiv prăbușiri de teren cauzate de exploatarea miniere sau alte activități tehnologice

Fenomenul	Dauna		Metode de evaluare		
	Tip	Forma			
Poluări accidentale	Economice	Clădiri (civile, industriale, agrozootehnice) și Anexe gospodărești	Deteriorarea/distrugerea suprafeței vitrate/creșterea opacității	MCI	
			Deteriorarea zugrăvelilor exterioare	MCI; MDR	
			Accentuarea coroziunii	MDR	
		Bunuri economice (producție și consum)	Construcții inginerești	Deteriorarea traversarilor de ape/accentuarea coroziunii	MCI; MVR
			Bunuri economice (producție și consum)	Pierderi de păsări domestice	MVI; MVA
				Pierderi de animale domestice	MVI; MVA
		Scăderea calității materiilor prime din cauza poluării		MVI; MVA	
	Socio-umană	Morbiditate	Îmbolnăviri	MPS/PI; MEC; MDR	
			Intoxicații cu diferite substanțe	MPS/PI; MEC; MDR	
		Mortalitate	Mortalitate cauzată de infecțiile respiratorii	MPS/PI	
			Mortalitate cauzată de demență	MPS/PI	
			Mortalitate cauzată de bolile de cancer	MPS/PI	
	De mediu	Bunuri ecosistemice de producție	Scăderea randamentului ecosistemelor (agrosistemelor / ecosistemelor forestiere / zone umede)	MDR	
			Apă de băut (apă de suprafață)	MPS/CP	
			Apă de băut (apă subterană)	MPS/CP	
			Apă de suprafață sau subterană pentru uz casnic (spalat)	MPS/CP	
			Apă de suprafață sau subterană pentru uz agricol	MPS/CP	
			Apă de suprafață sau subterană destinată consumului de către animale	MPS/CP	
		Bunuri ecosistemice de reglare și control	Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea de către microorganisme	MCI	
			Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea de către alge	MCI	
			Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea de către plante	MCI	
			Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea de către animale	MCI	
			Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea în apă	MCI	
Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea în sedimente			MCI		
Adsorbția și legarea de metale grele în ecosistem			MCI		
Adsorbția și legarea compușilor organici în ecosistem			MCI		
Diluția gazelor, fluidelor, deșeurilor solide și a apelor uzate în atmosferă			MCI		
Diluția gazelor, fluidelor, deșeurilor solide și a apelor uzate în lacuri			MCI		
Diluția gazelor, fluidelor, deșeurilor solide și a apelor uzate în râuri	MCI				

¹⁰ Tipurile de riscuri sunt denumite conform Anexei nr 1 a HG 557/2016

			Diluția gazelor, fluidelor, deșeurilor solide și a apelor uzate în sedimente	MCI
			Infrastructură verde pentru reducerea mirosului	MCI
			Infrastructură verde pentru reducerea impactului vizual	MCI
		Bunuri ecosistemice de suport	Cantitatea și calitatea apei	MPS/CP
		Bunuri ecosistemice de suport	Compoziția atmosferei	MPS/CP

Tabel 27 - Daune provocate de accidente, explozii și incendii în activități de transport și depozitare produse periculoase – implicații pe amplasament

Fenomenul	Dauna			Metode de evaluare
	Tip	Forma		
Poluări accidentale	Socio-umană	Morbiditate	Îmbolnăviri	MDR
			Intoxicații cu diferite substanțe	MDR
		Mortalitate	Mortalitate cauzată de infecțiile respiratorii	MPS/PI
			Mortalitate cauzată de bolile de cancer	MPS/PI
			Mortalitate ca urmare a unor accidente (prăbușiri, accidente rutiere, feroviare, navale, aeriene)	MPS/PI
		De mediu	Bunuri ecosistemice de producție	Apă de băut (apă de suprafață)
	Apă de băut (apă subterană)			MPS/CP
	Apă de suprafață sau subterană pentru uz casnic (spalat)			MPS/CP
	Apă de suprafață sau subterană pentru uz agricol			MPS/CP
	Apă de suprafață sau subterană destinată consumului de către animale			MPS/CP
	Bunuri ecosistemice de reglare și control		Adsorbția și legarea de metale grele în ecosistem	MCI
			Adsorbția și legarea compușilor organici în ecosistem	MCI
			Infrastructură verde pentru reducerea mirosului	MCI
			Infrastructură verde pentru reducerea impactului vizual	MCI
	Bunuri ecosistemice de suport		Compoziția atmosferei	MPS/CP

Tabel 28 - Daune provocate de accidente, explozii și incendii în activități de transport și depozitare produse periculoase – implicații în afara amplasamentului

Fenomenul	Dauna			Metode de evaluare
	Tip	Forma		
Poluări accidentale	Economice	Clădiri (civile, industriale, agrozootehnice) și Anexe gospodărești	Deteriorarea/distrugere împrejurimilor	MCI
			Deteriorarea/distrugerea suprafeței vitrate/creșterea opacității	MCI
			Deteriorarea zugrăvelilor exterioare	MCI
		Bunuri economice (producție și consum)	Pierderi de păsări domestice	MVP
			Pierderi de animale domestice	MVP
		Socio-umană	Morbiditate	Îmbolnăviri
	Intoxicații cu diferite substanțe			MDR
	Mortalitate		Mortalitate cauzată de infecțiile respiratorii	MPS/PI
		Mortalitate cauzată de bolile de cancer	MPS/PI	

	De mediu		Mortalitate ca urmare a unor accidente (prăbușiri, accidente rutiere, feroviare, navale, aeriene)	MPS/PI	
			Bunuri ecosistemice de producție	Scăderea randamentului ecosistemelor (agrosistemelor / ecosistemelor forestiere / zone umede)	MPS/CP
				Apă de băut (apă de suprafață)	MPS/CP
				Apă de băut (apă subterană)	MPS/CP
				Apă de suprafață sau subterană pentru uz casnic (spalat)	MPS/CP
				Apă de suprafață sau subterană pentru uz agricol	MPS/CP
				Apă de suprafață sau subterană destinată consumului de către animale	MPS/CP
			Bunuri ecosistemice de reglare și control	Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea de către microorganismele	MCI
				Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea de către alge	MCI
				Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea de către plante	MCI
				Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea de către animale	MCI
				Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea în apă	MCI
				Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea în sedimente	MCI
				Diluția gazelor, fluidelor, deșeurilor solide și a apelor uzate în lacuri	MCI
				Diluția gazelor, fluidelor, deșeurilor solide și a apelor uzate în râuri	MCI
			Bunuri ecosistemice de suport	Cantitatea și calitatea apei	MPS/CP
				Compoziția atmosferei	MPS/CP

Tabel 29 - Daune provocate de accidente, explozii și incendii în activități de transport și depozitare produse periculoase – accidente cu produse periculoase pe timpul activității de transport

Fenomenul	Dauna			Metode de evaluare
	Tip	Forma		
Poluări accidentale	Socio-umane	Morbiditate	Intoxicații cu diferite substanțe	MDR
		Mortalitate	Mortalitate cauzată de infecțiile respiratorii	MPS/PI
			Mortalitate ca urmare a unor accidente (prăbușiri, accidente rutiere, feroviare, navale, aeriene)	MPS/PI
	De mediu	Bunuri ecosistemice de producție	Scăderea randamentului ecosistemelor (agrosistemelor / ecosistemelor forestiere / zone umede)	MVP
			Apă de băut (apă de suprafață)	MPS/CP
			Apă de băut (apă subterană)	MPS/CP
			Apă de suprafață sau subterană pentru uz casnic (spalat)	MPS/CP
			Apă de suprafață sau subterană pentru uz agricol	MPS/CP
		Bunuri ecosistemice de reglare și control	Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea de către microorganismele	MCI
		Bunuri ecosistemice de suport	Cantitatea și calitatea apei	MPS/CP
			Compoziția atmosferei	MPS/CP

Tabel 30 - Daune provocate de accidente, explozii și incendii în activități de transport terestru

Fenomenul	Dauna			Metode de evaluare
	Tip	Forma		
Poluări accidentale	Economice	Clădiri (civile, industriale, agrozootehnice) și Anexe gospodărești	Accentuarea coroziunii	MDR
	Socio-umane	Morbiditate	Vătămări (leziuni) severe	MDR
			Intoxicații cu diferite substanțe	MDR
		Mortalitate	Mortalitate cauzată de infecțiile respiratorii	MPS/PI
			Mortalitate ca urmare a unor accidente (prăbușiri, accidente rutiere, feroviare, navale, aeriene)	MPS/PI
	De mediu	Bunuri ecosistemice de producție	Scăderea randamentului ecosistemelor (agrosistemelor / ecosistemelor forestiere / zone umede)	MVP
			Apă de băut (apă de suprafață)	MPS/CP
			Apă de băut (apă subterană)	MPS/CP
			Apă de suprafață sau subterană pentru uz casnic (spalat)	MPS/CP
			Apă de suprafață sau subterană pentru uz agricol	MPS/CP
			Apă de suprafață sau subterană destinată consumului de către animale	MPS/CP

Tabel 31 - Daune provocate de accidente, explozii și incendii în activități de transport aerian

Fenomenul	Dauna			Metode de evaluare
	Tip	Forma		
Poluări accidentale	De mediu	Bunuri ecosistemice de producție	Scăderea randamentului ecosistemelor (agrosistemelor / ecosistemelor forestiere / zone umede)	MVP

Tabel 32 - Daune provocate de accidente, explozii și incendii în activități de transport naval

Fenomenul	Dauna			Metode de evaluare	
	Tip	Forma			
Poluări accidentale	Socio-umane	Morbiditate	Vătămări (leziuni) severe	MDR; MPS/PI	
			Intoxicații cu diferite substanțe	MDR; MPS/PI	
			Arsuri	MDR; MPS/PI	
			Dizabilități	MDR; MPS/PI	
		Mortalitate	Mortalitate ca urmare a arsurilor grave	MPS/PI	
			Mortalitate ca urmare a unor accidente (prăbușiri, accidente rutiere, feroviare, navale, aeriene)	MPS/PI	
		De mediu	Bunuri ecosistemice de producție	Scăderea randamentului ecosistemelor (ecosistemelor acvatice / zone umede)	MVP
				Pește	MVP
	Bunuri ecosistemice de		Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea de către microorganisme	MCI	
		Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea de către alge	MCI		

	reglare și control	Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea în apă	MCI
		Filtrarea/captarea/stocarea/acumularea în sedimente	MCI
		Adsorbția și legarea compușilor organici în ecosistem	MCI
		Adsorbția apei în sedimente	MCI
	Bunuri ecosistemice de suport	Pescuit de agrement	MPS/CC
	Bunuri ecosistemice de suport	Protecția habitatelor	MPS/CP
		Cantitatea și calitatea apei	MPS/CP

Tabel 33 - Daune provocate de fenomene meteo periculoase – furtuni și viscol

Fenomenul	Dauna			Metode de evaluare
	Tip	Forma		
Fenomene meteorologice periculoase	Economice	Clădiri (civile, industriale, agrozootehnice) și Anexe gospodărești	Deteriorarea/distrugerea învelitorilor/acoperișurilor	MCI
			Deteriorarea/distrugere împrejurimilor	MCI
			Deteriorarea/distrugerea suprafeței vitrate/creșterea opacității	MCI
			Deteriorarea tencuielilor	MCI
		Construcții inginerești	Blocarea unor căi de transport	MPS/CP
			Deteriorarea rețelelor electrice	MCI
		Bunuri economice (producție și consum)	Pierderi de păsări domestice	MVP
			Pierderi de animale domestice	MVP
	Deteriorarea/distrugerea serelor și/sau solarilor		MCI	
	Socio-umane	Morbiditate	Vătămări (leziuni) severe	MPS/PI
		Mortalitate	Mortalitate ca urmare a unor accidente (prăbușiri, accidente rutiere, feroviare, navale, aeriene)	MPS/PI
	De mediu	Bunuri ecosistemice de reglare și control	Perdele forestiere de protecție a terenurilor agricole	MCI
		Bunuri ecosistemice de suport	Drumeții	MPS/CC
			Alpinism	MPS/CC
Plimbare cu barca			MPS/CC	
Pescuit de agrement			MPS/CC	

Tabel 34 - Daune provocate de fenomene meteo periculoase – tornade

Fenomenul	Dauna			Metode de evaluare
	Tip	Forma		
Fenomene meteorologice periculoase	Economice	Clădiri (civile, industriale, agrozootehnice) și Anexe gospodărești	Deteriorarea/distrugerea învelitorilor/acoperișurilor	MCI
			Deteriorarea/distrugere împrejurimilor	MCI
			Deteriorarea/distrugerea suprafeței vitrate/creșterea opacității	MCI
			Deteriorarea/distrugerea hidroizolațiilor	MCI
			Distrugerea parțială a clădirii	MCI
			Distrugerea totală a clădirii	MCI
			Deteriorarea zugrăvelilor exterioare	MCI

			Deteriorarea tencuielilor	MCI
			Pierderea stabilității - deteriorarea structurii de rezistență a clădirii	MCI
		Construcții ingineresti	Blocarea unor căi de transport	MCI
			Deteriorarea rețelelor electrice	MCI
			Deteriorarea/distrugerea unor diguri	MCI
			Deteriorarea/distrugerea unor taluzuri	MCI
			Deteriorarea căilor de transport - prabușirea unor segmente de drum	MCI
			Deteriorarea căilor de transport - deteriorarea terasamentului	MCI
			Pierderea stabilității	MCI
		Bunuri economice (producție și consum)	Pierderi de bunuri perisabile	MVP
			Pierderi de păsări domestice	MVP
			Pierderi de animale domestice	MVP
			Pierderi de materii prime	MVP
			Pierderi de materiale	MVP
	Pierderi de combustibil		MVP	
	Pierderi ale obiectelor de inventar		MCI	
	Deteriorarea/distrugerea serelor și/sau solarilor		MCI	
	Deteriorarea/distrugerea/pierderea culturilor	MCI		
	Socio-umane	Morbiditate	Vătămări (leziuni) severe	MDR; MPS/PI
			Dizabilități	MDR; MPS/PI
		Mortalitate	Mortalitate ca urmare a unor accidente (prăbușiri, accidente rutiere, feroviare, navale, aeriene)	MPS/PI
	De mediu	Bunuri ecosistemice de producție	Cereale	MVP; MI
			Fructe	MVP; MI
			Legume	MVP; MI
			Carne	MVP; MI
		Bunuri ecosistemice de reglare și control	Infrastructură verde pentru reducerea zgomotului	MCI
			Infrastructură verde pentru reducerea mirosului	MCI
			Infrastructură verde pentru reducerea impactului vizual	MCI
Perdele forestiere de protecție a terenurilor agricole			MCI	
Bunuri ecosistemice culturale		Patrimoniu cultural	MCI	
		Patrimoniu estetic	MCI	

Tabel 35 - Daune provocate de fenomene meteo periculoase – temperaturi extreme

Fenomenul	Dauna			Metode de evaluare
	Tip	Forma		
Fenomene meteorologice periculoase	Economice	Construcții ingineresti	Deteriorarea căilor de transport - deteriorarea covorului asfaltic	MCI
			Deteriorarea căilor de transport - deteriorarea șinei de cale ferată	MCI
		Bunuri economice (producție și consum)	Pierderi de bunuri perisabile	MVP
			Pierderi de păsări domestice	MVP
			Pierderi de animale domestice	MVP

	Socio-umană	Morbiditate	Deteriorarea/distrugerea/pierderea culturilor	MVP	
			Îmbolnăviri	MDR; MPS/PI	
		Vătămări (leziuni) severe	MDR; MPS/PI		
	De mediu	Mortalitate		Mortalitate ca urmare a unor accidente (prăbușiri, accidente rutiere, feroviare, navale, aeriene)	MPS/PI
				Bunuri ecosistemice de producție	Scăderea randamentului ecosistemelor (agrosistemelor / ecosistemelor forestiere / zone umede)
		Cereale	MVP; MI		
		Fructe	MVP; MI		
		Legume	MVP; MI		
		Produse lactate	MVP; MI		
		Pește	MVP; MI		
		Apă de băut (apă de suprafață)	MPS/CP		
		Apă de băut (apă subterană)	MPS/CP		
		Apă de suprafață sau subterană pentru uz casnic (șpalat)	MPS/CP		
		Apă de suprafață sau subterană pentru uz agricol	MPS/CP		
		Apă de suprafață sau subterană destinată consumului de către animale	MPS/CP		
		Hidroenergie	MCI		
		Bunuri ecosistemice de suport	Drumeții		MPS/CC
			Alpinism		MPS/CC
			Plimbare cu barca		MPS/CC
			Pescuit de agrement	MPS/CC	
			Cantitatea și calitatea apei	MCI; MPS/CP	

Tabel 36 - Daune provocate de fenomene meteo periculoase – avalanșe

Fenomenul	Dauna		Metode de evaluare	
	Tip	Forma		
Fenomene meteorologice periculoase	Economice	Clădiri (civile, industriale, agrozootehnice) și Anexe gospodărești	Deteriorarea/distrugerea învelitorilor/acoperișurilor	MCI
			Deteriorarea/distrugere împrejurimilor	MCI
			Deteriorarea/distrugerea suprafeței vitrate/creșterea opacității	MCI
			Distrugerea parțială a clădirii	MVI
			Distrugerea totală a clădirii	MVI
			Deteriorarea zugrăvelilor exterioare	MCI
			Deteriorarea tencuielilor	MCI
			Pierderea stabilității - deteriorarea structurii de rezistență a clădirii	MVI
		Construcții inginerești	Blocarea unor căi de transport	MCI
			Deteriorarea rețelelor electrice	MCI
			Deteriorarea/distrugerea unor diguri	MCI
			Deteriorarea/distrugerea unor taluzuri	MCI

			Deteriorarea căilor de transport - prabușirea unor segmente de drum	MCI
			Pierderea stabilității	MCI
		Bunuri economice (producție și consum)	Pierderi de păsări domestice	MVP
			Pierderi de animale domestice	MVP
			Pierderi de materii prime	MVP
			Pierderi ale obiectelor de inventar	MVP
	Socio-umană	Morbiditate	Îmbolnăviri	MPS/PI
			Vătămări (leziuni) severe	MPS/PI
			Dizabilități	MPS/PI
		Mortalitate	Mortalitate ca urmare a unor accidente (prăbușiri, accidente rutiere, feroviare, navale, aeriene)	MPS/PI
	De mediu	Bunuri ecosistemice de producție	Fructe de pădure	MVP; MI
			Vânat	MVP; MI
			Pește	MVP; MI
			Combustibili din lemn	MVP; MI
			Cărbune	MVP; MI
		Bunuri ecosistemice de reglare și control	Infrastructură verde pentru reducerea zgomotului	MCI
			Infrastructură verde pentru reducerea mirosului	MCI
			Infrastructură verde pentru reducerea impactului vizual	MCI
			Protejarea de eroziune prin vegetație	MCI
			Stabilizarea alunecărilor de teren prin vegetație	MCI

Tabel 37 - Daune provocate de fenomene meteo periculoase – grindină

Fenomenul	Dauna			Metode de evaluare
	Tip	Forma		
Fenomene meteorologice periculoase	Economice	Clădiri (civile, industriale, agrozootehnice) și Anexe gospodărești	Deteriorarea/distrugerea învelitorilor/acoperișurilor	MCI
			Deteriorarea/distrugerea suprafeței vitrate/creșterea opacității	MCI
			Deteriorarea/distrugerea hidroizolațiilor	MCI
			Deteriorarea zugrăvelilor exterioare	MCI
			Deteriorarea tencuielilor	MCI
		Bunuri economice (producție și consum)	Pierderi de păsări domestice	MVP
			Pierderi de animale domestice	MVP
			Pierderi de materiale	MVP
			Pierderi ale obiectelor de inventar	MVP
			Deteriorarea/distrugerea serelor și/sau solarilor	MCI
			Deteriorarea/distrugerea/pierderea culturilor	MVP
	Socio-umane	Morbiditate	Vătămări (leziuni) severe	MPS/PI
		Mortalitate	Mortalitate ca urmare a unor accidente (prăbușiri, accidente rutiere, feroviare, navale, aeriene)	MPS/PI
	De mediu		Cereale	MVP; MI

		Bunuri ecosistemice de producție	Fructe	MVP; MI
			Legume	MVP; MI
			Fructe de pădure	MVP; MI
			Ciuperci	MVP; MI
		Bunuri ecosistemice de reglare și control	Infrastructură verde pentru reducerea zgomotului	MCI
			Infrastructură verde pentru reducerea mirosului	MCI
			Infrastructură verde pentru reducerea impactului vizual	MCI

Astfel, luând în considerare toate cele de mai sus, precum și

- nevoia de a trece de la o evaluare monetară estimativă (așa cum are loc în prezent, în majoritatea cazurilor) la o evaluare normată, fundamentată de tehnici și metode anume prevăzute pentru toate tipurile și formele de daune identificate, precum și
- nevoia de a extinde procesul de constatare și evaluare a daunelor și la cele aduse mediului, mai cu seamă în situația în care nu poate fi stabilită o legătură și alocată o culpă vreunei persoane fizice și/sau juridice, așa cum este în cazul fenomenelor meteorologice periculoase, altele decât cele de tip hidrologic,

opțiunea de a transpune în procedura de sistem de elaborat în Activitatea 4.2.3 a proiectului a obligației CSC&EP de a constata și evalua și daunele produse de furtuni și viscol, tornade, temperaturi extreme, avalanșe și căderi masive de zăpadă, grindină (în situația în care nu produce inundații), atât asupra infrastructurii de diferite tipuri, dar și a celor aduse mediului, poate fi realizată. În această situație devine necesară

- cooptarea în cadrul CSC&EP și a instituțiilor de la nivel județean cu competențe specifice, respectiv: Agenția Județeană pentru Protecția Mediului, Serviciile Teritoriale ale ANANP, Comisariatele Gărzii de Mediu, precum și a altor autorități și instituții publice cu responsabilități în domeniu, după caz, atunci când daunele înregistrate la nivel local sunt din sfera acestora de competență
- adăugarea la rapoartele operative realizate în prezent la nivel local și a constatării daunelor aduse mediului prin suplimentarea acestora în anexă cu listele de control prezentate mai sus ce detaliază tipurile și formele daunelor
- suplimentarea procesului-verbal de constatare-evaluare și a raportului sinteză cu secțiuni referitoare la daunele aduse mediului în care pot fi transpuse/ suplimentate (la nevoie) cele indicate în listele de control
- informarea corespunzătoare a conducătorilor UAT-urilor, Instituțiilor Prefectului, Consiliilor Județene și a CJSU-urilor și aparatului acestora cu privire la necesitatea constatării/evaluării și a daunelor aduse mediului conform listelor de control prezentate
- suport metodologic pus la dispoziție ulterior (ghiduri detaliate de aplicare a metodelor și tehnicilor de evaluare, posibile instruirii de preferat în format de tip e-learning pentru a putea fi disponibile oricând, oricărui membri ai CSC&EP, indiferent de experiența acestora)) instituțiilor implicate pentru elaborarea procedurilor operaționale și aplicarea metodelor și tehnicilor de evaluare indicate
- o viitoare integrare cu aplicația DISPECERAT cu includerea unui modul suplimentar de raportare/ comunicare a daunelor aduse mediului și prejudiciului evaluat, posibil inter-conectată cu aplicația IGSU (DEZ-INVENTAR) sau alte aplicații relevante. În acest sens, listele de control elaborate pot reprezenta un suport deja existent pentru elaborarea specificațiilor tehnice necesare unui astfel de modul.

Avantajele alegerii acestei opțiuni:

- raportarea la o procedură de constatare și evaluare ce rezultă într-o valoare normată, fundamentată a prejudiciului
- liste de control detaliate cu privire la formele de daune ce pot fi evaluate

- corespondență între tipurile și formele daunelor și metodele/tehnicele de evaluare de aplicat
- eliminarea subiectivismului și trecerea către obiectivism
- uniformizarea modului de evaluare a daunelor și a cuantificării prejudiciilor
- posibilitatea de analize detaliate pe tipuri și forme de daune din perspectiva luării măsurilor de prevenție
- complementaritatea cu metodologia IGSU prin adăugarea metodelor de evaluare a daunelor aduse mediului
- acuratețe mai mare în evaluarea prejudiciilor și alocarea fondurilor bugetare pentru remediere
- valoare adăugată pe termen lung din perspectiva aplicării procedurii și metodelor de evaluare și de persoane nou incluse în CSC&EP
- profesionalizarea specialiștilor tehnici desemnați de autoritățile competente pentru a participa în cadrul CSC&EP
- sporirea gradului de asumare a concluziilor CSC&EP și evitarea situațiilor în care anumite instituții precum ISC refuză să își asume evaluarea monetară a daunelor
- pentru situațiile în care proprietarul/administratorul bunului afectat nu are buget necesar unei expertizări tehnice (contra-cost), aplicarea metodelor/tehnicilor de evaluare poate crea un fundament pentru alocarea de fonduri pentru remediere, fie de la bugetul local, fie din fondurile de rezervă

Dezavantajele alegerii acestei opțiuni:

- necesitatea de suplimentare a rapoartelor operative/ proceselor verbale de constatare și evaluare/ a raportului sinteză pentru adăugarea listelor de control și a constatării și evaluării daunelor aduse mediului și deci mărirea timpilor de realizare a acestor rapoarte;
- suplimentarea atribuțiilor CSC&EP în sensul constatării și evaluării unor daune (de infrastructură și de mediu) produse de tipuri de riscuri suplimentare față de cele avute în vedere în prezent și deci posibila îngreunare a activității comisiilor;
- alocarea de noi atribuții instituțiilor județene cu atribuții în domeniul mediului pentru a participa în cadrul CSC&EP și deci alocare suplimentară de resurse bugetare;
- nevoia de a dezvolta capacitatea membrilor CSC&EP de a constata și evalua și daune aduse mediului

2.3 OPȚIUNEA 3 – PROCEDURĂ COMPLEMENTARĂ CU METODE/TEHNICI DE EVALUARE SAU EXPERTIZARE SPECIALIZATĂ

Din coroborarea informațiilor colectate pe parcursul derulării focus grupurilor regionale dar și a celor elaborate și propuse în cadrul opțiunii 2 propunem opțiunea conform căreia suplimentar pe lângă aplicarea metodelor/tehnicilor de evaluare propuse în cadrul opțiunii 2, CSC&EP,

- În cazul în care membrii CSC&EP nu dețin toate datele și informațiile necesare aplicării metodelor, în ciuda rapoartelor operative detaliate și a vizitelor în teren și/sau
- în cazul în care membrii CSC&EP nu dețin competențele necesare evaluării prejudiciului aferent daunelor constatate și/sau
- daunele constatate sunt de o amploare semnificativă sau desfășurate pe un teritoriu larg și/sau
- daunele constatate au un caracter de noutate și/sau au afectate bunuri a căror afectare este dificil de evaluat,

să aibă opțiunea de a realiza doar constatarea și evaluarea fizică a daunelor iar pentru evaluarea monetară să poată solicita proprietarului/ administratorului bunului afectat să pună la dispoziția CSC&EP o expertizare tehnică realizată de un expert acreditat de instituțiile de resort care să conțină

- expertizarea gradului de afectare a bunului vizat
- soluțiile propuse pentru remediere

- valoarea monetară a soluțiilor propuse,

astfel încât raportul de sinteză să poată conține o descriere și o evaluare monetară cât mai apropiate de realitate.

Avantajele alegerii acestei opțiuni:

Suplimentar celor deja enumerate cu referire la opțiunea 2, enumerăm:

- apelarea la expertiză tehnică specializată, acreditată/avizată elimină situațiile în care, din lipsa datelor sau cunoștințelor în domeniu, valoarea evaluate să fie semnificativ mai mică decât real necesară pentru remediere, cum ar fi evaluată în mod estimative
- includerea unor soluții tehnice specializate pentru remedierea stării bunului afectat
- evitarea situațiilor în care proprietarul/administratorul bunurilor afectate nu semnează procesul verbal de constatare- evaluare, nefiind de acord cu evaluarea monetară

Dezavantajele alegerii acestei opțiuni:

- necesitatea de a flexibiliza termenul de realizare a Raportului sinteză și a proiectului de HG pentru alocare de fonduri, în funcție de durata necesară realizării expertizării tehnice
- posibila durată mai mare până la alocarea fondurilor de remediere, în dependență de durata de realizare a expertizării

3 CONCLUZII SI RECOMANDARI

3.1.1 OPȚIUNEA RECOMANDATĂ

Ca urmare a analizării celor trei opțiuni prezentate mai sus, respectiv:

- ✓ Opțiunea 1 - Menținerea status-quo-ului, respectiv menținerea constatării și evaluării numai a daunelor ce intră sub incidența OM 459/78/2019 cu recurgerea la evaluarea estimativă a expresiei monetare a prejudiciilor
- ✓ Opțiunea 2 – Realizarea unei proceduri de sistem, complementare celei reglementate de OM 459/78/2019, pentru constatarea și evaluarea și a daunelor aduse de materializarea tipurilor de riscuri specifice MMAP, altele decât cele de tip hidro-meteo, cu adăugarea și a daunelor aduse mediului și detalierea tipurilor și formelor pe care daunelor le pot lua, precum și a metodelor/tehnicilor de evaluare recomandate, cu posibilă digitalizare a întregii proceduri în cadrul unui modul suplimentar în cadrul aplicației DISPECERAT
- ✓ Opțiunea 3 - Realizarea unei proceduri de sistem ce include toate aspectele specifice opțiunii 2, însă oferă CSC&EP opțiunea de a solicita păgubitului expertizarea tehnică a daunei și prejudiciului în situațiile în care CSC&EP nu poate aplica metodele și tehnicile recomandate, sau acestea nu sunt suficiente,

dar și ca urmare a feedbackului și sugestiilor primite de la nivel județean în cadrul seriei de focus-grupuri regionale derulate, este considerat a fi oportună implementarea opțiunii 3 și transpunerea acesteia într-o propunere de procedură de sistem, ulterior detaliată și personalizată în proceduri operative la nivelul tuturor instituțiilor implicate în procesul de constatare și evaluare a daunelor.

Esențială este, însă, necesitatea ca această procedură să fie ancorată în intrarea în vigoare

- ✓ Regulamentului privind **gestionarea situațiilor de urgență generate de fenomene meteorologice periculoase, altele decât cele reglementate prin Ordin nr. 459/78/2019** și a
- ✓ Propunerii de procedură operațională de gestionare a situațiilor privind starea mediului din perspectiva desfășurării activităților informatizate de transmitere a datelor și informațiilor în situații excepționale rezultate în urma unor accidente sau incidente neprevăzute în care au loc **degajări necontrolate de poluanți în mediu (poluări accidentale)**, în urma situațiilor în care se

produc **degradări ale calității aerului** și a situațiilor de urgență generate de un **risc nuclear sau radiologic**,

3.1.2 ASPECTE DE AVUT ÎN VEDERE, INDIFERENT DE OPȚIUNEA ALEASĂ DE BENEFICIAR:

- Evaluarea monetară este necesar a avea în vedere costurile necesare pentru aducerea bunului la o stare prin care să se evite producerea ulterioară a unor daune similare în cazul materializării unui dintre riscurile avute în vedere (i.e. un drum acoperit cu balast care suferă daune la fiecare ploaie cu debit mare ar trebui adus într-o stare tehnică de natură a nu mai permite dezafectarea sa la fiecare ploaie similară; în prezent, în virtutea sintagmei “aducere la starea inițială”, sunt alocate fonduri strict pentru re-acoperirea acestuia tot cu balast, ceea ce pe termen mediu sau lung nu va duce decât la repetarea situației la următorul incident similar)
- A fost sugerată, atât în cadrul focus grupurilor, cât și în cadrul atelierului de lucru, implicarea Ministerului Finanțelor Publice sau a Ministerului Economiei în cadrul CSC&EP, în calitate de gestionari a bugetului public și de coordonatori ai activităților cu impact în economia statului.
- Garanții financiare/ alte instrumente financiare, polițe de asigurare pentru pentru clădirile în care funcționează instituțiile statului sau pe care acestea le au în administrare/ proprietate, în mod similar cu PAID pentru persoane fizice
- Stabilirea clară a obiectului constatărilor și evaluărilor realizate de CSC&EP, respectiv:
 - Constatarea tuturor tipurilor de daune: infrastructura aflată în proprietatea/administrarea instituțiilor statului, daune aduse mediu, bunuri aflate în proprietate privată, etc
 - Evaluarea fizică și monetară doar a bunurilor aflate în administrarea/proprietatea statului
 - Diferențierea constatării și evaluării în funcție de statutul bunului de evaluat (tipul de proprietate, asigurat/neasigurat, realizat cu/fără respectarea legilor în vigoare privind diversele tipuri de autorizații necesare, etc)
- Posibilitatea de a lăsa la discreția CSC&EP acțiunile pe care le întreprind pentru a colecta toate datele și informațiile necesare constatării și evaluării daunelor, respectiv
 - dacă se deplasează sau nu la fata locului,
 - dacă se deplasează toți membrii comisiei sau doar cei cu competențe în materia daunei de evaluat,
 - dacă utilizează diverse mijloace tehnice moderne pentru culegerea informațiilor necesare de la fața locului (i.e. hărți GIS, drone, etc)
- Termene de constatare & evaluare diferite în funcție de volumul și complexitatea daunelor de constat și evaluat (întinderea, complexitatea daunelor)
- Armonizarea modului de stocare a datelor și informațiilor din teren și a documentelor rezultate din activitatea CSC&EP pentru a permite analizarea acestora și raportarea către organisme naționale/ internaționale
- Digitalizarea procesului de constatare & evaluare a daunelor prin posibila extindere a aplicației DISPECERAT cu un modul dedicat acestei activități și rezultatelor sale
- Bugetare distinctă și alocarea de resurse, nu doar umane, pentru realizarea activității de constatare și evaluare a daunelor (autoturisme, combustibil, ore suplimentare realizate în teren, buget pentru expertize tehnice necesare, etc)
- Armonizare cu metodologia de evaluare în curs de realizare la nivelul IGSU

3.1.3 CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI CU CARACTER GENERAL

- ✓ Activitățile proiectului au avut în vedere doar constatarea și evaluarea daunelor produse de tipurile de riscuri specifice enumerate în raportul anterior și în descrierea situației curente, respectiv menționate în cuprinsul HG nr. 557/2016 și care intră în domeniul de competență al MMAP, și care fac, totodată, fac obiectul proiectului nostru, însă pentru o viziune holistică, strategică, ar putea fi

dezvoltată în viitor și o abordare cu privire la evaluarea impactului (nu doar o exprimare în termeni monetari a daunei, la momentul constatării sale) pe care materializarea diferitelor tipuri de riscuri o poate avea atât asupra diferitelor categorii de bunuri, și ale afectării acestora, asupra economiei, în general, la nivel social, la nivelul stării de sănătate a oamenilor, asupra funcției de turism/recreere, asupra mediului și a diferitelor funcții pe care bunurile ecosistemice le exercită.

- ✓ Odată cu trecerea de la evaluarea estimativă la o evaluare normată, pot fi realizate activități de consolidare a modului de aplicare a metodelor și tehnicilor de evaluare, de extindere a acestora, ceea ce se poate materializa în elaborarea de ghiduri de utilizare, ghiduri de raportare, instruiți în sistem e-learning disponibile oricând membrilor (noi, sau nu) ai CSC&EP. Suplimentar, pentru daunele aduse mediului, MMAP ar putea pune la dispoziția UAT-urilor o listă a unor experți acreditați pentru constatarea și evaluarea daunelor aduse mediului, atunci când sunt necesare astfel de expertizări
- ✓ Necesitatea digitalizării acestor activități și posibila transpunere a metodelor/tehnicilor de evaluare în aplicații dedicate ce ar putea fi folosite atât pentru colectarea datelor din teren, colectarea proceselor verbale/rapoartelor sinteză într-un mod structurat, plasarea acestora pe hărți GIS, includerea/extragerea automată a diferitelor tipuri de date și informații necesare evaluării din sursele de date oficiale, posibil chiar calcularea (inteligentă artificială) valorii monetare a diferitelor daune înregistrate pe bază de istoric, standarde de costuri, actualizarea diferiților indicatori statistici
- ✓ Totodată, această digitalizare ar facilita autorităților, pe de o parte, estimarea unui impact bugetar general cât mai aproape de realism al tuturor consecințelor manifestării tipurilor de riscuri ce fac obiectul acestui proiect, inclusiv cele privind mediul, și, pe de altă parte, îndeplinirea obligațiilor de raportare și comunicare a informațiilor asumate în temeiul dreptului european sau internațional relevant.
- ✓ Standardizarea metodelor și tehnicilor de evaluare a daunelor asociate riscurilor specifice MMAP și elaborarea unor surse de date (baze de date, cercetări, normative, etc) necesare aplicării metodelor și tehnicilor, dar și pentru alte scopuri ce pot ține de elaborarea diferitelor politici publice. Este important ca aceste surse să asigure reprezentativitate la nivel național, să se asigure consistență și continuitate prin actualizare periodică. Astfel, este recomandabil ca pentru fiecare domeniu să fie identificate institutele de cercetare și/sau universitățile care au competențe științifice și tehnice pentru a realiza periodic studiile necesare menținerii, actualizării și dezvoltării acestor baze de date. De asemenea, aceste baze de date, chiar dacă nu includ toate valorile necesare unui anumit proiect vor oferi o bază importantă de informații și benchmarking pentru construirea unor valori particularizate fundamentate. Organizațiile care au competențe, expertiză și experiență în dezvoltarea și menținerea acestor baze de date vor putea fi identificate iar studiile și bazele de dezvoltate vor putea fi utilizate și de alți stakeholderi interesați astfel încât să se realizeze o eficientizare a costurilor.
- ✓ Determinarea/ stabilirea pragului de dăunare, în funcție de care ar trebui să se ia decizia de numire a CSC&EP, ținând cont și de costul deplasării la și dinspre amplasamentul/zona în care s-a manifestat riscul/înregistrat dauna
- ✓ Stabilirea profilului ecologic al zonelor/macrozonelor României, și din perspectiva evaluării daunelor de mediu cu ajutorul metodei interpolării

*Institutul Național de Cercetare -
Dezvoltare pentru
Protecția Mediului București (INCDPM
București), aflat în coordonarea
Ministerului Cercetării și Inovării*

*Institutul Național de Cercetare-
Dezvoltare pentru pedologie, agrochimie
și protecția mediului, aflat în coordonarea
Ministerului Educației*

*Institutul Național de Cercetare-
Dezvoltare Marina "Grigore Antipa"*

*Institutul Național de Cercetare-
Dezvoltare în Silvicultură, etc.*

*Figură 3 - Institute de cercetare din
domenii ce țin de mediu*

ANEXE

ANEXA 01- RAPORT- FOCUS GRUPURI LA NIVEL REGIONAL

ANEXA 02- RAPORT- WORKSHOP

ANEXA 03- DVD